ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة: إيشا درويشيان

1500 Լ.Ո. 72ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 59 (19926) ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 20 ՄԱՅԻՍ 1998 10 ԷՋ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՊԵՐԸ ԲԱՐԵԼԱՒԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ

Ռ. ՔՈՒՔ ԱՆԳԱՐԱ ԺԱՄԱՆԵՑ

ԱՆԳԱՐԱ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ).- Բրիտանիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռոպին Քուք երեքշաբթի օր Անգարա ժամանեց բարելաւելու համար Թուրքիա - Եւրոպական Միութիւն կապերը, որոնք վատթարացան, երբ Ե. Միութիւնը ընթացք չտուաւ Թուրքիոյ անդամակցութեան դիմումին:

Քուք տեսակցութիւն ունեցաւ նախագահ Սիւլէյման Տեմիրէլի, վարչապետ Մեսուտ Եըլմազի եւ արտաքին գործոց նախարար Իսմայիլ Ճեմի հետ:

Եւրոպական Միութիւնը անցեալ Դեկտեմբերին առեղծուց Անգարայի անդամակցութեան առաջարկը՝ Թուրքիոյ մարդկային իրաւանց մարգին մէջ խախտումներ մատնանշելով: Թուրքիա հակադարձեց՝ Եւրոպական Միութեան հետ քաղաքական տիալոկը խզելով:

ԱՅՍՕՐ՝ ՀԱՐԻՐԻ - ՊԸՐՐԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երէկ յայտարարեց, որ այսօր պիտի այցելէ Նըժմէի հրապարակ տեսակցութիւն մը ունենալու համար խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի հետ:

Հարիրի այս յայտարարութիւնը կատարեց վարչապետարանէն մեկնած պահուն: Ան տեսակցութիւն մը ունեցած էր երեսփոխան Այի Հասան Խալիլի հետ եւ քննարկած՝ ընտրական

2

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ «ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ԱԿՈՒՄԲ

Լուսանկարը՝ Պ. Զարուկեանի

Հ. Յ. Դ. կեդրոնական կոմիտէի հրաւէրով Լեռնալիբանանի քաղաքապետական խորհուրդներու ընտրութիւններուն Հ. Յ. Դաշնակցութեան թեկնածուները երէկ այցելեցին «Սարդարապատ» ակումբ:

Կ. Կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկ. Տիգրան Ճինպաշեան ներկայացուց թեկնածուներուն առաջադրումին հիմնաւորումները, ինչպէս նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան եւ ժողովուրդին սպասումները: Ան ներկաններուն փոխանցեց, որ Հ. Յ. Դ. միշտ գօրավիգ պիտի կանգնի քաղաքապետական ընտրութիւնէ խորհուրդներուն:

Ապա ներկաները խօսեցան քաղաքապետական ընտրութիւններուն նախապատրաստական աշխատանքներուն մասին:

ԱԿՆԱՐԿ

ԲՈԼՈՐ ՇՐՋԱՆՆԵՐԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ

Մայիս 24ին տեղի պիտի ունենայ Լեռնալիբանանի քաղաքապետական եւ թաղապետական ընտրութիւնները: Մեր ուշադրութիւնը, բնականաբար կը կեդրոնանայ Պուրճ Համուտի վրայ, ուր կը քննարկեն հազարաւոր ձայներ եւ որ հիմնական կարեւորութիւն ունի լիբանանահայութեան քաղաքական արժէքի պահպանումին եւ յաւելումին համար: Ամէն ճիգ պէտք է թափել, որ Պուրճ Համուտի քուէատուփերը հասնին առաւելագոյն թիւով հայ քուէարկողներ: Բայց, միաժամանակ կազմակերպուած լուրջ աշխատանք պէտք է տանիլ, որ առաւելագոյն թիւով հայկական քուէներ հասնին նաեւ Լեռնալիբանանի միւս շրջանները:

Պուրճ Համուտի կամ Պէյրութի մէջ քուէարկողները պիտի նպատակեն ընդհանրապէս լիբանանահայութեան ընտրական ուժի ամրապնդումին, իսկ Անթիլիասի, Ժրոպէյլի կամ Սին Էլ Ֆիլի մէջ հայերու քուէարկութիւնը առաջին անգամ ըլլալով պիտի ընդգծէ մեր ընտրական ներկայութիւնը այս հայահոծ վայրերուն մէջ: Ձիշդ է, որ այս շրջաններուն մէջ հայ քուէարկողներուն թիւը համեմատաբար քիչ է, բայց հայկական քուէները կարեւոր են, որովհետեւ

1.- Յաճախերու մէջեն ուր պայքարի պարագային ահռելի կրնան վճռորոշ դեր ունենալ:

2.- Հայերը կը քուէարկեն պարկեշտօրէն ամբողջ ցանկի, եւ այսպէս կը դառնան կազմակերպուած ու վտանգելի ուժ:

3.- Մասնակցութիւնը կը նպաստէ շրջաններու բնակիչներուն: Անոնք կ'ունենան ներկայացուցիչներ եւ բարեկամներ քաղաքապետական խորհուրդներուն մէջ եւ միջոց՝ պաշտպանելու իրենց քաղաքապետական եւ համալիքային իրաւունքները:

Հետեւաբար պէտք չէ անտեսել որեւէ շրջան, որեւէ քուէ: Պուրճ Համուտի մէջ անհրաժեշտ է քուէարկել գանգուածային կերպով՝ վերահաստատելու համար մեր կամքը եւ կեցուածքը: Իսկ Լեռնալիբանանի այլ շրջաններուն մէջ պէտք է քուէատուփ տանիլ առաւելագոյն թիւով քուէարկողներ դնելու համար սկիզբը քաղաքական եւ ընկերային նոր դերակատարութեան:

Վ. Փ.

ՆԵԹԱՆԻԱՀՈՒ ՄԱՏ ԿԸ ԹԱՓԱՀԱՐԷ Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու երէկ յայտնեց, որ Եւրոպական Միութիւնը ինքզինք պիտի կրկին Միջին Արեւելքի խաղաղութեան կեդրոնին մէջ դերակատարութեան մը, եթէ պայքարի ենթարկէ հրկէական ընակեցման վայրերու արտադրութիւնները:

Նեթանիահու, որ կը խօսէր ելեւմուտքի մասնակիցներու եւ մեկնարաններու ներկայութեան, պիտի տուաւ, որ Եւրոպական Միութիւնը քաղաքական կեանքի վրայ պիտի տուժէ, եթէ արգելքներ բարձրացնէ հրկէական ընակեցման վայրերէն կատարուող ներածումներուն դիմաց: Նեթանիահու բսաւ նաեւ, որ նման քայլ մը պատճառ պիտի դառնայ, որ կապայի եւ Այսրայորպանի մէջ անգործութիւնը թափ ստանայ, որովհետեւ պաղեստինցիներն չատեր հրեայ գործատէրերու մօտ կ'աշխատին:

Անցեալ չարաթ Եւրոպական Խորհուրդը կոչ ուղղեց Եւրոպական Միութեան, որպէսզի պայքարի ենթարկէ կապայիեւ Այսրայորպանի գրաւեալ հողերէն ներածուող արտադրութիւնները, որովհետեւ Իսրայէլ կանոնք կ'արտադէ՝ օգտուելով իրեն տրուած առանձնաշնորհումներէն, որոնց կարգին է մաքսատնային չնչին տուրքերու դրութիւնը, որմէ չեն կրնար օգտուիլ պաղեստինեան հողերու վրայ գտնուող հրկէական ընակեցման վայրերը: Իսրայէլ մերժեց այս որոշումը, որ ի գործու կը դառնայ, երբ Եւրոպական Միութեան նախարարներ վաւերացնեն գայն: Կը նախատեսուի, որ նախարարները այս հարցը քննարկեն Մայիս 25ի իրենց նիստին:

Նեթանիահու բսաւ, որ եթէ Եւրոպական Միութիւնը վաւերացնէ որոշումը, Իսրայէլ պիտի հաստատէ, որ Եւրոպա կոդմնակալ է Միջին Արեւելքի մէջ որդեգրած իր կեցուածքով եւ հետեւաբար դերակատարութիւն չի կրնար ունենալ չրջանին խաղաղութեան կերտումին մէջ:

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԸՆ ՅԱՆՁՆԱՒՈՒԻ Է

Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եասէր Արաֆաթ երէկ յայտարարեց, որ Ուաշինկթըն գինք վստահեցուցած է, որ յանձնառու է Այսրայորպանի 13 առ հարիւրը պաղեստինցիներուն յանձնելու իր առաջարկին, որմէ պիտի չհրաժարի:

Արաֆաթ բսաւ, որ Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Մատրլէյն Օլպրայթ իրեն փոխանցած է նախագահ Պիլ Քլինթընի կեցուածքը եւ յանձնառութիւնը 13 առ հարիւրի ծրագիրին հանդիպ, որ ցարդ չէ ընդունուած Նեթանիահուի կողմէ:

(ՌՈՅԹԵՐԶ)

ԸՍՏ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԻ ՄԸ

ՊԱՔՈՒ - ՃԷՅՀԱՆ ՔԱՐԻՒՂԱՏԱՐԸ ԳՐԱՒԻՉ ԸՆՏՐԱՆՔ ՉԷ ԾՐՋԱՆԱՅԻՆ ՄԻՒՍ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱԿԱՌԱԿ Մ' ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԱՆԴԱՒԱԾ ՋՕՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Ամերիկեան սեփական փի. էֆ Սի. ընկերութիւնը, որ միայն քարիւղի վերաբերեալ հարցերով կը գրադի, Պաքու - Ճէյհան քարիւղատար խողովակին մասին վերջերս ամրողջական տեղեկագիր մը հրապարակած է:

Տեղեկագիրին վերաբերող հետագօտութեանց ձեռնարկած է եւ գայն գրած է Լովէլ Պեկանիս, որ քննած է քարիւղատար խողովակին կառուցման կարելիութիւնները՝ հարցին հետ առնչութիւն ունեցող չրջանային բոլոր երկիրներուն՝ Հայաստան, Թուրքիա, Ագրպէյճան, Վրաստան, Ղազախստան, Թուրքմենիստան, Իրան եւ Ռուսիա դիտանկիւնէն:

22 էջերէ բաղկացած տեղեկագիրը հիմնականօրէն կ'եզրակացնէ, թէ Պաքու - Ճէյհան խողովակը, հակառակ Թուրքիոյ եւ Մ. Նահանգներու ցուցաբերած խանդավառ գօրակցութեան, գրաւիչ ընտրանք մը չէ չրջանային միւս երկիրներուն համար, որոնք իրենց սեփական կարծիքներ ունին կասպից ծովէն համաչխարհային չուկաներ քարիւղ եւ կապ փոխադրելու միջոցներուն մասին:

Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ, թէ ընդհանուր առմամբ կասպեան բանալի երկիրներուն իրարմէ տարբերող առաջնահերթութիւնները անհաւանական կը դարձնեն այն քայլը, թէ անոնք պիտի գործակցին Պաքու - Ճէյհան առեւտրականօրէն գոյատեւող դարձնելու համար:

Պաքու - Ճէյհան խողովակը Ուաշինկթընի «Արեւելք - Արեւմուտք ուժանիւթի եւ փոխադրութեան ճամբու»ն համար կենսական նկատելով հանդերձ՝ տեղեկագիրը կը չեշտէ, թէ «այդ մտեցումը աչխարհաքաղաքական խուսանաւում է եւ կը նպատակադրէ քարիւղի եւ կապի ուառեւտուրի հոսքը Ռուսիայէն հեռացնել»:

Նախապէս ամերիկեան ԱՄՕՔՕ եւ Մոպիլ սեփական ընկերութիւններն ալ ընդհիմութիւն արտայայտած են Պաքու - Ճէյհանին՝ գայն առեւտրականօրէն անիրագործելի նկատելով: 1700 քմ. երկարութեամբ խողովակը 2,5 միլիառ տոլար պիտի արժէ:

Փեթրոլիում Ֆայնէնս Քամփրնին (փի. էֆ Սի.) անցեալին րագմիցս պաչտպանած է Իրանէն անցնող ճամբու մը ընտրանքը՝ ըսելով, որ անիկա առեւտրականօրէն ամէնէն իրագործելի ծրագիրն է գոսպից ծովու ուժանիւթային հարստութիւնները չուկայ հասցնելու համար:

10

ՀԱՅ ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՒ ՄԻՄԿՈՒԼ ԺԱՂՄՂՆԵՑ

ԹՈՒՐՔԵԽՌՈՒՍԱԿԱՆ ՏԱՐԱԿԱՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԼՈՒԾՄԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Թուրքիոյ բանակին սպայակոյտի պետը՝ գօրավար Իսմայիլ Հաքքի Քարատայի Երկուշաբթի օր Մոսկուա հասաւ հնգօրեայ պատմական այցելութեան մը համար: Քարատայիի այցելութիւնը տարիներէ ի վեր թուրքական պատասխանատուի մը կողմէ Ռուսիա կատարուած ամէնէն բարձրաստիճան այցելութիւնն է:

Պատուիրակութիւնը դժուարին հարցերու վերաբերող ծանր օրակարգ մը ունի Ռուսիոյ մէջ:

Թուրք եւ ռուս գինուորական պատուիրակութիւնները փոխադարձ հասկացողութեան համաձայնութիւն մը պիտի կնքեն: Անոնք պիտի փորձեն նաեւ լուծումի մը յանգիլ ռուսական Էս-300 տիպի հրթիռներու գծով: Սկզբունքով անոնք Օկոստոսին կիպրոս պիտի փոխադրուին:

Թրքական գինուորական եւ պաչտպանութեան իչխանութիւններ նախապէս յայտնած կին, թէ Թուրքիոյ մէջ միլիառաւոր տոլարներու հասնող պաչտպանութեան պայմանագրութիւններուն Ռուսիոյ կողմէ ապահովումը կախեալ պիտի ըլլայ Էս-300 տիպի հրթիռներու հարցով անոր դիրքորոչումէն:

Քննարկուելիք կարեւոր հարցերէն մէկը պիտի ըլլայ քԱկի գործունէութեան հանդէպ Ռուսիոյ հանդուրժող կեցուածքը՝ իր հողամասերուն վրայ:

Ռուսիա - Յունաստան պաչտպանութեան մարգի թափ ստացող յարաբերութիւնները ուչադրութեան կինուորական պատուիրակութեանց միջեւ բանակցութեանց այլ նիւթ մը պիտի ըլլայ:

(Ռ. Տ. Ն.)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾՕՆ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԸ ՊԱՀԱՆՋԱԾ ՄԻՄՊԱՐԱԿԻ

ՓԱՐԻԶ, 19 (ՌՈՅԹԵՐԶ) - Եգիպտոսի նախագահ Հիւսնի Մուպարաք Երեքչաբթի օր կոչ ուղղեց Եւրոպայի, որ ճնչում բանեցնէ Իսրայէլի վրայ՝ ենթարկուելու համար Միջին Արեւելքի խաղաղութեան համաձայնագիրներուն:

Մուպարաք, որ պաչտօնական այցելութեան մը համար Ֆրանսա կը գտնուի, դիտել տուաւ, որ Իսրայէլ իր ուզած մեկնարանութիւնը կու տայ Օսլոյի խաղաղութեան համաձայնագիրներուն, որպէսզի գանոնք իր կողմէ յարմար նկատուած ձեւով կիրարկէ: Մուպարաք բսաւ, որ Ֆրանսա եւ Եւրոպա աւելի գործօն դերակատարութիւն պէտք է ունենան համոզելու համար Իսրայէլը:

8

Ո.Յ.Դ. ԲԻՒՐՕՆ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆԻ ՕՍԼՕՅԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ

Երէկ, 19 Մայիս 1998ի յետմիջօրէին, Նորվեկիոյ մայրաքաղաք Օսլոյի մէջ իր աչխատանքները աւարտեց Ընկերվար Միջազգայնականի Խորհուրդի համագումարը, որուն բացումը կատարուած էր Երկուչաբթի, 18 Մայիսի առաւօտեան՝ Համաչխարհային Զօրակցութեան (Global Solidarity) առաջադրանքով իրարու քով բերելով աչխարհի չորս ծագերէն ընկերվարական կուսակցութիւններ:

7

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՓԱՌԱՏՕՆ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՇԵՓՈՐԱԽՈՒՄԲԻՆ

ԵԼՈՅԹ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «ՔՆԱՐ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԸ

Կ'ԵՐԳԷՆ

ՄԱՆՈՒԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ, ԿԱՐՕ ԿԱՊՈՒՏԱԿԵԱՆ, ՀՐԱԶ ԿԱՅԾԱԿԵԱՆ, ՎԻԳԷՆ ՏԻՇՁԷՔԷՆԵԱՆ, ՇԱՔԷ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ, ԼԱՐԱ, ԳԷՈՐԳ ՄԱՏԱՐԵԱՆ:

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ՍԵԴՕ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆԻ եւ իր ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 22 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 8ին, Պ. Համուտի Քաղաքապետարանի հրապարակին վրայ:

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ (PLAN MedNet) ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

- *Յարմարագոյն գիներ*
- *Լաւագոյն պայմաններ*
- *Վճարման դիւրութիւններ*

EXPRESS INSURANCE COMPANY

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ (PLAN MedNet)Ի «ECONOMIZER»ԷՆ

Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ 01-250999 թիւին, Տորա, Սանթըր Տտրեան, 2րդ յարկ

ՔՈՒԷՍՐԿԵՆՔ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒՆ

ԱՄՓՈՓ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԼԵՌՆԱԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱԾ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒՆ

ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏ

ՅՈՎՀԱԿ ԹԻԹՈՂԵԱՆ

Ծնած է 1926ին: Դեղագործութեան եւ քիմիագիտութեան դոկտոր: Վարած է ազգային եւ կուսակցական տարբեր պաշտօններ:

Անդամ է Ազգային կեդրոնական Վարչութեան եւ ատենապետ Ազգային Գաւառական ժողովին: Ամուսնացած՝ ունի 3 զաւակ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՍԸՐԼԵԱՆ

Ծնած է 1945ին: Յաճախած է Հայ Աւետ. Շամլեան-Թաթիկեան վարժարան: Գործարար: Եղած է անդամ Համազգայինի Շրջանային վարչութեան: Ունեցած է ազգային եւ կուսակցական լայն գործունէութիւն: Ամուրի:

ՏՕՔԹ ՎԱՉԷ ԳԼԼԸՊՈՋԵԱՆ

Ծնած է 1963ին: Վկայեալ՝ Երեւանի Բժշկական Համալսարանէն: Ստամոքս-աղիքային հիւանդութիւնների մասնագէտ: Եղած է Հայաստանի եւ Լիբանանի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Շրջանային վարչութեան անդամ: Ամուսնացած՝ ունի մէկ զաւակ:

ԲԱՖՖԻ ԿԷՕՎՕՂԼԱՆԵԱՆ

Ծնած է 1964ին: Շրջանաւարտ Ազգ. Սուրբ Խաչ Համալիրեան քոլէճէն: Վկայեալ Ճարտարագէտ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն:

Գործունեայ Հ. Մ. Ը. Մական: Անդամ Ազգային իշխանութեան Կալուածոց վարչութեան: Ամուսնացած:

ՍԱԳՕ ԱՐՄԷՆԵԱՆ

Ծնած է 1941ին: Աւարտած է Ն. Փ. Ճեմարանը եւ հետեւած է Հայկազեան Համալսարանի առեւտրական բաժանմունքին:

Գործարար: Կը զբաղուի կերպասի արտադրութեամբ եւ ներածումով:

Անդամ եղած է Համազգայինի Շրջանային վարչութեան եւ Ազգային Քաղաքական ժողովին: Անդամ է Ազգային Գաւառական ժողովին: Ունի երկու զաւակ:

ՆԵՒԼԻ ՎԵՔԻԼԵԱՆ

Ծնած է 1963ին: Աւարտած է Սուրբ Խաչ Համալիրեան Ազգային քոլէճը: Ստացած է մանկական կրթութեան Պի. Էյ. Նիւ Ճըրզիի Համալսարանէն: Վարիչ մանկապարտիզապանուհի:

Անդամ է ԼՕԽի Շրջանային վարչութեան եւ Ազգային առաջնորդարանի ընկերային ծառայութեան: Ամուրի:

ԶՈՒԱՐԹ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ծնած է 1948ին: Շրջանաւարտ Ն. Փ. Ճեմարանէն: Ստացած է բնախօսութեան Պի. Էս., Bewkէի եւ հաւրաքին առողջապահութեան Էմ. Էս. Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն: Ատենապետուհի ԼՕԽի Առողջապահական յանձնախումբի: Ամուսնացած՝ ունի 3 զաւակ:

ՄԵԼՔՈՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Ծնած է 1937ին: Ոսկերիչ: Եղած է անդամ Ուսումնական խորհուրդի: Ամուսնացած՝ ունի երկու զաւակ:

ՏՕՔԹ. ՊԵՏՐՈՍ ԳԱՒԱՌՃՐՃԵԱՆ

Սրտաբան՝ վկայեալ Գերմանիոյ Համալսարանէն: Եղած է անդամ Քաղաքական ժողովին: Ամուսնացած՝ ունի 2 զաւակ:

ՎԱՉԳԵՆ ՉԷՔԻՃԵԱՆ

Ծնած է 1946ին: Աւարտած է Էշրեֆիէի Հայ Աւետ. կեդր. Բարձրագոյն վարժարանը: Ձարտարապետ՝ վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն: Եղած է անդամ Ազգային Առաջնորդարանի Քաղաքական ժողովին. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Կալուածոց յանձնախումբին. ազգային երեսփոխան: Ամուսնացած՝ ունի 2 զաւակ:

ԱՐԱ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Ծնած է 1940ին: Աւարտած է Նոր Մարաշի Հայ Աւետ. վարժարանը: Ճամբորդական ընկերութեան տէր եւ տնօրէն: Եղած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի կեդրոնական եւ Շրջանային վարչութիւններու անդամ: Անդամ է Ազգային իշխանութեան Քաղաքական ժողովին: Ամուսնացած՝ ունի 2 զաւակ:

ՎԻԳԷՆ ԱՂԱՄԱԼՐԳԻՍԵԱՆ

Ծնած է 1965ին: Յաճախած է Ն. Փ. Ճեմարան: Վկայեալ Լիբանանեան ամերիկեան Համալսարանէն՝ *Պիզնես-Մարքէթինկ*: Ապահարգիսեան Հաստատութեան վարչական տնօրէն: Ամուսնացած՝ ունի 2 զաւակ:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Ծնած է 1937ին: Կը զբաղի *փլաստիքի* գործով: Ամուսնացած՝ ունի 3 զաւակ:

ԷՏՈՒԱՐ ԳՈՃԱԿՂԼԱՆԵԱՆ

Ծնած է 1938ին: Ձարտարապետ՝ վկայեալ Սէն Ժոզեֆ Համալսարանէն: Կը զբաղուի շինարարութեամբ: Ամուսնացած՝ ունի 2 զաւակ:

ՍԻՆ ԷԼ ՖԻԼ - ԺՈՐԺ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ծնած է 1970ին: *Պիզնես-Մարքէթինկ*. վկայեալ Լիբանանեան ամերիկեան Համալսարանէն: Շինարար: Ամուրի:

ԺԷԼ ԷԼ ՏԻՊ - ԱՐԱ ԳԱՊԱԳԵԱՆ

Ծնած է 1963ին: Վարչագիտութեան վկայեալ Հայկազեան Համալսարանէն: Կը զբաղի ելեկտրական սարքաւորումի գործով: Ամուրի:

ԱՆԹԻԼԻԱՍ - ՏԻԳՐԱՆ ԼՈՒՔԱՓԻԿ ՊՈՒԼՏՈՒԿԳԵԱՆ

Ծնած է 1940ին: Աւարտած է Յովակիմեան Մանուկեան վարժարանը: Կը զբաղուի շինարարութեան եւ շէնքերու վաճառքով: Ամուսնացած՝ ունի 1 աղջիկ:

ՌԱՊԻՒ - ՇԱՒԷՆ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

Ծնած է 1971ին: Վկայեալ Փարիզի Համալսարանէն՝ Միջազգային վարչագիտութեան բաժանմունքէն: Շինարար: Ամուրի:

ԺՈՒՆԻՒ - ԺԱՆ ԱՊԱՃԵԱՆ

Ծնած է 1943ին: Ունի վարչագիտութեան Պի. Էյ.: Գործարար: Եղած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի Շրջանային վարչութեան անդամ, աշխատած է Համազգայինի մէջ: Ամուսնացած:

ՂԱԶԻՐ - ՍՕՍԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Վկայեալ՝ Սէն Ժոզեֆ Համալսարանէն: Ստացած մագիստրոսի տիտղոս ընկերաբանութեան եւ հաւրային կապերու մասնագիտութիւն: Ասպարէզ՝ ուսուցչութիւն: Ամուրի:

ԺԻՊԷՅԼ - ՏՕԿԹ. ՅԱԿՈԲ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ծնած է 1966ին: Վկայեալ՝ Երեւանի Պետական Բժշկութեան Համալսարանէն: Ատամնաբուժ: Ամուրի:

ԺՏԷՅՏԷ-ՍԱՆ ՊԱՈՒՇԻԻ - ԱՐԱ ՄԻՆԱՒ ՅԱՆ

Ծնած է 1957ին: Վկայեալ Ֆրանսական Համալսարանէն, Դոկտորա Տ՝էթա: Դեղագործ: Ամուսնացած՝ ունի 1 զաւակ:

ՊՐՈՒՄԱՆԱ - ՎԱՐԴԳԷՍ ԹԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ծնած է 1939ին: Յաճախած է Ն. Փ. Ճեմարան: Հ. Մ. Ը. Մ.ական մարզիկ եւ մարզիչ: Ասպարէզ՝ *բիլիարդ*: Ամուսնացած՝ ունի 4 զաւակ:

ԱՅՍՕՐ՝ ՀԱՐԻՒՐԻ - ՊԸՐՒՐԻ ...

Իր կարգին խալիլեան նկատեց, որ տեսակցութիւն ալ ունեցած է նաեւ Պըրրիի հետ: «Վարչապետն ու խորհրդարանի նախագահը ամէն օր կը խորհրդակցին իրարու հետ եւ հաւասարակշիռ արտաքին քաղաքականութեան վրայ:

Երեսփոխան Ասէմ Քանսօ Հարիրիի հետ քննարկեց Պեքաայի ընտրական հարցերը: Իսկ երեսփոխան Պահիա Հարիրի վարչապետին փոխանցեց Սայտայի մէջ կատարած իր շփումներուն արդիւնքները: Երեսփոխանը տեսակցութենէն ետք հաւաստեց, որ Սայտայի ընտրութիւններուն շուրջ երեսփոխան Մուսթաֆա Սաատի հետ իր հաղորդակցութիւնները հասած են մանրամասնութիւններու բայց ո՛չ անուններու քննարկումին:

Քաղաքապետական եւ թաղապետական ընտրութիւններուն հարցով նաեւ Հարիրիի այցելեցին կաթողիկէ ատրիներու Պէյրութի եւ Զահլէի ու Լեռնալիբանանի եւ Թրիփոլիի առաջնորդներ Աֆրամ Պարսում եւ Ժորժ Սալիպա եպիսկոպոսները:

CHOOSY
RESTAURANT
ԱՐԻՒՆ ՍԵՆԹԸՐ
Հեռ. 257469 - 70
03- 278260
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
• ՀԱՒՈՎ ԲՐԻՆՁ
(ՀՆԴԿԱԿԱՆ)
ԵՒ ԱՂՑԱՆ

ՍԻՆ ԷԼ ՖԻԼԻ ՅԱՆԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԵՑԱՒ

Էլիաս Հապիպ Հաքիմ երէկ հաղորդագրութեամբ մը յայտարարեց Սին էլ Ֆիլի քաղաքապետական ու թաղապետական ընտրութիւններուն իր ցանկը:

Հաղորդագրութիւնը ըսաւ, որ երեսփոխան Հապիպ Հաքիմի ճիպերով կարելի եղաւ կազմել չորեքնակամութեան եւ բարգաւաճման ծառայող ցանկ մը եւ կոչ ուղղեց քուէարկելու անոր:

Քաղաքապետական խորհուրդի ցանկը, որուն մէջն են ընկ. Ճորճ Թորոսեան եւ Ալեքսանդր Տէր Գալուստեան, կը գլխաւորէ քաղաքապետի պաշտօնի թեկնածու Էլիաս Հապիպ Հաքիմ ու փոխ քաղաքապետի թեկնածու՝ Ալֆրէտ Ղանթուս Նասմէ: Ցանկին մաս կը կազմեն նաեւ Նապիլ Ապի Ժապէր, Մաստուտ Ապի Նատէր, Ռոտոլֆ Ապի Ռաչէտ, Մահմուտ Ամհազ, Սելիմ Հայէք, Ժորժ Ռըգբալլա, Ապտօ Սֆէյր, Նատիմ Թարապէյ, Ապտօ Ագգամ, Ղասսան Աթալլա եւ Նապիլ Աթալլա:

Փիէռ Սկօփիւնեան թեկնածու ներկայացուած է Սին էլ Ֆիլի Ժրտիտ թաղամասի Ա. թաղապետի պաշտօնին, իսկ Փիէռ Ապպուտ՝ Բ. թաղապետութեան:

Էլիաս Հապիպ Հաքիմի առաջարկած ցանկը Սին էլ Ֆիլի մէկ թաղապետութիւններուն կ՝առաջարկէ հետեւեալ թեկնածուները.-

Պալատ թաղամասի թաղապետներու պաշտօններուն՝ Ամին Ագար, Շիւքրի Ֆարահ եւ Ժոզէֆ Քահալէ Հրրժ թաղամասին՝ Աֆիֆ Քահալէ եւ Ալֆրէտ Նահաս: Ժրսրր Պաչա թաղամասին՝ Թանիոս Ապի Ռաչէտ եւ Սամիր Ապի Նատէր:

ԺԻՊԷՅԼԻ ՅԱՆԿԸ

Երէկ մամոյ ասուլիսի մը ընթացքին Ժան Լուի Քրրտահի հրապարակեց «Ժիպէյլի ցանկը», որուն մաս կը կազմեն հետեւեալները.-

Յակոբ Կարապետեան (Հ. Յ. Դ. թեկնածու), Էմիլ Ապի Ղոսրն, Էմիլ Գաուրիք, Օսքար Հաժ, Էյուպ Պարք, Էլի Մարհամէ, Փիէր Թաուիլ, Ժան Լուի Քրրտահի, Ժորժ Խուրի, Ռաֆայէլ Սֆէյր, Ռոպէր Զրդէյպ, Սելիմ Լաֆիս, Ֆատի Հայտար, Մարուն Մրժապար եւ Ուատիհ Սայիպա:

ԱՐՑԱԽԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

•Ատտիկ Պաղտասարեանի մահուան քառասունքին առիթով.
Պաղտասարեան ընտանիք 1200 $

ԲԱԲԳԷՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՍԱՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏԻՆ

•Ալպէր Շիրինեանի մահուան քառասունքին առիթով եւ Ալիս Ձեհիգեանի մահուան առիթով. Ազգ. եղիշէ Մանուկեան քոլէճի աւձնակազմը 200.000 լ.ո.:

ԿՈՒՋՈՒԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒՀԻ

•Անգլերէնի եւ արաբերէնի տիրապետող:
•Համակարգիչ գործածել գիտնալը պայման:
Հետաքրքրուողները կրնան դիմել հեռ. 04-413445 եւ 04-414216 թիւերուն:

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Քրիստոսի Ծննդեան 2000 Յոբելեանին
եւ
Հայաստանի Քրիստոնէացման
1700ամեակին առիթով

Կը կազմակերպէ՝
ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ծանօթանալու մեր պոհմային հաւատքի ակունքներուն եւ կոթողներուն:
Զօրանալու Մայր Հայրենիքի սրբազան հողին ոգեշնչումով:
Գիտակցելու Հայաստանի եւ Արցախի մեր ժողովուրդին առօրեայ կեանքի իրադարձութիւններուն:

Ժամանակաշրջան 18 Յուլիս - 1 Օգոստոս 1998

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՏՈՒՀՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Ցառաջիկայ Կիրակի, 24 Մայիսին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յընթացս Սուրբ պատարագի, տեղի պիտի ունենայ վարդապետական աստիճանի տուչութիւն, Աթոռոյս միաբան հայրերէն

ՀՕԳՇ. Տ. ՎԱՂԻՆԱԿ ԱԲՂ. ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ
եւ
ՀՕԳՇ. Տ. ՎՐՈՅՐ ԱԲՂ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ

Տուչութեան արարողութիւնը պիտի կատարէ եւ պիտի քարոզէ

ԳԵՐՇ. Տ. ՎԱՐԴԱՆ ԱՐՔ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Արարողութեան պիտի հանդիսապետէ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Սիրով կը հրաւիրուին հաւատացեալները՝ ներկայ գտնուելու հոգեպարար այս արարողութեան:

ԴՐԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ Ե. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՔՈԼԷՃ
ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Հովանաւորութեամբ՝
ԳԵՐՊ. Տ. ԳԵՂԱՄ Ծ. ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
(Առաջնորդ Լիբանանի հայոց թեմի)

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ

•Դասախօսութիւն - զրոյց՝
ՄԱՅՐ - ՁԱՒԱԿ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դասախօս՝
ՏԻԿԻՆ ՍԻԼՎԱ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

•Գեղարուեստական յայտագիր՝
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ

Տեղի կ՝ունենայ Երեքշաբթի, 26 Մայիս 1998, առաւօտեան ժամը 10ին, «Սիրան Մանուկեան» հանդիսասրահին մէջ:

ՀՐԱՒԷՐ

Լ. Օ. ԽԱՉԻ
ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՉ

Չորեքշաբթի, 20 Մայիս 1998, առաւօտեան ժամը 9:30ին, տեղի պիտի ունենայ լսարանական հաւաք մը Ա. Պուլղուրճեան ընկերաբժշկական կեդրոնի Թիճուկեան սրահին մէջ, կազմակերպուած յատուկ ԼՕԽական ընկերուհիներուն համար: Սոյն հաւաքին պիտի խօսուի լիբանանահայ կնոջ իմաստաւորի ԼՕԽական ընկերուհիներու քաղաքացիական իրաւունքներուն եւ պարտաւորութեանց մասին, քաղաքապետական եւ թաղապետական ընտրութիւններու նախօրեակին:

Շրջանային վարչութիւնս խիստ կարեւոր կը գտնէ բոլոր ԼՕԽական ընկերուհիներուն ներկայութիւնը սոյն հաւաքին:

Սիրե՛լի ընկերուհիներ, վստահ ենք, որ ճիգ պիտի չխնայէք առաւելագոյն թիւով ներկայութիւն ըլլալու:

ՀՐԱՒԷՐ

Հ. Յ. Դ. «ՆԻԿՈԼ ԴՈՒՄԱՆ» ԿՈՄԻՏԷ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔ

Քաղաքապետական եւ Թաղապետական Ընտրութիւններուն Առիթով

Խօսք կառնէ՝
ԸՆԿ. ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Տեղի կ՝ունենայ Հինգշաբթի, 21 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 8:ճ սկսեալ Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի շէնքերուն ԼՕԽի խորհրդարանին մէջ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքապետական եւ թաղապետական ընտրութիւններուն կրնան քուէարկել 21 տարիքը լրացուցած բոլոր լիբանանացիները՝ ներկայացնելով 1975էն առաջ տրուած անձնաթուղթ կամ 1992 Յունուար 1էն ետք տրուած *իխրաժ քէյտ* եւ կամ՝ ընտրական *քարտ*:

Իւրաքանչիւր լիբանանցի կը քուէարկէ իր *սրժղրով* նշուած շրջանին մէջ:

ՇԱՆՕԹ: Այն քաղաքացին, որ ընտրական քարտ չունի, կրնայ Հ. Յ. Դ. որեւէ ակումբ ներկայանալ եւ 2 լուսանկար յանձնելով ստանալ իր քարտը:

Հ. Յ. Դ.Ի ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

ATN — ATN

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Չորեքշաբթի, 20 Մայիս 1998ին, երեկոյեան ժամը 8:30ին, ATN պատկերասփիւռէն հետեւեցէք Հ. Յ. Դ. Է. Ակնունի կոմիտէին եւ Արմէն Գարօ պատանեկան միութեան կազմակերպած Ապրիլ 24ի ձեռնարկին, որ տեղի ունեցաւ Լէյլաւանի (Ֆաքարա) շրջափակին մէջ:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՈՍՐՈՎ ՅԱՐՈՍԼԱՎԻ ՀԱՄԱՋԱՅՆ

●ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒՐՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՒ ԿԱՐԻՔԸ ՈՒՆԻ

Մամուլի Ազգային Ակումբի «Հրատապ Թեմա» ծրագրի շրջանակներուն մէջ, Մայիս 14ին կազմակերպուած հանդիպման ընթացքին Ազգային ժողովի նախագահ Խոսրով Յարութիւնեան ըսաւ, թէ Հայաստանի սահմանադրական փոփոխութիւններու կարիքը ունի:

Յարութիւնեանի համաձայն, կարեւոր փոփոխութիւններու կարգին պէտք է դիտել նաեւ Ազգային ժողովի որոշակի լիազօրութիւններու եւ իրաւասութիւններու ընդլայնումը: Անհրաժեշտ է խորհրդարանը դարձնել ոչ միայն օրէնսդիր, այլ նաեւ՝ ներկայացուցչական, հաղորդակից մարմին: Պէտք է առեղծել նաեւ այնպիսի կառոյցներ, որոնք Ազգային ժողովին թոյլ տան հակակշռելու գործադիր իշխանութիւնը:

Ազգային ժողովի նախագահին համաձայն, սահմանադրութեան մէջ կատարուելիք փոփոխութիւնները պէտք է ընդգրկեն նաեւ դատաիրաւական եւ յատկապէս դատախազութեան, ինչպէս նաեւ դատական համակարգերը:

ԱՐՄԷՆ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆԻ ՀԱՄԱՋԱՅՆ

●ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԸ ՊԷՏՔ Է ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ

Ազգային ժողովի հերթական եւ անհետաձգելի հարցերու յանձնախումբի նախագահ Արմէն Եղիազարեան դրական գնահատեց Մայիս 12ին Ազգային ժողովին ներկայացուած նախագիծին մէջ պետական պաշտօնեաներու աշխատավարձի «կարգի բարձրացման» առաջարկը, եւ ասկէց, թէ այդ օրինագիծը մինչեւ ամառ Ազգային ժողովի կողմէ պիտի ընդունի:

Նախագիծին մէջ նախատեսուած է Ազգային ժողովի պատգամաւորներու եւ նախարարներու աշխատավարձը մինչեւ 400 տոլարի բարձրացնել, համապատասխանաբար ուելցնելով նաեւ նախարարութեան նախագահի, Սահմանադրական դատարանի, դատաւորներու եւ մարզպետներու աշխատավարձերը:

Ներկայիս Հայաստանի նախագահի աշխատավարձը 80 հազար դրամ է (160 տոլար), իսկ նախարարներունը՝ 40 հազար (80 տոլար):

Պաշտօնական տուեալներով, մէկ անձի ամսական սնունդի ծախսը շուրջ 29 հազար դրամ է:

«Բարձրացոյն պետական պաշտօնեաների զոհ ենք ազգային կենսամակարդակը պէտք է ապահովուի պետութեան կողմից: Երբ նախարարը առանում է 60 տոլար աշխատավարձ, ապա ան 60 տոլարի էլ ի՛նչ-որ տեղ «աշխատի», բան եղիազարեան:

Ան փափաքելի գտաւ նաեւ բարձրացնել պետական մարզերուն մէջ աշխատող բոլոր պաշտօնեաներուն աշխատավարձերը, սակայն առաջին հերթին պէտք է նկատի առնել պատասխանատուութիւնները:

Յանձնախումբի նախագահին պատկերացումով, առաջարկուած աշխատավարձերու բարձրացումը տարեկան 400 միլիոն դրամ է, որ պետական ամբողջին հնարաւորութիւնների մէկ տոկոսն է:

●ԷԴՈՒԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ ՌՈՒՍԻԱ ՄՈՒՏՔԻ ԱՐԳԵԼՔԸ ՎԵՐՑՈՒԵՑԱՒ

Հայաստանի նախկին վարչակարգի օրով անդի ունեցած էր Հ. Յ. Դ. գործիչներէն Էդուարդ Յովհաննիսեանի վաստակը Ռուսիոյ, իբրեւ անկրկնելի տարբերութիւն: Ներկայիս այս արգելքը չկիոխով համարուած է:

Էդուարդ Յովհաննիսեանի 12 Մայիսին հանդիպում ունեցած է Հայաստանի մէջ Ռուսիոյ դեսպան Ալեքսէյ Ռոդիոնովի հետ: Ան պատմած է, թէ ինչպէս երկու տարի առաջ արգիլած են իրեն մտնել Մոսկուա: Է. Յովհաննիսեան բացատրած է նաեւ, թէ Լեւոն Տէր Պետրոսեան Ռուսիոյ կառավարութենէն պահանջած է վաստակի վերականգնում», այն պատճառով, որ իրմէ արգելքը կը հանդիսանայ հայ-ռուսական փոխյարաբերութիւններուն:

Դեսպանը խոստացած է լուծել այս հարցը եւ հաստատացուցած, որ երբ անձինք եղած է Հայաստանի այն ժամանակուան վարչակարգին ենթակայութեան տակ, այդ պատճառով չի կրնար արգելք դնել հանդիպումներ հայ-ռուսական փոխյարաբերութիւններուն:

ՀԱՍՄԻԿ ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ ՀԱՄԱՋԱՅՆ

●ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊԵՑԱՒ ԿՐՕՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեանի խորհրդական Վահան Յովհաննիսեան Մայիս 14ին հանդիպում մը ունեցաւ Կրօնի Պետական Խորհուրդի նախագահ Լազար Սուքեասեանի եւ փոխ նախագահ Սերգէյ Վարդանեանի հետ:

Հանդիպման ընթացքին քննութեան ենթարկուած հայ առաքելական եկեղեցւոյ եւ երկիրին մէջ գործունեայ կրօնական այլ կազմակերպութիւններու գործունէութեանց առնչուող հարցեր:

Զրոյցի ընթացքին քննարկուեցաւ կրօնական բնագաւառի օրէնսդրական դաշտի կատարելագործումն ու կառուցային եւ կազմակերպական բնոյթի այլ հարցեր:

Որոշուեցաւ կրօնական հարցերը քննելու եւ զանոնք լուծելու միջոցներուն շուրջ խորհրդակցական հանդիպում մը ունենալ շահագրգիռ մարմիններու ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ:

Նշել օրր, Վահան Յովհաննիսեանի հանդիպում մը ունեցաւ նաեւ Ազգութիւններու Միութեան նախագահ Վարդիթեր Զաքարեանի հետ, որուն ընթացքին քննութեան առնուեցան Հայաստանի մէջ փոքրամասնութիւններուն առնչուող կարգ մը կարեւոր հարցեր եւ համապատասխան լուծումներու կարելիութիւնները:

●ՍՈՒՐԻԱՅԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Երեւանի Հերացիի անուան բժշկական համալսարանին մէջ կայացած համաժողովի ընթացքին, Հայաստանի մէջ ուսանող սուրիացիներու ուսանողական խորհուրդը վերածփոխուեցաւ Սուրիացի Ուսանողներու Ազգային Միութեան, իբրեւ 1950 թուականին ստեղծուած այդ կազմակերպութեան (կեդրոնատեղին Դամասկոս մէջ) երեւանեան մասնաճիւղ:

Սուրիոյ, ինչպէս նաեւ աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ ուսանող սուրիացիներու համախմբումին, անոնց կեանքին, կենցաղին եւ ուսման վերաբերող հարցերու կիզակէտին օժանդակող այդ միութիւնը մասնաճիւղ ունի բոլոր այն երկիրներու մէջ, ուր կան Սուրիայէն ուսանելու մեկնած երիտասարդներ (անկախ ազգութենէն՝ ըլլան, ասորի, արաբ եւ այլն):

Համաժողովին մասնակցեցան Հայաստանի մէջ Սուրիոյ դեսպան Համիա Հասան եւ Սուրիացի Ուսանողներու Ազգային Միութեան նախագահ Հայամ Տուպալի:

ՀՊԱՆՑԻԿ ԱԿՆԱՐԿ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵՍՆՔԻՆ ՎՐԱՅ

Մեր հպանցիկ ակնարկը սկսելու համար հարկ է ետ դառնալ գոնէ 6-7 տարի: Յիշենք 1990ական թուականներուն սկիզբը, երբ Հայաստանէն դէպի Սփիւռք արուեստագէտներ, արուեստի տարրեր բնագաւառներ ներկայացնող խումբեր (երգչախումբ, թատերախումբ, պարախումբ, նուագախումբ եւ այլն) այցելեցին մեր գաղութը: Մենք քայլերեդինքրոյորրուս ոգեւորուեցանք:

Հայաստանէն արուեստի խումբեր հրաւիրող մշակութային միութիւններուն մէջ առաջին տեղը գրաւեց Համագգային Մշակութային եւ Կրթական Միութիւնը: Այս մտանոնչումը կրկատարենք թէ մրցանակ մը խլելու մտօք, այլ միմիայն իրազութիւն մը բացայայտելու: Յիշեցնենք Հայաստանի Պետական երգչախումբը՝ Յովհաննէս Չէքիճեանի խմբավարութեամբ: Մօտ հարիւր անդամներէ բաղկացած երգչախումբ մըն էր, որ եկաւ ու ոգեւորեց մեր գաղութը, երբ տակաւին պատերազմական վիճակը ինքզինք կը պարտադրէր նիւթապէս եւ բարոյապէս:

1992 թուականէն ետք, յաջորդական տարիներուն, ձեռնարկներուն եղանակներուն, Համագգայինը Լիբանան հրաւիրեց նախ «Մարաթուկ» երգիպարախումբը: Ապա՝ Չէքիճեանին խումբը, կարկիչեցինք վերեւ:

Համագգայինի Լիբանանի Շրջանային վարչութիւնը հրաւիրեց «Բարեկամութիւն» պարախումբը, ապա՝ «Տադարան»ը, «Կոմիտաս Քառեակ»ը, «Գուսան» երգչախումբը, Սօս Սարգսեանի, Մհեր Մկրտչեանի թատերախումբերը, եւ դեռ այլ խումբեր, բացի գրագէտներէ, բանաստեղծներէ, որոնց ստեղծագործութիւններուն նուիրուած գրական հանդիպումներ տեղի ունեցան:

1995-1996ին Համագգայինը հրաւիրեց նոյնպէս սփիւռքահայ դաշնակահար Աւօ Գուլումճեանը՝ Վիեննայէն, ջութակահար Արա Մալիքեանը՝ Գերմանիայէն, դաշնակահար Սեդրուժ Գրամճեանը՝ Քանատայէն (անոնք երկրորդ անգամ պէտք հրաւիրեցան 9 Մարտ 1998ին), գրագէտ-բանաստեղծ Վահէ Օշականը՝ Աւստրալիայէն, գրագէտ Պերճ Զէյթունցեանը՝ Հայաստանէն, իսկ 1997ի աշնանավերջին՝ Ճենտրիճեան ջութակահարերգիչները՝ Հայաստանէն:

Համագգայինի Հայապիտական Բարձրագոյն Հիմնարկը հայրենիքէն հրաւիրեց բազմաթիւ հայագէտներ, պատմագէտներ, արուեստագէտներ, որոնք ոչ միայն հիմնարկէն ներս դասախօսեցին, այլեւ ներկայացուցին բազմաթիւ դասախօսութիւններ, գրական հանդիպումներ, հրապարակային թէ գրասէրներու յատուկ:

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը, իր կարգին, կատարեց մշակութային բեղուն գործունէութիւն, Հայրենիք-Սփիւռք կապը ջերմացնելու, Հայրենիքէն եւ Սփիւռքէն մտաւորականներ, գրագէտներ հրաւիրելով Լիբանան:

Միտքերը թարմացնելու համար յիշենք 1996-1997 տարեշրջանին իրագործուած նախաձեռնութիւնները:

Հայրենի գրագէտ, ծանօթ մտաւորական փրոֆ. Լեւոն Չախմախչեան հրաւիրուեցաւ Լիբանան, որուն հետ հանդիպումներու շարքը չահեկան եղաւ մեր գաղութին մտաւորական թէ գրասէր հասարակութեան համար: Ան պէտք հրաւիրուեցաւ 1996ի աշնան: Հայկազեան համալսարան եւ Հ.Բ.Ը.Միութեան կրթական յանձնախումբը կազմակերպեցին հայագիտական նիւթերու յատուկ դասախօսութիւններ, Հայկազեան համալսարանի եւ Հ.Ե.Ը.ի «Զապէլ Մովսէսեան» սրահներուն մէջ:

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը եւ «Շիրակ» գրական ամսագրի վարչութիւնը միասնաբար պէտք հրաւիրեցին 1997ի աշնան, պոլսահայ բանաստեղծ, մտաւորական, թարգմանիչ Զարեհ Խրախունին, անոր ծննդեան 70ամեակին առիթով կազմակերպուեցան յոբելենական հանդիսութիւն եւ գրական հանդիպումներ:

«Լիբանանահայ Գրական Շրջանակ»ը Պոլիսէն հրաւիրեց բանաստեղծ Զահրատը, 1997 Ապրիլին, բանաստեղծին ծննդեան 70ամեակին առիթով, կազմակերպելով յոբելենական հանդիսութիւն, դասախօսական հանդիպումներ: Այս միութիւնը իրագործեց նոյնպէս դասախօսական շարքեր, հայ իրականութեան, Սփիւռքի, Հայրենիքի ներկայի իրավիճակը չօշափող:

«Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութիւնը մօտիկ անցեալին ունեցաւ մշակութային բեղուն գործունէութիւն՝ կազմակերպելով հայկական ժողովրդական պարախումբ, թատերախումբ, ներկայացնելով հանդիսութիւններ, գրական հանդիպումներ, դասախօսութիւններ, ասմունքի երեկոներ: Աչխուժ գործունէութեան այս թափը կասեցաւ վերջին քանի մը տարիներուն, երկիրին մէջ տիրող տնտեսական տագնապին պատճառով: Այս հաստատումը ցաւ ի սիրտ կը կատարեն միութեանց պատասխանատուները:

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

ՍԵՒԱՆԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ

485 ՀԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐ ՍԵՒԱՆԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բնապահպանութեան նախարարութիւնը ներկայացուց Սեւանայ լիճի բնութեան հատատարակշռութեան վերականգնման ծրագիրը:

Ծրագիրը մշակուած է փրկելու համար Սեւանայ լիճը, որուն իրականացման համար Համաշխարհային դրամատունը 485 հազար տոլար արամադրած է:

ՈՒԺԱՆԻՒԹԻ ՀԱՄԱՐ 31 ՄԻԼԻՈՆ ԽՈՐԱՆԱՐԴ ՄԵԹՐ ՋՈՒԲ

Միւս կողմէ, Հայաստանի բնապահպանութեան նախարար Սարգիս Շահպիտեան տուաւ մամլոյ ասուլիս մը, որուն ընթացքին յայտնեց, որ 1997 թուականի Դեկտեմբերին եւ 1998 Յունուար ու Փետրուար ամիսներուն Սեւանայ լիճին ուժանիւթի համար օգտագործուած է 31 միլիոն խորանարդ մեթր ջուր, նախատակ անոր, որ ուժանիւթի նախարարութիւնը այդ ամիսներուն ներկայացուցած է 45 միլիոն խորանարդ մեթր ջուրի պահանջ: Դիւտանեանութեան նախարարութիւնը եւս ներկայացուցած է 250 միլիոն խորանարդ մեթր ջուրի պահանջ, բայց մինչեւ այսօր գինտանեանութեան համար Սեւանայ լիճէն ջուր չէ օգտագործուած:

Ինչ կը վերաբերի Սեւանի ջուրի մակարդակին, նախարարը ըսաւ, որ անցեալ տարուան Օգոստոսէն սկսեալ ջուրին մակարդակը չէ պակասած՝ համեմատաբար նախորդ տարիներուն:

ՍԵՒԱՆԱՅ ԼԻՃԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ Է

Սեւանայ լիճին մակարդակը, անցեալ տարուան նոյն ժամանակաշրջանին բաղդատմամբ, բարձրացած է 16 սմ.:

1997 Մայիսին լիճին մակարդակը կազմած էր 1896.82 մ., իսկ այժմ անիկա հասած է 1896.98 մ.ի:

Ներկայիս Արփա – Սեւան ջրատարով վայրկեանը 15–16 խմ. ջուր կը թափի լիճին մէջ:

Հայաստանի վարչապետ Ա. Տարբինեանի ներկայութեամբ, կառավարական բնութիւններու տան մէջ տեղի ունեցած լիճի կենսորոնի հատատարակշռութեան վերականգնման ծրագիրին նուիրուած հանդիպում, որուն ընթացքին բնապահպանութեան նախարարութեան ոտզմանի վարչութեան պետ Հռոմիկ Պիրակսեան ներկաներուն ցիշեցուց, որ լիճին շուրջ բնութիւնը պաշտպանելու համար Համաշխարհային դրամատունը արամադրած է 485 հազար ամերիկեան տոլար: Ներկայիս կարելիութիւն կայ նաեւ դրամատունին ստանալու 30 միլիոն ամերիկեան տոլարի վարկ: Ան անդրադարձաւ նաեւ Որոտան գետի ջուրին Սեւանի մէջ թափելու հարցին, ինչպէս նաեւ՝ լիճին մէջ եռսող ջուրերը մաքրելու համար կայաններ շինելու հարցին՝ լիճին մօտ գտնուող Բաղարիներուն մէջ:

Համաշխարհային դրամատան ներկայացուցիչ Սարի Սանտերսրիմ յայտնեց, որ Սեւանի փրկութեան համար անհրաժեշտ է յատուկ մօտեցում ցոյցարերել, ինչպէս ազգային, այնպէս ալ միջազգային մակարդակով:

Նախարար Սարգիս Շահպիտեան, իր

9

ՊԵԼՃԻՔԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ ՆՇԵՑ ՇՈՒՇԻԻ ԱՋԱՏԱԳՐՄԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁՆԵՐԸ

Պելճիքայի Մկքրլէն քաղաքի սրահին մէջ նչուեցաւ Շուշիի ապատագրման Արդ տարեդարձը եւ Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան հռչակման 80ամեակը, կազմակերպութեամբ Հ. Յ. Դ.ին եւ հովանաւորութեամբ Հայ Մշակութային եւ Ընկերային Միութեան:

Ներկայ գտնուեցաւ Պելճիքայի մէջ Հայաստանի հիւպատոս Հայկ Արսլանեան:

Զեռնարկին բացումը կատարուեցաւ Հայաստանի քայլերգով, ապա խօսք առին բնկ. Սիլվա Բադիկեան, բնկերներ Արմէն Ուկունեան եւ Գրիգոր Պետիկեան:

Պելճիքայի մէջ Հայաստանի հիւպատոս Հայկ Արսլանեան կարդաց Հայաստանի դեսպան Վիգէն Ջիթլճեանի այս առիթով յղած ուղերձը:

Գեղարուեստական յայտագիրին իր մասնակցութիւնը բերաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Հայք» հայկական պարախումբը:

ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՔՈԼԷՃԸ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԴԻՍԱՅԱՒ ՀԱՅԿԱՋԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ Բ. ԸՆԴՀ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄՐՑՈՒՄԻՆ

Հայկազեան համալսարանը վերջերս երկու շարքով բեղուն գարգացման մրցում կազմակերպեց:

Համալսարանի նախագահ փր. Ճ. Խանճեանի բացման խօսքին ետք, Հայկազեան համալսարանի ուսանողները նոյն հարցումները յղեցին Հայ Աւետ. Եղեգեցի, Adventist պարոցի եւ Պէյրութի Օմար Մուխթար վարժարանի բառանդամ աշակերտական խորհուրդներուն: Դատական կազմ մը, գլխաւորութեամբ դոկտ. Արա Սանճեանի, կու տար նիշները: Հարցումները կը վերաբերէին գրականութեան, պատմութեան, այժմէական նիւթերու, գիտութեան, աշխարհագրութեան եւ մարզական աշխարհին:

Մրցումը խանդավառութեամբ ընթացաւ: Առաջին հանդիպացաւ Հայ Աւետ. Եղեգեցի խումբը (Յոյս Զորպաճեան, Պարօ Աւետեան, Սիրժ Արթալեան եւ Գարմա Էքմէկճեան)՝ 67 կէտով, բնդդէմ Օմար Մուխթարի (57.5) եւ Adventistի (44.5): Ա. եւ Բ. հանդիպացող խումբերը նուէրներ ստացան, ձեռամբ Հայկազեան համալսարանի նախագահին:

ԹԵՀՐԱՆԻ ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԻ

Մայիս 18ին, Միջազգային Մշակոյթի Օրուան առիթով, Թեհրանի ամենահին եկեղեցին, որ հայկական Սուրբ Թադէոս եւ Բարթողիմէոս եկեղեցին է, պիտի վերաբացուի:

Եկեղեցին կառուցուած է Թեհրանի քաղաքամէջի Մովլաւի պողոտային վրայ, 1808ին, երկու հայ ընտանիքներու նախաձեռնութեամբ, Խաչիկ ու Յարութիւն վարպետներու կողմէ: Շինարարները թաղուած են եկեղեցիի մուտքին:

Համայնքի անդամներուն կողքին, եկեղեցւոյ չրջափակէն ներս թաղուած են մեծ թիւով օտար քաղաքական դէմքեր եւ մտաւորականներ, ինչպէս՝ ռուս եւ բրիտանացի դեսպաններ, վրացի իշխան մը, անգլիացի հանրածանօթ հեղինակ Սըր Ուոլթըր Սքաթի գաւակը՝ Զարլզ, եւ Իրանի շահի պալատին բժիշկներէն Տաուտ խան:

Ներկայիս մայրաքաղաքի քրիստոնեաները իրենց պաշտամունքները կը կատարեն ուրիշ այլ եկեղեցիներու մէջ:

ԹՈՒՐՔԻԱ. ԱԶԳՊԷՏՅՃԱՆ ԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵՆ ՊԱՔՈՒ – ՃԷՅՀԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾԻՆ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Թուրքիոյ ուժանիւթի նախարար Ճումհուր Էրսոյ մէր Ազրպէյճանի փոխ վարչապետ Ասլան Ճարիֆով եւ Վրաստանի ազգային Ճարիտի բնկերութեան դիկավար Կիա Ճանաուրիան հանդիպում ունեցան Պաղոյ մէջ: Բնիարկիւթով Կասպից ծովի Ճարիտի արտահանման վերաբերեալ հարցեր:

Երեք երկիրներու ներկայացուցիչները համաձայնութեան գալացուցին Կասպից ծովի Ճարիտը համաշխարհային շուկաներ առաքելու համար Պաքու – Ճէյհան Ճարիտատարի նախագիծի իրագործման ուղղութեամբ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒԵՑԱՒ ԿԱՍՊԻՑ ԾՈՎԻ ՔԱՐԻՒՂԸ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ ՎՐԱՅՈՎ ՓՈԽԱԴՐԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ուքրանիոյ նախագահ Լէոնիտ Քուչման «Պրիվիչ Փիրդիլում» բնկերութեան նախագահ Եան Ռաչպիի հետ քննարկեց Կասպից ծովի քարիւղը Ուքրանիոյ վրայով Արեւելեան Եւրոպա փոխադրելու հարցերը:

Այս առիթով Քուչման նշեց, որ Օտեսայի քարիւղի բնդունարանը կրնայ տարեկան 12 միլիոն թոն քարիւղ վերամշակել:

Ուքրանական կողմը պիտի կառուցէ նաեւ Օտեսա - Պրոտի քարիւղատարը, որ Օտեսան կը կապէ «Բարեկամութիւն» քարիւղատարին:

Մինչեւ Ուքրանիա քարիւղը պիտի անցնի Վրաստանի վրայով՝ Պաքու-Սուփսա քարիւղատարով:

ՔՈՒՔԱՐԿԵՆՔ ՄԵՐ ԹԱՂԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆ–ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՆՔԻՆ

ԱԶՐՊԷՅՋԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԵՐԿՈՒ ՀԱՐՑԵՐԸ՝ ԱՐՑԱԽԸ ԵՒ ՔՈՒՐԻՒՂԸ

ԸՍՏ ԱԼԻԵԻ՝ ԱՐՑԱԽԻ ՀԵՏ ՁԻՆԱԴԱԴԸ՝ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ՁԵՌԲԵՐՈՒՄԸ

Ազրպէյճանի ներկայ իշխանութիւնը կը յայտարարէ, թէ Ալիեւ վերջերս կը յայտարարէր, թէ նախագահութեան շրջանին իր ամէնէն մեծ ձեռքբերումը չորս տարիէ ի վեր պահպանուող զինադադարն է հայ-ազրպէյճանական գօտիին մէջ, եւ որուն շնորհիւ կարելի եղած է խուսափիլ մեծաթիւ նոր զոհերէ: Ազրպէյճանի նախագահը իր երկրորդ յաջողութիւնը կը նկատէ երկիրին ներքաղաքական կայունութեան հաստատումը, որ ըստ Ալիեւի, գլխաւոր գրաւականն է բարեփոխումներ կատարելու համար:

Վերջերս Ալիեւ իր պաշտօնական արտայայտութիւններուն մէջ կը շեշտէ նաեւ Ռուսիոյ հետ համագործակցութիւնը ընդլայնելու անհրաժեշտութիւնը:

Այլ է սակայն Ազրպէյճանի ընդդիմադրութեան կեցուածքը, ինչ կը վերաբերի Արցախի հետ զինադադարը պահպանելու Ալիեւի մօտեցումին: Արդարեւ, Արցախի հետ զինադադարի հաստատման չորրորդ տարեդարձին առիթով, Ազրպէյճանի ընդդիմադիր 14 կուսակցութիւնները խիստ քննադատութիւն ուղղեցին Ալիեւի: Պաշտօնական յայտարարութեամբ անոնք յարձակում կը գործեն իրենց իշխանութեան դէմ զայն մեղադրելով կաշառակերութեամբ եւ «Հայաստան կը սպառազինուի» անհազական ձեւով: Նոյնիսկ աւելի առաջ երթալով անոնք ուղղակի մեղադրեցին Ալիեւը Ազրպէյճանէն հոդեր Հայաստանի նուիրած ըլլալու յանցանքով, հետագայ ճակատումէ խուսափելու համար: Ընդդիմադիր կողմերը կը շեշտեն, թէ Ազրպէյճանի կառավարութիւնը զինադադար հաստատած է Արցախի հետ, որպէսզի ամրապնդէ իր իշխանութիւնը եւ թուլացնէ ընդդիմադիր ուժերուն դիմադրողական ներուժը:

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԱԼԻԵԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԱԾ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

Ընդդիմադրութիւն- իշխանութիւն հակադրութիւնը կը դրսեւորուի նաեւ այլ հարցի մը առիթով: Ազրպէյճանի ընդդիմադիր ճակատին նախագահական հինգ թեկնածուներ, օրինակ, մերժեցին նախագահ Ալիեւի կողմէ իրենց ներկայացուցած նախագահական ընտրութիւններու մասին օրինագիծը:

Էլչիպէյ, Կուլիեւ, Շոլքաթճաճիեւա, Ղամպարեւ եւ Իսմայէլով կը գտնեն, որ իրենք վճռական են եւ *պայքարի* պիտի ենթարկեն ընտրութիւնները, եթէ խորհրդարանը ընդունի այդ օրինագիծը: Ըստ այս հինգին, արդէն իսկ կասկածի տակ պէտք է առնել կայանալիք ընտրութիւններուն արդիւնքները ի յառաջագունէ:

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԸ ՆԿԱՏԷ ՊԱՅՔԱՐԻԼ ԱԼԻԵԻՆ ԴԷՄ

Միւս կողմէ, Ազրպէյճանի ժողովրդական ձակատի նախագահ Էլչիպէյ, Ալիեւի եւ Ռ. Քոչարեանի՝ Մոսկուայի մէջ հանդիպումէն ետք, կը յայտարարէր, թէ նախագահ Ալիեւ մտադիր չէ ընդդիմութեան հետ նստելու բանակցութիւններու սեղանին շուրջ, մինչդեռ հանդիպումէ կ'ունենայ անիշատդականներու ղեկավար Քոչարեանին հետ:

Էլչիպէյ այդ յայտարարութիւնը կ'ընէր «Շարժում յանուն ժողովրդավարական ընտրութիւններու» կազմակերպութեան խորհրդաժողովին:

Էլչիպէյ խիստ մեղադրանքներ կ'ուղղէր իշխանութեան ներկայացուցիչներուն հասցէին: Ըստ անոր, Ազրպէյճանի կառավարութեան հոգերուն մեծամասնութիւնը ինկած է ընդդիմութեան վրայ:

Ընդդիմութեան կազմակերպիչները համաձայն են այն տեսակէտին, որ ընդդիմութիւնն է, որ կը մտածէ այնպիսի հարցերու լուծման մասին, ինչպիսին են Ղարաբաղի հարցը, ընկերային հարցերը եւ գաղթականներու պարագան:

Ընդդիմադիրները կառավարութիւնը կը մեղադրեն կաշառակերութեան մէջ, որ կը քայքայէ երկիրը: Հետեւաբար, ընդդիմադրութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ լուրջ պայքար մղել Ալիեւի եւ անոր կառավարութեան դէմ:

Նոյն խորհրդաժողովին ներկայացուցիչ հետաքրքրական է «Մուսաւաթ» կուսակցութեան ղեկավար Ղամբարի ելոյթը: Ընդդիմադիր այս ղեկավարին համաձայն, Ալիեւ որ սիրախաղ կ'ընէ հայերուն հետ, Ելչիպեյի կ'աղաչէ, որ հանդիպում կազմակերպէ Քոչարեանի հետ, վաղը կրնայ կապ հաստատել... Քրտական Աշխատաւորական Կուսակցութեան եւ անաբեկչական այլ խմբակներու հետ, եւ մասամբ ներքին:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՔԱՐԻՒՂԻ ՇՈՒՐՋ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՆՈՐ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻ՞ՒՆ

Ինչպէս ծանօթ է, վերջերս Տրապիզոնի մէջ Ալիեւ, Տեմիրել, Շեւարտնաձէ հանդիպում մը ունեցան, որուն ընթացքին երեք երկիրներու ղեկավարները քննարկեցին Ազրպէյճանի կասպեան հանքավայրերէն Վրաստանի եւ Թուրքիոյ տարածքով քարիւղը համաշխարհային շուկաներ փոխադրելու համար կառուցուելիք քարիւղատարի հետ կապուած հարցեր: Զուգահեռաբար քննարկուեցան նաեւ երեք երկիրներուն ելեկտրամատակարարումը մէկ ցանցի մէջ միաւորելու նախագիծերը:

Ազրպէյճան կ'ուզէ ապահովել կասպեան քարիւղի փոխադրութեան հաստատուն եւ անխափան ուղիներ: Ան կ'ուզէ նաեւ ապահովել Արեւմուտքի հետ իր տնտեսական կապերը, որպէսզի ամրապնդէ իր իշխանութիւնը եւ թուլացնէ ընդդիմադիր ուժերուն դիմադրողական ներուժը:

Ընդդիմադիրները կը մեղադրեն Ալիեւը Ազրպէյճանէն հոդեր Հայաստանի նուիրած ըլլալու յանցանքով, հետագայ ճակատումէ խուսափելու համար: Ընդդիմադիր կողմերը կը շեշտեն, թէ Ազրպէյճանի կառավարութիւնը զինադադար հաստատած է Արցախի հետ, որպէսզի ամրապնդէ իր իշխանութիւնը եւ թուլացնէ ընդդիմադիր ուժերուն դիմադրողական ներուժը:

Ընդդիմադրութիւն- իշխանութիւն հակադրութիւնը կը դրսեւորուի նաեւ այլ հարցի մը առիթով: Ազրպէյճանի ընդդիմադիր հակատին նախագահական հինգ թեկնածուներ, օրինակ, մերժեցին նախագահ Ալիեւի կողմէ իրենց ներկայացուցած նախագահական ընտրութիւններու մասին օրինագիծը:

Էլչիպէյ, Կուլիեւ, Շոլքաթճաճիեւա, Ղամպարեւ եւ Իսմայէլով կը գտնեն, որ իրենք վճռական են եւ *պայքարի* պիտի ենթարկեն ընտրութիւնները, եթէ խորհրդարանը ընդունի այդ օրինագիծը: Ըստ այս հինգին, արդէն իսկ կասկածի տակ պէտք է առնել կայանալիք ընտրութիւններուն արդիւնքները ի յառաջագունէ:

Ընդդիմադիրները կառավարութիւնը կը մեղադրեն կաշառակերութեան մէջ, որ կը քայքայէ երկիրը: Հետեւաբար, ընդդիմադրութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ լուրջ պայքար մղել Ալիեւի եւ անոր կառավարութեան դէմ:

Նոյն խորհրդաժողովին ներկայացուցիչ հետաքրքրական է «Մուսաւաթ» կուսակցութեան ղեկավար Ղամբարի ելոյթը: Ընդդիմադիր այս ղեկավարին համաձայն, Ալիեւ որ սիրախաղ կ'ընէ հայերուն հետ, Ելչիպեյի կ'աղաչէ, որ հանդիպում կազմակերպէ Քոչարեանի հետ, վաղը կրնայ կապ հաստատել... Քրտական Աշխատաւորական Կուսակցութեան եւ անաբեկչական այլ խմբակներու հետ, եւ մասամբ ներքին:

Ազրպէյճան կ'ուզէ ապահովել կասպեան քարիւղի փոխադրութեան հաստատուն եւ անխափան ուղիներ: Ան կ'ուզէ նաեւ ապահովել Արեւմուտքի հետ իր տնտեսական կապերը, որպէսզի ամրապնդէ իր իշխանութիւնը եւ թուլացնէ ընդդիմադիր ուժերուն դիմադրողական ներուժը:

Ընդդիմադիրները կառավարութիւնը կը մեղադրեն կաշառակերութեան մէջ, որ կը քայքայէ երկիրը: Հետեւաբար, ընդդիմադրութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ լուրջ պայքար մղել Ալիեւի եւ անոր կառավարութեան դէմ:

Նոյն խորհրդաժողովին ներկայացուցիչ հետաքրքրական է «Մուսաւաթ» կուսակցութեան ղեկավար Ղամբարի ելոյթը: Ընդդիմադիր այս ղեկավարին համաձայն, Ալիեւ որ սիրախաղ կ'ընէ հայերուն հետ, Ելչիպեյի կ'աղաչէ, որ հանդիպում կազմակերպէ Քոչարեանի հետ, վաղը կրնայ կապ հաստատել... Քրտական Աշխատաւորական Կուսակցութեան եւ անաբեկչական այլ խմբակներու հետ, եւ մասամբ ներքին:

Ազրպէյճան կ'ուզէ ապահովել կասպեան քարիւղի փոխադրութեան հաստատուն եւ անխափան ուղիներ: Ան կ'ուզէ նաեւ ապահովել Արեւմուտքի հետ իր տնտեսական կապերը, որպէսզի ամրապնդէ իր իշխանութիւնը եւ թուլացնէ ընդդիմադիր ուժերուն դիմադրողական ներուժը:

Ընդդիմադիրները կառավարութիւնը կը մեղադրեն կաշառակերութեան մէջ, որ կը քայքայէ երկիրը: Հետեւաբար, ընդդիմադրութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ լուրջ պայքար մղել Ալիեւի եւ անոր կառավարութեան դէմ:

Նոյն խորհրդաժողովին ներկայացուցիչ հետաքրքրական է «Մուսաւաթ» կուսակցութեան ղեկավար Ղամբարի ելոյթը: Ընդդիմադիր այս ղեկավարին համաձայն, Ալիեւ որ սիրախաղ կ'ընէ հայերուն հետ, Ելչիպեյի կ'աղաչէ, որ հանդիպում կազմակերպէ Քոչարեանի հետ, վաղը կրնայ կապ հաստատել... Քրտական Աշխատաւորական Կուսակցութեան եւ անաբեկչական այլ խմբակներու հետ, եւ մասամբ ներքին:

ԱՆՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԱԿՆԿԱԼՈՒՄ Է ՇՈՒՏԱՓՈՅԹ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Այնքան երկար ենք սպասել փոփոխութիւնների, այնքան տեւականօրէն ենք դառնացել հանրապետութեան ներքաղաքական կեանքի խեղաթիւրումներից, հասարակական կենսագործունէութեան բոլոր ոլորտներն ախտահարած անարդարութիւններից եւ ապօրինութիւններից, որ իշխանութեան վերջերս տեղի ունեցած փոփոխութիւնից յետոյ անհամբերութեամբ սպասում ենք կտրուկ բարելաւումների: Մոռանալով, որ երկրի նոր նախագահի պաշտօնակատարութիւնից հազիւ մէկ ամիս է անցել, չարախօսները չարախնդում են, իբր՝ ոչինչ չի փոխուել եւ չի փոխուելու, յոյսով սպասողները ոչ թէ օրհցրու, այլ ժամառժամ կորցնում են յոյսը:

Հասկանալ կարելի է. նախորդ վարչակարգի պարտադրած կապանքներից ձերբազատուելու տենչը մեծ է, եւ ամէն անցնող օր դար է թւում:

Բայց արդեօ՞ք փոփոխութիւններն արդէն իսկ տեսանելի չեն: Արդեօ՞ք նախագահ Քոչարեանի առաջին իսկ քայլերը չեն վկայում ապագայի համաձայնութեան հասնելու, երկրում գործող քաղաքական ուժերին աւելի շատ տեղ տալու, նրանց ունկնդրելու պատրաստակամութեան մասին: Թերահաւատ հակառակորդները, որ նոր նախագահը վարում է Լեւտերի ընտրութեան շատ իւրայատուկ կին, կարող է մակերեսօրէն հարցը յանկեցնել ընտրարշաւի ժամանակ սատարած ուժերին «պաշտօններ բաժանելու» կամ ինչ-որ կերպ «հատուցելու» ժամանակին մտայնութեա՞ն: Ցգիտես ինչու, երբ նոյն կերպ վարւում էր նախկին նախագահը, ոչ մէկին «պատապարտելի» չէր թւում: Իսկ ահա այն, որ Քոչարեանը նախարարական աթոռներ է տուել Դաշնակցութեանը, որ վերացրել է այդ կուսակցութեան գործունէութեան կասեցումը, որ բանտերից ազատ է արձակել նախորդ վարչակարգի ժամանակ քաղաքական հետապնդումների ենթարկուած գործիչներին, իր անձնական խորհրդականներ է նշանակել նախկինում ընդդիմադիր կուսակցութիւնների ղեկավարների (Վահան Յովհաննիսեան, Պարույր Հայրիկեան, Արամ Սարգսեան) դիտում է իրրեւ մի ինչ-որ «անթոյլատրելի» բան: Ինչո՞ւ, ո՞ր տրամաբանութեամբ՝ անյայտ է: Եւ ապա: Մի թէ Քոչարեանը վատ է անում, որ իրեն չրջապատում է հայաստանեան քաղաքական ներկայանակի որքան հնարաւոր է շատ «գոյներով»: Անձամբ ես դրա մէջ հակուած եմ տեսնելու պետական խոհեմութիւն: Հարցն ամենաւին ուեւէ մէկին «փոխհատուցելու» մէջ չէ, այլ քաղաքական աւելի ընդգրկուն յենարանով պետական կառոյցներ ձեւաւորելու մէջ, ինչը աւելի ամուր կը դարձնի այդ կառոյցները:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՐՑԱԽԸ՝ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

Նայենք մեր արտաքին քաղաքականութեանը: Ո՞րն է այդ քաղաքականութեան գերխնդիրը: Արցախի հիմնահարցը: Անցած մէկ ամսում նախագահն ու նրա նշանակած նոր կառավարութիւնը քայլութիւն ունեցել են այս աչխարհի հզօրներին չարադրելու արցախեան հիմնահարցի քաղաքական կարգաւորման մեր նոր մօտեցումները: Ունեցել են: Քոչարեանն անձամբ այդ արել է Մոսկուայում, Ելցինի եւ Ալիեւի հետ իր հանդիպումների ժամանակ, արտաքին գործոց նախարար Օսկանեանը նոյնն է արել Գերմանիա կատարած այցի ընթացքին: Եւ ի՞նչ: Երկուսն էլ կարողացել են լսելի դարձնել Հայաստանի ձայնը, յամենայնդէպս նրանց ամենայն յարգանքով ունկնդրել են, միանգամից հակահարուած չեն տուել, խոստացել են չշռադատել յօդս, իմաստաւորել մեր փաստարկներն ու առարկութիւնները: Դժուար է ասել, թէ հետագան ինչպիսին կը լինի, սակայն ակնյայտ է, որ Հայաստանը թօթափել է նախապէս արդէն պարտուածի դիրքերից հանդէս գալու բարդոյթը, չտկել է մէջքը, պատրաստւում է բանակցութիւնների նոր փուլին ներկայանալ աւելի արժանապատիւ կեցուածքով:

ԲԱՐՈՅԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ԱՌՈՂՋԱՑՈՒՄ

Կամաց-կամաց առողջանում է երկրի բարոյահոգեբանական մթնոլորտը:

Ութ տարի չարունակ Հայաստանի Հանրապետութեան բարձրագոյն ղեկավարութիւնը ուրանում էր Հայրենական մեծ պատերազմը՝ անարդելով այդ պատերազմում գոհուած հարիւր հազարաւորների յիշատակը եւ խոցոտելով վիրաւորների հոգիները, նրանց անուանելով սոսկ «Երկրորդ Աչխարհամարտի վիրաւորներ»: Նախագահ Քոչարեանը սրբագրեց նաեւ այդ հրէչաւոր սխալը՝ անցած պատերազմն անուանելով «Հայրենական», դրանով իսկ, համոզուած եմ, սկիզբ դնելով ՀՀ-Շի կողմից յանիրաւի ոտնահարուած իսկապէս անանց արժէքների վերարժեւորմանը: Քոչարեանով սկսւում է անցեալի յախուռն թաքկոծման, պատմութեան ցաւագին իրադարձութիւնների եւ յատկապէս Հայ Դատի ուրացման կամ չրջանցման, շատ այլ մերժելի երեւոյթների վերջը: Եւ այդ ամէնը՝ մէկ ամսում: Քիչ չէ, որքան էլ մենք չտապում ենք: Համոզուած եմ, մօտ ապագայում նախագահ հանդէս կը գայ անցեալ ութ տարիների քաղաքական հաւասարակչռուած գնահատմամբ, յաւին յաւ կ'ասի, վատին՝ վատ, ինչպէս խոստացել էր նախընտրական չրջանում: Բայց չէ՞ որ քաղաքական գնահատական տալու համար էլ ժամանակ է պէտք, որովհետեւ չի կարելի, որ նոր նախագահը, կրկնելով նախորդի սխալը, ելնի ու ժողովրդի առաջ անպատասխանատու կերպով սեւացնի այն ամէնը, ինչ եղել է իրենից առաջ: Կարծում եմ, Հոգեպէտ Քոչարեանը հասկանում է, որ հայոց պատմութիւնը իրենով չի սկսուել եւ իրենով չի աւարտուելու: Սակայն ուզում եմ նրան նորից յիշեցնել, որ դիմանալու ուժ չի մնացել, թող նաեւ չտապի:

ԲԱՖՖԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

«Ազգ»

ՏԱՍ ԱՄԻՍ ՇԻՒԵՑՈՑ ԵՐԿՐՈՒՄ

ՍԿԱՆՏԷ ԱՇԽԱՐՀԸ ԵՒ ՀԱՅՔ

16 Ապրիլ 1998ին այս էջով սկսած էինք ներկայացնել «Տաս ամիս Շիւեցոց երկրում» խորագիրով հայրենի երիտասարդ բանաստէր Արծուի Բախչինեանի յօդուածաշարը: Պարբերաբար կը շարունակենք հրատարակել յօդուածաշարին մնացեալ բաժինները:

Հայ մատենագրութեան մէջ Սկանդինաւեան թերակղզու մասին առաջինը յիշատակել է Աւետիս Շիրակացին: Իր նշանաւոր *«Աշխարհացոյց»*-ում նա մասնաւորապէս նշել է, որ «Ովկիանոսում... գտնւում է մի այլ կղզի, որ կոչւում է Սկանիա»: Այստեղ ապրում են գորերը եւ բազմաթիւ այլ ժողովուրդներ»: Ենթադրւում է, որ Սկանիան պիտի լինի Շուէդիայի կամ Նորվեգիայի նահանգ:

Շուէդիայում յանախ Լիւիճ տարբեր վայրերում տեսնում փորագիր քարէ յուշարձաններ, որոնք վերաբերում են մեր թուարկութեան 5–7րդ դարերին: Դրանք յայտնի են ռունական արձանագրութիւններ անուանով եւ հանդիպում են Սկանինաւեայից դուրս նաեւ Գերմանիայում եւ Իրլանդիայում: Ճարտարապետութեան մասնագէտները նշել են ռունական քարակոթողների եւ հայկական խաչքարների միջեւ նման զուգահեռներ ունենալու մասին, այն մասին, որ արեւելեան տարրերի առկայութիւնն ակնյայտ է ռունական արձանագրութիւնների վրայ:

Յերիամօֆ Նաանկնեի իր *«Հայաստանն եւ Միջագետքն Արեւելքի»* գրքում նկատել է, որ նմանութիւն է առկայ շուէական եւ հայկական գերեզմանաքարերի եւ շիրմաքարերի միջեւ: Շուէական կատարուած նեռագրական պեղումների մասին որոշ գրքերում նեռամերձրաշարժ տեղեկութիւններ գտայ այն մասին, որ այդ երկրում գտնուած մի շարք նեռութիւններ ունեցել են հայ ծագում: Պատմաբան Թուրլ Առնկնի նոյնիսկ նշել է, որոշ պեղուած տարածքներ պատրաստաման նեռարատ վայրերը՝ Դուրնի մայրաքաղաքը եւ Պարատար՝ Հայոց Արեւելից կողմանց մայրաքաղաքը: Յայտնի է նաեւ, որ շուէական Մորա բնակավայրում գտնուել է 11րդ դարում կամ աւելի վաղ պատրաստուած հայկական գորգի մի կտոր: Ենթադրւում է, որ սկանինաւեացիների նախնիները՝ վայրիկինգները (որ 10րդ դարից սկսած յայտնուել են մինչեւ անգամ Հայաստանի նիւսիսում) միջոցով են այդ առարկաները հասել մինչեւ Սկանինաւեայի թերակղզի:

Հայ ժողովրդի հետ վայրիկինգները առնչուել են Փոքր Ասիայում եւ յատկապէս Ռուսաստանում, որը սկանինաւեացիները անուանել են Միխլակոթա (Միխլիկարատ)՝ Մեծ Քաղաք: Այստեղ նիւսիսցիք զբաղուել են առեւտրով, երբեմն նաեւ՝ կոդոպուտով, եւ վերադարձել են իրենց երկրները՝ հարուստ ապրանքով: Արշակ Ալպոյաճեանը նշել է, որ 11րդ դարում բիւզանդական բանակը լեցուել է եղել գանիացի, իսլանդացի եւ նորվեգիացի վարձկաններով: Սկանինաւեայի եւ ռուսական վարձկանների բիւզանդացիները անուանել են վարեհկներ: Հայ պատմիչներից ոմանք (Արիստակէս Լաստիվերացի, Մատթէոս Ուռհայեցի) նրանց յիշել են «վրանկ» ձեւով: Կան նաեւ ապրուրիններ, որ շատ նիւսիսցիներ իրենց նետ Սկանինաւեայում են ստեղծել հայերի՝ ազգամարդկանց եւ կանանց, որոնք պրպտել են արեւմտեաների եւ վայրիկինգների ապրելակերպը, գործել, ապրանքներ պատրաստել, գործ հիւսել...

Սակայն առնչութիւնները բուն սկանինաւեացիների ժողովուրդների եւ մասնաւորապէս շուէացիների հետ իր սկիզբ են առել 16րդ դարում: 1568 թուականին նանապարհորդ-մատենագիր Շիրպուան Ղափանեցին այցելել է Տանիա եւ Շուէտիա, այդ մասին գրել իր ուղեգրութիւններում: Շուէտիան նա յիշատակել է «Շուեցոց երկիր» անուամբ:

Նրանից գրեթէ մէկ դար անց առաջին շուէացին է յայտնուել Հայաստանի կողմերում: Ճանապարհորդ Մարտոն Շնորհիկը յղացել է ուղեգրական նորեր Պարսկաստանի եւ Օսմանեան կայսրութիւն կատարած այցելութեան վերաբերեալ: Նա բնութագրել է արեւելեան մի շարք ժողովուրդների՝ հայերի մասին գրելով նեռեւեալը. «Հայերը մաչ յայտնի են մի կողմից իրենց աներեւակայ բիւրեռութեամբ, միւս կողմից՝ իրենց ողջախոհութեան, ատատասխանութեան եւ բոլորին նատարիմ մնալու համար»:

Հայ-շուէական կապերի առաջին յուչ արտայայտութիւնը Նոր Ատենի հետ առեւտրականների՝ Սկանինաւեայի հետ սկսած առեւտուրն է 16–17րդ դարերում: Գոսպից ծովով, Ռուսաստանի Բալտեան ծովերի վրայով երանէ հասել են մինչեւ Սպիտակ ծով, այնուհետեւ՝ Պարսկի ծովով մինչ Սրմուզ (երբեմն նաեւ ցամաքով), որանցից էլ հասել են Եւրոպայի մնացած երկիրները: Ատենցի վաճառականները Եւրոպա են ներմուծել գլխաւոր, մասնաւորապէս բարիք (սաւակսպէս՝ գմբուխտ եւ մարգարիտ):

Ինձանաւորով հայ առեւտրականներին՝ Շուէտիայի թագաւոր Կարլ IIրդը վնռել է կրճատել նրանց առեւտրական ուղին, որ նրանք չհասնեն Ռուսաստանի նիւսիս, այլ անմիջապէս մուտք գործեն Շուէտիա: 1687 թուականին նա Նոր Ատենում է ուղարկել Բաան հոգուց բաղկացած մի պատուիրակութիւն՝ հայ վաճառականների հետ բանակցելու համար: Պատուիրակութիւնը դիմավարել է գնդապետ Լիւտուիկ Փասպրիցիուսը: Նրանք հանդիպում են ունեցել Բաան հայ առեւտրականների հետ, որոնք, գեանին նաւած, ուշադիր ունկնդրել են արտոնութիւն բաշխած նիւթերին: 1688ին Փասպրիցիուսը Շուէտիա է վերադարձել մի Բանի հայ վաճառականների ընկերակցութեամբ, որոնք արժանացել են թագաւորի եւ շուէտ նատարատրեան ջերմ ընդունելութեան: Նոյն թուականին կնքուած պայմանագրի շնորհիւ հայերը ձեռք են բերել Շուէտիայում ազատ առեւտրի իրաւունք: Նրանց թոյլատրուել է ունենալ սեփական առեւտրական կենտրոններ Սրմուխոլմում եւ Նարվայում (այդ ժամանակ՝ շուէտական տարածք), որանդ շուէտ արհեստների օժանդակութեամբ կառուցել է առեւտրական տուն հայերի համար:

Հայերը Շուէտիա են ներմուծել նիմնականում մետաքս, որոնցից անդամ պատրաստուել են գլխաշորեր եւ այլ գգեստներ: Միշտ չի յաջողուել, սակայն, հայ վաճառականներին տարածել մետաքսը: Այսպէս, 1687 թուականին հայերը դժուարութիւն են ունեցել մետաքսի վաճառման գործում, ուստի եւ նրանց օգնելու է եկել Սրմուխոլմի բազմապատիկ՝ գնելով ողջ մետաքսը: Ի դէպ, ռուսական

ԱՐԾՈՒԻ ԲԱԽՉԻՆԵԱՆ

ԿԵՆՍՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

«ԿՐԻՆՓԻՍ»՝ ԱՒԵԼԻ ԿԱՆԱՉ ԵՐԿՐԱՊՈՒՆԴԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Ծարտարարուեստականացման գործընթացին ամէնէն վտանգաւոր հետեւանքներէն մէկը կենսոլորտի ապականումն ու մարդկային եւ կենսաբանական գոյութեան վտանգուիլն է երկրապունդին վրայ: Բնական հարստութիւններու անխնայ սպառումը, քիմիական հսկայական թափօնները եւ թունաւոր նիւթերու արտադրութիւնը բացայայտ եւ խորհրդաւոր ձեւերով կը սպառնան մարդ արարածին «միակ օրրան» վերածել իր նախապատմական անբնակելի կապային վայրին:

20րդ դարու վերջաւորութեան ծաւալ ստացած եւ տարածում գտած «կանաչ յեղափոխութիւն» կր փորձէ այս հոսանքը շրջել: Կենսոլորտային պաշտպան հարիւրաւոր անկախ կազմակերպութիւններ, ներառեալ՝ ՄԱԿի կենսոլորտային Միրագրեր, կառավարութիւններու հետ գործակցարար կամ յաճախ հակադրուելով՝ կր փորձեն բնական հարստութեանց մսխումը գսպել, ինչպէս նաեւ՝ արտադրութեան եւ սպառումին մաքուր միջոցներ ներարկել ծարտարարուեստականացման գործընթացներուն մէջ:

Աւելի կանաչ երկրապունդի մր առաջադրանքով գործող կենսոլորտային պաշտպան միջազգային կազմակերպութիւն մրն է «Կրինփիս», որ աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ կր հսկէ պետութիւններու անհակակշիռ բարգաւաճման ծրագիրներուն վրայ:

Կազմակերպութեան ապատ եւ անկաշկանդ գործունէութեան երաշխիքը անոր նիւթական անկախ գոյավիճակն է: «Կրինփիս», որ աշխարհի վրայ ունի մօտաւորապէս երեք միլիոն անդամ, կր ֆինանսաւորուի իր անդամներուն ուղղակի նուիրատուութիւններէն եւ անդամավճարներէն: Անիկա նիւթական օժանդակութիւն չ'ընդունիր կառավարութիւններէ, հաստատութիւններէ, ծարտարարուեստի մարգէն, կուսակցութիւններէ կամ քաղաքական մարդոցմէ: Այս ձեւով անոր գործունէութիւնը ենթակայ չի դառնար քաղաքական շրջանակներու կամ ծարտարարուեստի մարգի հսկաներուն ճնշումներուն, այլ րնդհակառակը, յաճախ անոր չդիմայացերծած արշաւները նկատուելի արդիւնք կու տան նոյնիսկ ամէնէն հսկայ ծարտարարուեստներուն եւ պետութիւններուն տեսակէտները պարտութեան մատնելով:

«Կրինփիս» տուեալ կենսոլորտային հարցի մր լուծման համար կր գործակցի տեղական կազմակերպութիւններու հետ, իր տեսակէտները կր ներկայացնէ պիտակական փաստարկումներով՝ միշտ իր արշաւը պահելով օրինական շրջանակի մր մէջ:

Աշխարհի տարածքին «Կրինփիս» ցարդ յաջողած է իրագործել բազմաթիւ նպատակներ. անոնցմէ են՝ Անթարքթիքայի բնական ապրիւրներու կոյր շահագործման արգիլումը, ովկիանոսներու մէջ աւեւտրական ձկնորսութեան մասին ՄԱԿի կողմէ յուշագիրի րնդունումը, օգոնի խաւր մաշող նիւթերու արտադրութեան նուազումը, չողարձակ եւ թունաւոր նիւթերու դէպի գարգացման րնթացքի մէջ գտնուող երկիրներ արտածման եւ անոնց ովկիանոսներու մէջ պարպումի արգիլումը:

«ԿՐԻՆՓԻՍ ՄԵՏԻԹԵՐԵՆԻԸ»

«Կրինփիս Մետիթերենի» կամ «Կրինփիս»ի Միջերկրականի աւազանի երկիրներուն մէջ գործող մասնաճիւղը ստեղծուած է 1993ին, Մալթայի մէջ:

1986էն ի վեր «Կրինփիս»ի հետախուգական նաւերը կր շրջագայէին Միջերկրականի ջուրերուն մէջ փնտռելով կենսոլորտային հարցեր, հանդիպելով տեղական իշխանութիւններուն եւ յառաջացնելով հասարակական գիտակցութիւն: Երբ քաղաքական խորհրդատուութիւնը ապարդիւն մնար, խմբակին պատասխանատուները կ'անդնէին յարձակողականի՝ մատնանշելով թիրախը եւ այդ ուղղութեամբ պետութիւններու բացթողումները:

Մալթայի գրասենեակը կր համակարգէ Ալպանիոյ, Ալճերիոյ, Կիպրոսի, Եգիպտոսի, Իսրայէլի, Յորդանանի, Լիբանանի, Լիբիոյ, Մալթայի եւ Մարոքի, պաղեստինեան ինքնավար շրջանի, Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ մէջ տարուող աշխատանքները:

Կենսոլորտային իմաստով Միջերկրական կր մնայ ամէնէն վտանգուած եւ ապականած կիսափակ ծովը: ՄԱԿի տուեալներուն համաձայն, Միջերկրական ապականող նիւթերն են՝ ծանր մետաղներ, մանրէասպան քիմիական նիւթեր, նայարոմարպոններ եւ ախտածին միքրօօրկանիզմները: Ցիշեալ թունաւոր նիւթերուն վատ անդրադարձը մարդոց եւ ծովային կեանքին վրայ ակներեւ է. ծովային կենդանիներու չնչառական դժուարութիւններ, հիւանդութիւններ, ծովափներու ջուրի ապականումը եւ մարդոց հիւանդութիւններ, ինչպէս՝ փորհարուածիւն, մորթային, յօդային հիւանդութիւններ, Ղոլերա եւ թիֆիւս: Այս իմաստով 1976ին կենսոլորտային պաշտպան չրջանային եւ միջազգային կազմակերպութիւններ յաջողած են Միջերկրականեան բոլոր երկիրներուն ստորագրել տալ ծովին պահպանման համաձայնագիրը՝ Պարսելոնայի պայմանագիրը, որուն համաձայն, ծովը պէտք է պաշտպանել թափօններէ, հրաժարիլ անոր հարստութիւններ յափշտակելէ եւ ցամաքէ րխած ապականող նիւթերը ծովին մէջ պարպելէ: Սակայն անիկա 1995ին բարեփոխուեցաւ՝ ներառնելով նախագծուչական միջոցառումները եւ ապականումի կլխաւոր պատճառներու արմատական չկոքացումը: Ցարդ այս տարրերակը ստորագրուած է միայն երկու երկիրներու կողմէ՝ Մոնաքոյի եւ Թունուգի: Երբ պայմանագիրին անդամ երկիրներուն երեք չորրորդը ստորագրեն գայն, այն ատեն միայն անիկա գործադրելի կ'րլլայ:

Այսուհանդերձ միջերկրականեան տարբեր երկիրներու մէջ «Կրինփիս» երեւան հանած է կենսոլորտային բազմաթիւ հարցեր եւ արշաւ կր մղէ անոնց դէմ:

Ցիշեալ հարցերը յաճախ կր ծածկուին ճարտարարուեստի մարգին ու կ'անտեսուին կառավարութիւններուն կողմէ:

Կիպրոսի Ափամաս թերակղզին, որ աշխարհի մէջ ծովի կրիայի բոյն մր կր նկատուի, այժմ չինարարութեան մէջ է կրօսաշրջութեան նպատակներով օպտագործելու համար: «Կրինփիս»ի միջամտութեամբ անոր պաշտպանութեան օրինական կարգավիճակ մր յառաջացուած է, որ կր սպասէ վաւերացումի:

Թունուգի ծովեզերեայ շրջանի մը մէջ լուսածնար (ֆոսֆէյթ) օգտագործող գործարան մը տարեկան 84 միլիոն թոն թունաւոր թափօն կը պարպէ Միջերկրական ծովին մէջ:

Իսրայէլի մէջ «Կրինփիս»ի գիտական ուսումնասիրութեանց եւ քաղաքական շրջանակներու մէջ տարած քարոզչական աշխատանքներուն չնորհիւ, կենսոլորտի նախարարութիւնը առկախած է ծարտարարուեստի արտադրութեանց թունաւոր թափօններ Հայֆայի նաւահանգիստ հասցնող խողովակաշարի մր կառուցումը:

Թուրքիոյ մէջ կազմակերպութիւնը հրահրած է իշխանութիւններուն ծրագրած կորիգային ծրագիրներու հարցը եւ ժողովրդային բողոքի շարժումներ կատարած է այս նպատակով: «Կրինփիս» կր փորձէ արգիլել նաեւ հրկիզարաններու աշխատանքը եւ ջրատարներու ապականման առաջնորդող գայլերը:

Իսկ Մալթայի մէջ «Կրինփիս» յայն արշաւով մր կր ջանայ կանխարգիլել կղզիին ապրերն ու թափօնները անհետացնող հրկիզարանի մր կառուցումը:

«ԿՐԻՆՓԻՍ ՄԵՏԻԹԵՐԵՆԻԸ»Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

— ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԵՆՍՈԼՈՐՏԻ ՊԱՇՏՊԱՆ —

«Կրինփիս»ի անունը Լիբանանի մէջ կը լսուի 1994 Նոյեմբերէնի վեր, երբ կազմակերպութեան «Ռէյնպօ Ուորիըր» նաւը Պէյրութ այցելեց ներածուած թափօններու հրատապ հարցին գծով: Սակայն «Կրինփիս Մետիթերենիըն» Պէյրութի մէջ իր պաշտօնական գրասենեակը բացաւ Սեպտեմբեր 1996ին:

Լիբանանի մէջ կազմակերպութեան արշաւները կը վարէ Ֆուատ Համտան: «Լիբանանի մէջ ունինք 322 նուիրատու անդամներ եւ 45 կամաւոր գործիչներ», կ'ըսէ ան: Նշենք, թէ «Կրինփիս»ի անդամակցութեան տարեկան նուազագոյն սակը կը սկսի 30 հազարէն, մինչեւ ամսական 10 ամ. տոլար: Անդամակցողները, որոնք նուիրատուներ են միաժամանակ, կազմակերպութեան կրնան նաեւ օժանդակել՝ 75 հազար եւ 150 հազար լիբ. ոսկի տարեկան անդամավճարով:

«Կրինփիս»ի արծարծած կենսոլորտային ապականման հարցերը հիմնուած են գիտական փորձարկումի եւ քննութիւններու վրայ: Կազմակերպութեան խմբակները նմուշներ կը հաւաքեն ապականումի ենթակայ կամ վտանգուած շրջաններէ ու զանոնք կ'ուղարկեն մասնագիտական տարրալուծարաններու քննութեան համար: «Այս աշխատանքին մէջ մեզի կ'օժանդակեն մասնագէտ օտար գիտնականներ եւ փորձագէտներ», կը բացատրէ Ֆ. Համտան: «Եթէ նմուշներու ապականումը փաստուի եւ արդիւնքները մեզի հասնին երկու մակարդակներու վրայ՝ քարոզչական եւ քաղաքական, արշաւի կը սկսինք», կ'աւելցնէ ան: Քարոզչականը կ'ընդգրկէ ժողովուրդին բացատրել տուեալ ապականումին ներկայացուցած վտանգը եւ գիտակցութիւն յառաջացնել այդ ուղղութեամբ: Ջուգահեռաբար, քաղաքական մակարդակի վրայ «Կրինփիս»ի պատասխանատուները պատկան մարմիններուն ու նախարարութիւններուն կը ներկայացնեն խնդրոյ առարկայ հարցին գծով թղթածրարները, միշտ միաժամանակ ներկայացնելով ե՛ւ հարցը, ե՛ւ քննութեանց արդիւնքը, ե՛ւ համապատասխան փոխընտրանքը:

«Քաղաքական մարդիկը ընդհանրապէս մեզ սիրալիր կերպով կ'ընդունին, նկատի ունենալով մեր կշիռը», կ'ըսէ Ֆ. Համտան: «Սակայն եթէ մեր խորհրդատուութիւններն ու ներկայացուցած առաջարկները անտեսուին՝ կ'անցնինք յարձակողականի (ոչ վայրագութեան), բացայայտօրէն յայտարարելով հարցերը ու մատնանշելով բացթողումները», կ'աւելցնէ Լիբանանի մէջ «Կրինփիս»ի արշաւը վարողը:

ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ

«Կրինփիս» Լիբանանի մէջ իր գործունէութիւնը բացած է 1987ին ներածուած թունաւոր թափօններու հարցով: Թափօնները, որոնք ապօրինի կերպով Իտալիայէն ներածուած էին Լիբանան, 1988-1989ին որոշ չափով վերադարձուեցան: Կառավարական շրջանակներու հետ բազմաթիւ ճակատումներէ ետք 1996 Ապրիլին մնացեալ թափօններէն 77 թոն վերադարձուեցաւ Եւրոպա: 1997 Յունուարին «Կրինփիս» օժանդակեց կենսոլորտի նախարարութեան այն որոշումին բանաձեւման, որուն համաձայն կ'արգիլուի թունաւոր որեւէ թափօնի ներածումը, նոյնիսկ վերամշակելու (*ռիսայքլինգ*) պատրուակով:

Նոյն ուղղութեամբ 1996ին «Կրինփիս»ի գրասենեակը դարձեալ բացայայտեց այս անգամ գերմանական թունաւոր թափօններու առկայութիւնը լիբանանեան հողերուն վրայ եւ աշխատեցաւ անոնց վերադարձին գծով, մինչեւ 1997 Յունիս, երբ անոնք Գերմանիա վերադարցուեցան:

«Կրինփիս»ի Լիբանանի գրասենեակին երկրորդ գործունէութեան մարզը երկիրին աղբի դասաւորման եւ ոչնչացման հարցն է: Կազմակերպութիւնը բուռն կերպով քարոզչական արշաւ կը մղէ հրկիզարաններուն, որոնք թունաւոր կազեր կը սփռեն օդին մէջ, եւ աղբանոցներուն դէմ, որոնք պատահական ձեւով կը յառաջացուին բնակելի, թէ անբնակելի շրջաններուն մէջ: Այս իմաստով «Կրինփիս» արշաւ մղած է Քարանթինայի եւ Ամրուսիէի հրկիզարաններու, ինչպէս նաեւ Պուրճ Համուտի աղբանոցի փակման ուղղութեամբ: Այժմ «Կրինփիս» կը պահանջէ, որ Պէյրութի աղբին 40 առ հարիւրը, որ կը պարպուի Նաամէի հողին մէջ յառաջացուած աղբանոցին մէջ, չէզոքացուի մաքուր ձեւերով, այսինքն՝ աղբը թաղուի՝ թունաւորը ոչ թունաւորէն անջատուելէ ետք: Վտանգաւոր կամ թունաւոր աղբերուն պատահական պարպումը հողին վրայ կամ անոր մէջ՝ ժամանակի ընթացքին կը թափանցէ դէպի ջուրի պահեստները՝ ապականելով խմելիք ջուրերը:

«Կրինփիս»ի գործիչներ Լիբանանի ծովեզերեայ ապականած մասերէն նմուշներ կը հաւաքեն քննելու համար անոնց ապականումի մակարդակը:

«Կրինփիս» գիտական փաստարկումներու յենելով արշաւ կը մղէ նաեւ Ուաթա էլ Ժոզ շրջանին մէջ ախբերուն պարպումին, ինչպէս նաեւ Լիբանանի ջրատար խողովակներուն շինութեան մէջ *ասպեսթոս* թունաւոր նիւթին օգտագործման երեւոյթին դէմ: Անիկա նաեւ համոզած է *Քոքա-Քոլա*ն ընկերութիւնը՝ դադրեցնելու զովացուցիչին կերպընկալէ (*փլասթիք*) շիշերու ծանուցումները:

1995ին «Կրինփիս»ի կողմէ նախաձեռնուած քննութիւնները ցոյց տուին, որ Հիւսիսի շրջանին մէջ մակերեսի հոսող ջուրերը ապականած են մետաղային թունաւոր նիւթերով, որոնք քաղցկեղ եւ ջրային դրութեան խանգարում կը պատճառեն: Ապականման պատճառը ծանր ծարտարարուեստի անխնամ թափօններն ու թունաւոր արտադրութիւններն են:

Ասոնց կողքին՝ կենսոլորտային պաշտպան կազմակերպութիւնը հանրային գիտակցութեան արթնացումի աշխատանքներ կը տանի: Դասախօսութիւններով, *վիտէօ* երիզի եւ շարժապատկերներու ցուցադրութեամբ «Կրինփիս» կը ջանայ «կանաչ» մօտեցում մը փոխանցել իրենց կենսոլորտին ապականումով եւ չորացումով մտահոգ սերունդներուն:

ԿԱՐԻՆ ՍԱՂՏՋՃԵԱՆ

ԿԱՍՊԵԱՆ ՔԱՐԻՒՂԱՈՒՂԻՆԵՐԸ՝ «ԿՌՈՒԱԽՆՋՈՐ»

Տարուսկիզբ են Կասպից կարգավիճակի շուրջ բանավէճերուն բնութագրումները: Վերջերս Միացեալ Նահանգները Ազրպէյճանին առաջարկել են յատկացնել Կասպից հարցում Թուրքմենիստանի նետ փոխյարաբերութիւններ: Ինչպէս յայտնի է, Ռուսաստանի տարածով ուժանիւթային փոխադրամիջոցներ անցկացնելու կապակցութեամբ Մոսկուայի առաջարկած պայմանները Թուրքմենիստանի նաւահանգիստ չեն արժանացել, եւ Աշխապատ մտադիր է խողովակաշարը անցկացնել դէպի Իրան, կամ՝ Կասպից յատակով դէպի Ազրպէյճան: Վերջին տարբերակը պաշտպանում է արեւմտեան քարիւղ ընկերութիւնների կողմից: Բայց չնայած Միացեալ Նահանգների, Արեւմուտքի մատրութիւնների՝ իրականացնել այդ տարբերակը, Արեւմուտքում առայժմ առաջնային ուշադրութիւն է յատկացում Պարսից նաւթատար խողովակաշարին: Ձիշդ է, ծովի յատակով Թուրքմենիստանից դէպի Պարս ուժանիւթային փոխադրամիջոցների կառուցումը նեղարտադրութիւն կր առաջացնի Իրանին ու Ռուսաստանը, սակայն գոյութիւն ունեն մի շարք խոչընդոտներ դրա իրագործման նամապարհին: Նախ՝ այդ ծրագիրը ֆինանսական մեծ ծախսերի եւ *բիճիֆ* ուժանիւթային ընկերութիւնների նետ է կապուած: Իսկ ամենազգայուն խոչընդոտը՝ բերուս, Ռուսաստանի անբարեացակամ վերաբերմունքն է առաջարկուող նախագծի նանդէպ:

Վառնգելով կորցնել իր ազդեցութիւնը տարածաշրջանում՝ Մոսկուան առարջնայ տարբերակին խոչընդոտներ է յարուցում Պարսից նաւթատար խողովակաշարի նպատակով մի շարք լծակներ է գործի դրել: Թերեւս Ռուսաստանը Կասպից յատակի բաժանման հարցում միջոցներ կատարելու պարտաւորութիւն կր յայտնէ, սակայն միայն «բանակցութիւնների» առարկայ հարցերի շուրջ: Ռուսաստանը պնդում է նրանում, որ Կասպից ծովի կենդանական աշխարհը, կր գերազանցնի բարիւղի փոխադրումից առացած շահոյթները: Ռուսաստանը բնապահպանական եւ ֆինանսատնտեսական տնտեսական խնդիրներից ամենանախնարելին է համարում ծովով տարուելիք խողովակների անվտանգութեան ապահովման խնդիրը, մանաւանդ Կասպիցում ապատաւատգնացութեան Ռուսաստանի ռազմական վերակազմութեան պարագայում:

Կրեմլինի միւս «կռատաւը» կենսոլորտի գործօնն է: Ըստ Ռուսաստանի որոշ փորձագէտների գնահատման, Կասպիցում բարիւղատարների վրարից սպասող վնասները, որոնցից կր առաջ մանաւանդ ծովի կենդանական աշխարհը, կր գերազանցեն բարիւղի փոխադրումից առացած շահոյթները: Ռուսաստան շահագրգռուած է նրանում, որ Կասպից ծովի կենսոլորտային փաստարկի առիթներ է հնչում այն պատճառով, որ յատուկ վերաբերմունքի չի արժանացել Միջերկրական ծովով Ջեյհան նաւահանգիստ հասցնող նաւթատարի մեծ վնասները կարող է կրել, եթէ նաւթափոր դէպքեր, օրինակ՝ Միջերկրական ափերին ծանրոց պաշտօնական ներկայացուցիչների նանդիպումների ժամանակ շօշափուած լինեն Մոսկուայի եւ Թեհրանի յաճախորդների եւ միջոցների նամատեղման նարցերը՝ «քրտնական» տարբերակն իրականութիւն գարձնելու նպատակով: Մոսկուան, անշուշտ, կ'աշխատի միջոցներ ներգնել՝ այդ տարբերակից սպասող եկամտաբերում իր շահութաբաժինն ունենալու ակնկալիքով: Սակայն կենսաբանական բարիւղատարդրութեան գործում մեծ ազդեցութիւն ունեցող Արեւմուտքի անհանգստութիւնը ապագայ գծայգացութեան պայմաններում առաւել իրական եւ գիտուում «արեւմտեան» տարբերակին, յաղթելու հնարաւորութիւններ:

ԱՐԱ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԱՅԼԱԶԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԾՆՈՒՆԴԸ

Ինչո՞ւ արհեստագիտական քաղաքակրթութիւնը ծնունդ առաւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ եւ ոչ՝ Ամերիկայի, Չինաստանի եւ Ափրիկէի: Բնականիչներու «գերակայութեա՞ն» շնորհիւ. ո՛չ. այլ՝ աշխարհագրական առաւելութիւններու շնորհիւ, որոնք նպաստեցին հողագործութեան ստեղծման:

---

13 հազար տարի առաջ մարդկութիւնը արդէն իսկ գրաւած էր աշխարհի գրեթէ ամբողջութիւնը: Մարդիկ կ՝ապրէին որսորդութեամբ եւ քաղհանով: Ի՜նչ պատճառով երեւութական այս հաւասարութեան մէջ գարպացան կանգուն քաղաքակրթութիւններ: Ինչո՞ւ արհեստագիտական գարգացումը նոյնը չեղաւ ամէնուրեք: Աւելի միամտօրէն՝ ինչո՞ւ եւրոպացիները գրաւեցին Ամերիկան եւ բնաջնջեցին հնդիկները, եւ ոչ՝ հակառակը:

Եւրոպական այս «գերակայութիւնը» կու գայ հողագործութեան գիւտէն, որ գուգադիպեցաւ բնակչութեան թիւի հսկայական ածին, նստակեաց ապրելակերպին շնորհիւ: Որսորդները թափառականներ էին, տեղափոխուելու համար ստիպուած էին գրկել իրենց փոքր գաւակները. նուազ ծանրաբեռնուելու համար անոնք փոքրաթիւ ընտանիքներ կը կազմէին:

Միւս կողմէ, առաջին հողագործները, գիւղերու մէջ հաստատուած, բազմաթիւ գաւակներ կը ծնէին: Թիւի ածր կանոնք տարաւ մասնագիտացումի, իւրաքանչիւրը ստանձնեց աշխատանքին մէկ երեսը՝ ենթարկուելով հմուտ եւ ձեւերէն անձերու, որոնք դարձան գիւղապետներ. այսպէս, հողագործութիւնը ծնունդ տուաւ քաղաքական եւ տնտեսական բարդ եւ աստիճանաւոր կառոյցներու:

Հողագործութեան ծննդավայրը Մերձաւոր Արեւելքն է. Արգասարեր Մահիկի չրջանին մէջ 10,500 տարի առաջ առաջին հողագործները ցանեցին ցորեն եւ ընդեղէններ: Հապարամեակ մը ետք չինացիները «ընտելացուցին» րրինձը: Զանազան թուականներու հողագործութիւնը ծնունդ կ՝առնէ նաեւ Մեքսիքայի, Ամերիկայի արեւելեան չրջանին, Սահէլի, Արեւմտեան Ափրիկէի, Եթովպիոյ եւ Նոր Կուինիայի մէջ:

Սնունդի արտադրութիւնը ծայր առաւ մասնաւորաբար այս չրջաններուն մէջ, որովհետեւ կային միջավայրային - կենսօրտային տարբերութիւններ, եւ ոչ՝ բնակչութիւններու միջեւ տարբերութիւնները:

ԲՈՒԱՍԱՄ ԱՅԼԱԶԱՆՈՒԹԵԱՄ ԼՊԱՍՏԱՒՈՐ ԿԻՄԱՅ

13 հազար տարի առաջ սառուցեալ ժամանակաչրջանի աւարտը յառաջացուց կլիմայական հիմնական փոփոխութիւններ, որոնք իրենց կարգին, նպաստեցին բուսական այլագանութեան եւ վայրի ընդեղէններու ածին: Խոնաւ ձմեռները եւ տաք ու չոր ամառները բնականօրէն կատեցին եղանակային բոյսեր:

Տրուած բլլալով, որ Արգասարեր Մահիկի չրջաններ աչխարհագրական եւ հողային այլագան յատկանիչներ ունէին, եւ այս մէկը՝ կարճ տարածութիւններու վրայ, ի յայտ եկան բազմաթիւ ու այլագան բոյսեր՝ իրարու յաջորդող ծաղկումի չրջաններով: Այսպէս, չրջանի բնակիչները չէին տեղափոխուելու: Անոնք մշակեցին տատիպուած չէին տեղափոխուելու: Անոնք մշակեցին տատիպուած վայրի բոյսերը եւ գանոնք բնտանի դարձուցին:

Աչխարհի այլ չրջաններու մէջ ադքատ հողերը, բարբրութիւնները արգելք հանդիսացան բոյսերու ածին: Այդ չրջաններու բնակիչները ստիպուած եղան թանկագին բոյսերը ներածել իրենց դրացի երկիրներէն: Եւրոպայի (Արգասարեր Մահիկէն սկսեալ) եւ Ասիոյ մէջ (Չինաստանէն սկսեալ) տարածումը րնթացաւ չատ արագ կերպով՝ մօտ 1 քմ. իւրաքանչիւր տարի:

Արգասարեր Մահիկի հողագործները փնտռեցին մշակելի այլ հողեր, արեւելք - արեւմուտք առանգքին վրայ: Անոնք գաղթեցին նոյն հորիգոնականին վրայ, ուր հանդիպեցան իրենց ծննդավայրը յիչեցնող կլիմայական պայմաններու: օրուան տեւողութիւնը, եղանակային փոփոխութիւնները եւ անձրեւի քանակը: Այս նպաստաւոր պայմաններուն չնորհիւ, Արգասարեր Մահիկի ընդեղէնները յարմարեցան եւրոպական հողագործական չրջաններուն:

Ամերիկայի եւ Ափրիկէի հնդիկները, սակայն, բախեցան անապատային եւ արեւադարձային կլիմաներու ստեղծած խոչընդոտներուն: Նոյն պատճառով անասնարուծութեան տարածումը եղաւ դանդաղ: Մինչեւ օրս, աչխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող անասուններու ցեղերէն միայն 14ը կարելի եղած է ընտելացնել: Մարդուն ամէնէն օգտակար անասունները եկած են Արգասարեր Մահիկէն, դա՛րձեալ աչխարհագրական պայմաններու չնորհիւ: Այսպէս, ընդեղէններու կողքին, առաջին հողագործները ունեցան բուրդ, միս, կաթ, փոխադրամիջոց... եւ մանրէներ ու ախտեր:

Արդարեւ, ծինարանները փաստած են, թէ ամէնէն սարսափելի ախտերը (ասիական կրիփ, թոքախտ եւ այլն) եկած են ընտանի անասունները հարուածող մանրէներէն: Հստեր կազմելով հողագործները նպաստեցին մանրէներու տարածումին՝ անասուններուն եւ ապա մարդոց մէջ:

ԲԱՐԵԳՈՐԾ ՊԱՏՄԱՒԱՍՏ

Եւրոպայի եւ Ասիոյ բնակիչները, հազարամեակներէ ի վեր ապրելով իրենց բուծանած անասուններու կողքին, «պատուաստուեցան» փոխանցիկ ախտերուն դէմ: Սակայն այս նոյն ախտերը վերածուեցան ահաւոր գէնքերու՝ այլ ցամաքամասերու բնակիչներուն դէմ: 1492ին, երբ Քրիստափոր Քոլոմպոս «գտաւ» Նոր Աչխարհը, գէնքերէն աւելի վարակիչ հիւանդութիւններն էին, որ բնաջնջեցին բնիկ ժողովուրդը: Արդեօք այս մէկը նախապատերազմ՝ մը չէր 21րդ դարու կենսարանական պատերազմին:

Որքան տարուինք աճապարանքով, այնքան անկարող կ՝ըլլանք անկէ ձերբազատելու:

բացութեան արամադրութեամբ, որոնք չեմ գիտեր, թէ ո՛ր կը տանին մեզ: Խորհին մէջ ապագան կը դուն անորոշութեան եւ կորուստի աղբիւր մը ըլլայ. ապահով կը նշանակէ կորսնցնել: Ապատումը (գալիլէի մը խոստումի իմաստով) անորոշ է եւ արժեզրկուած: Մարդիկ կ՝ուզեն ամէն ինչ անմիջապէս ունենալ, որովհետեւ անմիջականութեան մէջ կ՝ապրին:

Իսկ ի՞նչպէս այս գգացումը մեզ կ՝արգիլէ, որ առաջ երթանք: Գոյութիւն ունի շատախոսականութեան խորհուրդ մը, որ կ՝ըսէ. «Նախ լուծենք անյետաձգելի հարցերը, ապա կը զբաղինք հիմնական հարցերով»: Արդ, առարկայական անապարանք չկայ, կան պարզապէս պահանջումներ. մենք պարզապէս կը պահերազմինք, թէ որոշ հարցեր անյետաձգելի են, եւ կը մնանք այդ կէտին վրայ: Եւ որքան անապարանքի, այնքան դժուար կը դառնայ շատախոսութեան գգացումէն ձերբազատիլը: Ժամանակային հորիզոնը կը նեղնայ, եւ մենք աշխարհը կը պահերազմինք միայն անմիջական արարքներու բնդմէջէն:

Օրինակ մը՝ անգործութիւնը. որ անապարանքի նետգնետ շեշտաորումին ամէնէն ակնբախ արտայայտութիւններէն է: Անոնք, որոնք շատ կոտսնցնելիք ունին, ամէնէն շատ կ՝անապարանքի:

Ընդհանուր երեսյթին մէջ կայ հակասութիւն մը. ներկայ բնկերութեան մէջ ամէն ինչ մեզ կը մղէ ապագային մասին մտածելու. հղափոխութիւնները արագ են, փոփոխութիւնները՝ բազմաթիւ: Ամէնուն կը պահանջուի ապագան պատկերացնող «գործիքներ», այսինքն՝ գաղափարաբանութիւններ: Մարդ արարած կ՝ինամատարէ իր կեանքը ապագային տեսակետով: Հարցը այն է, թէ գոյութիւն ունեցող պատկերացումները մշտած են, եւ հարցական է, թէ մարդկութիւնը պիտի կարենա՞յ ապագային նոր տեսակետ մը ունենալ: Ամէնէն կարեւորը, սակայն, վերահսկումը ապագային բնդմէջէն է:

Կարելի է հակասնուել՝ ըսելով, որ արդէն իսկ կը խօսուի 21րդ դարու, երբորդ հազարամեակի, 2000 թուականին մասին: Սակայն այս թուանշանները հասկացականօրէն անիմաստ են: Երբ մենք կը խօսինք 21րդ դարու մասին, առ չեզնշանակեր, թէ յաստակ պատկերացում մը ունինք: Մենք կը պակսի խոսում մը, իմաստաւորական առումով, ուժգին տեսակետ մը, որուն կարելի է հաւատալ, ապահով եւ յուսալ:

ԱՊԱԳԱՅԻ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐԸ

20րդ դարու աւարտին մարդկային ընկերութիւնը կը գտնուի անդադրում աճապարանքի զգացումով եւ ներկայ վայրկեանի կացութեան մը մէջ: Այս երեւոյթը դարձած է ընկերաբաններու ուսումնասիրութեան գլխաւոր առարկաներէն մէկը: Անոնք կը փորձեն ճշդել այն ազդակները, որոնք պատճառ կը դառնան վերոյիշեալ իրավիճակի ստեղծման եւ կ՝արգիլեն, որ մարդկութիւնը ապագայի յստակ պատկերացում մը ունենայ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք քաղաքագէտ եւ ընկերաբան Զաքի Լայիտի տեսակէտները, որոնց համաձայն են մեծ թիւով մասնագէտներ:

«Ոչինչ այլեւս կրնայ առաջուան նման բլալ», կը գրէ Զաքի Լայիտ: Սա չի նշանակեր, թէ մարդկութիւնը մուտ գործած է ժամանակաշրջան մը, որ բացարձակապէս խզուած է նախորդէն. սակայն ժամանակի եւ իրերու ըմբռնումը արմատականօրէն փոխուած է հիմնական երկու պատճառներով՝ Պաղ Պատերազմի աւարտը եւ համաշխարհայնացման գործընթացի արագացումը: Պաղ Պատերազմի աւարտը, Միացեալ Նահանգներու եւ Խորհրդային Միութեան միջեւ բախտմաններու վերջակէտը բլալէ անկին, վերջ դրաւ յոյսերու գաղափարաբանութեան (որ կը խոսաւանար բարելաւուած կարգերով նոր աշխարհի մը ստեղծումը՝ այս գործընթացին վերագրելով մարդկութեան բոլոր արարքները): Նպատակ ունեցող շարժում մը՝ ուղղուած, իմաստալից, գարգացման գաղափարին վրայ հիմնուած: Աւետ աննեսացումով ժամանակի ըմբռնումը նաեւ փոփոխութիւն կրեց, արտած բլալով, որ անհետացաւ ապագային մէջ պատկերացուող հիմնական իրերէն: Պատմական այս գէպքը զուգադիպեցաւ համաշխարհային բնկերութեան մը ստեղծման գործընթացի արագացման հետ:

Համաշխարհայնացման արագացումը արդիւնք է ժամանակի արագացման, որ իր կարգին, կապուած է արհեստագիտական գարգացման: Այս վերջինը մեծ դեր խաղցաւ հեռատրութիւններու վերացումին եւ տարածութիւններու սեղմումին մէջ՝ գարկ տալով համաշխարհային հաղորդակցութեան եւ փոխանակումներուն: Այնուհետեւ, ժամանակի չանհետ է, որ կը նշդի հասատատութեան մը բարգաւաճումը, ինչ որ բլալ անոր գործունէութեան մարզը: Համաշխարհայնացումը մարդոց կը սովրեցնէ, որ վերահասութեան ենթարկեն ժամանակի եւ հեռատրութեան բնդրոնումները:

Սակայն պէտք չէ բնկերային երեսյթները բացատրել՝ հիմնուելով միայն արհեստագիտական առիթներու վրայ: Արագացումը յարաբերական է եւ իր ազդեցութիւնը բնկերութեան վրայ մեհենական չէ. այսինքն՝ հեռատրութեան վերացումը անմիջապէս իրարու չի մօտեցներ բնկերութիւնները. կարելի չէ պատճառահետեւանական կապ մը գնել արհեստագիտութեան եւ ազատարձակութեան միջեւ: Ժամանակի արագացումը կապուած է կողմնորոշուած ժամանակի գաղափարի կորուստին: Ժամանակը մեզի արագացուած կը բուի, որովհետեւ անկարող ենք գայն իմաստաւորելիկայէն դուրս: Օրինակի համար, չենք կրնար պատասխանել «ի՞նչ բնայրն բնկերութիւն կ՝երթանք» հարցումին: Այլեւս վստահ չենք, թէ վաղ ունի յաւ պիտի բլալ, եան այսօր: Ծրագրումի, պատկերացումի բնդրոնումները փոխարինուած են գործնա-

Անգործութիւնը աճապարանքի գգացումի շեշտաւորման ամէնէն ակնբախ արտայայտութիւնն է:

Այնշթայնի հռչակը ատագօրէն տարածուեցաւ գիտութեան սահմաններէն դուրս (1929ի երգիծանկար մը):

ԱՅՆՇԹԱՅՆ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԱԾ ԲԱՆԱԳՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Անհաւատալի կասկած մը կը ծանրանար Ալպէրթ Այնշթայնի վրայ: Կը կարծուէր, թէ ան իր յարաբերականութեան հանրածանօթ տեսութիւնը «փոխառած» էր թուաբանագէտ Տէյվիտ Հիլպէրթէն: Երկար բանավէճերէ ետք վճիռը տրուեցաւ. Այնշթայն ի՛նքն է հանճարեղ գիտարարը աշխարհը ցնցած տեսութեան:

1919 Մարտ 30ին Լոնտոնի «Թայմզ» օրաթերթի առաջին էջին վրայ կը կարդացուէր հետեւեալ խորագիրը. «Դիտական յաղթափոթորիկ մը, տիեզերքի նոր տեսութիւն մը. Նիւթերն գահերկից»:

Յարաբերականութեան տեսութիւնը, ներկայացուած մէկ օր առաջ Ա. Այնշթայնի կողմէ՝ Լոնտոնի թագաւորական բնկերութեան, ոչ միայն գաներկից կ՝ընէ. Նիւթերը, այլ արմատականօրէն կը փոխէ տիեզերքի վերաբերող հասկացողութիւնները եւ ժամանակին հետատրութեան եւ ձիրքի վերաբերող գիտելիքները: Մէկ օրէն մեր Այնշթայնը, որ արդէն իսկ կը նկատուէր հանճարեղ բնագէտ, կը վերածուի գիտական հանճարի ախտարի եւ կը դառնայ առասպելներու շարքին:

Յաղողութիւնը եւ հանճարը, սակայն, հասկացողութիւններու մօտ կը առեղծեն նախանձի եւ կասկածի արամադրութիւններ: Արդիօք Այնշթայն իսկապէս ի՞նք բրած է գիւտը, թէ գայն գողցած է աշխատակիցմբ: Մինչեւ օրս այս ամբաստանութիւնները արձագանգը կը չամենուր. ոմանք կը կասկածէին, թէ Այնշթայն «փոխառած» է իր տեսութիւնը թուաբանագէտ Տէյվիտ Հիլպէրթէն: Բանի մը ամիս առաջ միայն, 1997 Նոյեմբերին, տեսիպ վաներաթուղթերու շնորհիւ կարելի եղաւ անվերապահօրէն հաստատել, թէ Հիլպէրթ իր ուսումնասիրութիւններուն արդիւնքը հրատարակած է Այնշթայնէն եամ միայն:

Սակայն ի՞նչպէս ճամաօրինակ կասկած մը առեղծուած էր: Վերադառնանք 1905 թուականին: Այսկրր Այնշթայն, առանձին անձնաւոր բնագատմբ, կը հրատարակէ երեք յօդուածներ, որոնք կը վերաբերին «Քանթա»յին (նոր տեսութիւն մը), արտանիներու շարժումներուն եւ յարաբերականութեան: Այս վերջին տեսութիւնը կը հաշտեցնէ ժամանակին բնագիտութեան ամէնէն մեծ հակասութիւնները: Այդ յօդուածներէն տպատարուած, բազմաթիւ ակտուատրութիւններ 1907 Նոյեմբերին կը հրաւիրեն Այնշթայնը բանախօսութեամբ մը ներկայացնելու իր տեսութիւնը, Քիրխի համալսարանին մէջ:

Այս հրաւէրը առիթ կ՝ընծայէ Այնշթայնին ուսին եւս խորանալու իր տեսութեան մէջ, վերանայելու, ճիւնարկելու եւ գայն վերջնական ձեւի մէջ դնելու:

«ԿԵԱՆՔԻՍ ԱՄԷՆԷՆ ՀԱՃԵԼԻ ՅՂԱՅՈՒՄԸ»

Մինչ այդ բնդունուած տեսութիւնները լիցուն էին հակասութիւններով: Այնշթայն վերլուծեց ձգողականութեան յատկանիշներէն մէկը՝ խորհրդատար հատատրութիւնը առարկայի մը մեհենալ ծանրութեան եւ ծանրական կշիռի միջեւ: Բացատրենք: Առարկայի մը մեհենալ ծանրութիւնը կը հակադրուի իր շարժումին, որման ան ծանրութիւն ունենայ, այնման ան ենթակայ է գայն շարժելու համար: Ծանրական կշիռը առարկայի մը այնքատութիւնն է, որուն վրայ կ՝ազդէ երկիրի ձգողականութիւնը: Այս երկու ծանրութիւնները հաւասար կ՝ըլլան, եան մը, որ բնական կը թուի մեզի, որովհետեւ զգացած ենք երեսյթին, սակայն խորհին մէջ արեւ պատճառ չկար վստահ բլալու անոր իրականութեան:

Նիւթերն ենթատած էր սկզբունքային տարբերութեան եւ իրական հակասութեան հակասութիւնը, սակայն չէր կրցած գայն բացատրել, երէ ոչ՝ տատածային կամքով: Այնշթայնի համար այս հակասութիւնը գուգադիպութիւն մը չէր կրնար բլալ: 1907ին ան կը վերլուծէ այս երեսյթները իր բանախօսութիւնը պատրաստելու համար: «Նատած էի գրասենեակս, կը պատմէ ան, երբ յանկարծ մտածում մը ցնցեց զիս. երբ մարդ մը կ՝իյնայ բարձրութենէ մը, չի զգար իր ծանրութիւնը: Այս պարզ մտածումը մեծապէս ազդեց վրաս. ան է, որ զիս առաջնորդեց ձգողականութեան տեսութեան»:

Այսպէս, 1907ին Այնշթայն կը հրատարակէ յօդուած մը, որուն վերջին գլուխը կը կոչուի «Յարաբերականութիւն եւ ձգողականութիւն», եւ որ նախագիծ մըն է ապագայ տեսութեան: Ան կը հիմնուի երկու

սկզբունքներու վրայ՝ ձգողական ուժի եւ արագացումի հաւասարութեան սկզբունքը եւ յարաբերականութիւնը:

Դաղափարներ, սակայն, որմանալ հանելու, տակաւին տեսութիւն մը չէին կազմեր. տարիներու աշխատանք էր պէտք, որպէսզի գանոնք կարելի բլար հաւատարութիւններու (էքուատիոն) վերածել, մանաւանդ որ բուաբանական անհրաժեշտ տարրերը տակաւին գոյութիւն չունէին:

Երէ տարուան «դադար»է եամ, 1911ին, Այնշթայն կը վերսկսի իր աշխատանքներուն, որոնց բնթացքին կ՝անդրադառնայ, թէ յարաբերականութիւնը կրնար կարելի բլալ ենթարկել փորձերու, որ 2 հազար տարուան կեանք ունէր: Այնուհետեւ, ժամանակը եւ տարածութիւնը կեանք կը ենթատային. ձգողականութիւնը կրնար ենթատային. ձգողականութեան ազդեցութեան տակ ճառագայթները կորանային:

1912ին Այնշթայն կարելի կը գտնէ պիտի բուաբանագէտներուն հետ, մանաւանդ Մարսել Գրոսմանի հետ, որ հարցը այլեւս միայն բուաբանական չէր պիտի մնար, այլ ձգողականութեան վերաբերող հատատրութիւններ, փոխխականներով, նոյնը պահելով բնագիտական կանոնները որեւէ շարժումի պարագային:

Այնշթայն կը գործակցի բուաբանագէտներու հետ, մանաւանդ Գրոսմանի հետ, որ հարցը այլեւս միայն բուաբանական չէր պիտի մնար, որ հարցը ձգողականութեան եւ ծանրութեան միջեւ եղած կապակցութեան մասին էր: Գրոսման կը գտնէ անհրաժեշտ բուաբանական գործիքները, որոնք կը ենթատային Այնշթայնի գիտական ծանօթանալին եամ: Այդ արդիւնքները հրատարակուած են 1913ին:

1912ին Այնշթայն կը վերադառնայ Պրակա, իր հին համալսարանը, ուր հարցը այլեւս միայն բուաբանական չէր պիտի մնար, որ հարցը ձգողականութեան հետ կապուած էր ժամանակի եւ տարածութեան հատատրութիւններուն հետ: Այնշթայն կը գտնէ անհրաժեշտ բուաբանական գործիքները, որոնք կը ենթատային գայն ձգողականութեան հետ: Այդ գործիքները կը գտնէ Ցիւրիխի համալսարանին մէջ:

1913ին Այնշթայն կը վերադառնայ Պերլին՝ իբրեւ գասախօս եւ գիտական հատատրութիւններու տնօրէն: Ան կը գտնէ յարմար հատատրութիւններ: «Տեսութիւնը անհամեմատելիօրէն գեղեցիկ է», կ՝ուրախանայ ան: 25 Նոյեմբերին Այնշթայն իր տեսութեան ձեռագիրը կ՝ուղարկէ Գիտական ակադեմիան, որ գայն կը հրատարակէ 2 Դեկտեմբերին:

ԿԱՍԿԱԾԸ

Սակայն իրադարձութիւն մը կը խանգարէ բնդհանուր խանդավառութիւնը: Տէյվիտ Հիլպէրթ ակադեմիային դրկած է նմանօրինակ տեսութիւն մը, նոյն հատատրութիւններով, 20 Նոյեմբերին, այսինքն՝ Այնշթայնէն 5 օր առաջ: Անոր յօդուածը կը հրատարակուի 31 Մարտ 1916ին... Արդ, վերջին չրջանին Այնշթայն կը նամակակցէր միայն Հիլպէրթի հետ: Ծանօթ է, որ Նոյեմբերի կէսերուն ան ատացած էր Հիլպէրթի 20 Նոյեմբերի յօդուածէն օրինակ մը: Հարցականներ կը ծնին: Արդեօ՞ք Այնշթայն գողցաւ Հիլպէրթի տեսութիւնը: Արդեօ՞ք ան ենթադրեց բանեցուց, որպէսզի իր պատրաստած յօդուածը տեղի կանուխ լոյս տեսնէ:

Տէյվիտ Հիլպէրթ, (1915)

Հարցումներուն վերջնական պատասխանը տուին երկու պատմագէտներ եւ բնագէտ մը, 1997ին. երատարակելով վաներաթուղթերը, որ ցոյց կու տայ, թէ 20 Նոյեմբերին Հիլպէրթի ատրարգրած յօդուածը ամբողջական չէր, բուաբանագէտ գայն սրբագրած է Այնշթայնի գիտական ծանօթանալին եամ: Այդ սրբագրուած օրինակն է, որ հրատարակուած է 1916 Մարտին:

ԱՅՆՇԹԱՅՆ ԱՆՊԱՐՏ

Այնշթայնի հանճարը, այսպէս, վերջ մնաց կասկածներէն: Ան իսկական հայրն է յարաբերականութեան տեսութեան: Ինչ որ բլալ, «նոյնիսկ եթէ 1912ին եամ բուաբանագէտներ ժամանակին Այնշթայնին, ան առանձինն ձեռագրերը կ՝ուղարկէ, մենք բնդունելով բնագիտական խրնդիրը՝ մենկին բնագիտութենէն», կ՝ըսէ Միշէլ Փարի:

Յարաբերականութեան տեսութիւնը, քան մասնագէտներուն, կը մնայ գոյութիւն ունեցող տեսութիւններէն ամէնէն գեղեցիկը, որ խորապէս փոխեց աշխարհի եւ ակնկերքի մեր պատկերացումը:

Պատրաստեց՝ **Թ. Ա.**

(Օգտագործուած աղբիւր՝ *«Միտեա է վի»*)

ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԱՇԽԱՐՀ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱԹԼԵԹԻԶՄԻ ԽՈՒՄԲԸ ԴԱՐՁԵԼ ՊԱՏՈՒԱԲԵՐ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԷ

Շարաթավերջին ժամհուրի դաշտին վրայ չարուենակուեցաւ աթլեթիկմի Լիրանանի ախոյեանութեան Բ. եւ վերջին հանգրուանը, որուն ընթացքին Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կազմը, ինչպէս անցեալ չարաթ, այս անգամ եւս արձանագրեց փայլուն եւ պատուաբեր արդիւնքներ։

Մտորեա՛ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի իրագործումները։

ԱՂՋԻԿՆԵՐ

1985Ի ԾՆՈՒՆԴ ԵՒ ՎԵՐ

2000 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ

կասիա Քէշիշեան՝ ոսկի մետալ (Նոր մրցանիշ)

ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԿԱՑԵԼ

Ալիք Թապագեան՝ ոսկի մետալ

ՄԵԿ ՔԱՅԼ ՕՍՏՈՒՄ

Կարինէ Այնթապլեան՝ ոսկի մետալ (Նոր մրցանիշ)

Ալիք Թապագեան՝ պրոնզ մետալ

1000 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ

Կարինէ Այնթապլեան՝ ոսկի մետալ (Նոր մրցանիշ)

ԴԻՕՇԱՐԸՇԱՐ (4x60 ՄԵԹՐ)

Տաւիթ Մարկարեան պրոնզ մետալ

Շաղիկ Արգումանեան պրոնզ մետալ

Ալիք Թապագեան պրոնզ մետալ

Կարինէ Այնթապլեան պրոնզ մետալ

ԱՂՋԻԿՆԵՐ

1983-84Ի ԾՆՈՒՆԴ

ԳՈՒՆԱՏ ՆԵՏՏԵԼ

Դալար Արսլանեան՝ ոսկի մետալ (Նոր մրցանիշ)

ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԿԱՑԵԼ

Ցոլեր Սարգիսեան՝ ոսկի մետալ

Էսթի Ջիֆթճեան՝ արծաթ մետալ

ՄԵԿ ՔԱՅԼ ՕՍՏՈՒՄ

Կամար Մարկարեան՝ պրոնզ մետալ

80 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ

Գարինա Կոստանեան՝ արծաթ մետալ

ԵՐԵՔ ՔԱՅԼ ՕՍՏՈՒՄ

Կամար Մարկարեան՝ պրոնզ մետալ

150 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ

Ցոլեր Սարգիսեան՝ պրոնզ մետալ

ԴԻՕՇԱՐԸՇԱՐ (4x80 ՄԵԹՐ)

Կամար Մարկարեան՝ արծաթ մետալ

Էսթի Ջիֆթճեան՝ արծաթ մետալ

Ցոլեր Սարգիսեան՝ արծաթ մետալ

Գարինա Կոստանեան՝ արծաթ մետալ

ՏՂԱՔ

1985Ի ԾՆՈՒՆԴ ԵՒ ՎԵՐ

ՄԵԿ ՔԱՅԼ ՕՍՏՈՒՄ

Գոգօ Միհիլեան՝ ոսկի մետալ

ՏՂԱՔ

1983 ԵՒ 1984Ի ԾՆՈՒՆԴ

ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԿԱՑԵԼ

Էմանուէլ Արգումանեան՝ արծաթ մետալ

ՄԵԿ ՔԱՅԼ ՕՍՏՈՒՄ

Էմանուէլ Արգումանեան՝ պրոնզ մետալ։

ԼԵՎԱՄԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՇԱԲԱԹԱՎԵՐՋԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԼԵՎԱՄԻ չարաթավերջի մրցումները տեղի ունեցան «Զաւարեան» մարզադաշտին (ֆութպոլ) եւ Ագգ. Ս. Յակոբեան Քոլէճի դաշտին (պասքեթպոլ) վրայ։ Արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները։

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ

ՄԻՋԱԿԱՐԳ ՏՂԱՆԴ

Մեսրոպեան - Խանամիրեան 35-20 (Մեսրոպեան կրաւեց 3րդ դիրքը)

ՄՇՏ ՏՂԱՆԴ

Հռիփսիմեանց - Մեսրոպեան 71-59

Ձեմարան - Ս. Յակոբեան 28-18 (ընդհատուած)

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՓՈՔՐ ՏՂԱՆԴ

Թուչնոց Բոյն - Քառասնից Մանկանց 3-0

Ե. Մանուկեան - Մեսրոպեան 3-0

Խանամիրեան - Գ. Կիւլպէնկեան (Այնճար) 2-0

ՄՇՏ ՏՂԱՆԴ

Մեսրոպեան - Հռիփսիմեանց 7-1

Ս. Յակոբեան - Արշեսեան 3-2

Մտորեա՛ այս չարաթավերջի մրցումներուն յայտակիրը։

ՎԱՂԸ՝ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՓՈՔՐ ՏՂԱՆԴ (կիսաւարտական)

Ե. Մանուկեան - Ս. Խանամիրեան (ժամը 8:00ին)

ՄՇՏ ՏՂԱՆԴ (կիսաւարտական)

Ե. Մանուկեան - Լ. եւ Ս. Յակոբեան (ժամը 9:00ին)

ՇԱԲԱԹ ՕՐ՝

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ

ՓՈՔՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Ձեմարան - Ե. Մանուկեան (3րդ դիրքի համար, ժամը 3:00ին)

Ս. Հռիփսիմեանց - Յաւաչ Վրժ. (աւարտական ժամը 3:45ին)

ՄԻՋԱՆԿ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Կ. Բ. Վարժարան - Յաւաչ Վրժ. (3րդ դիրքի համար, ժամը 4:30ին)

Ձեմարան - Մեսրոպեան (աւարտական, ժամը 5:30ին)

ՄՇՏ ՏՂԱՆԴ

Մեսրոպեան - Լ. եւ Ս. Յակոբեան (3րդ դիրքի համար, ժամը 6:30ին)

ՖՈՒԹՊՈԼ (Այնճար)

ՓՈՔՐ ՏՂԱՆԴ

Թուչնոց Բոյն - Ե. Մանուկեան կամ Ս. Խանամիրեան (աւարտական, ժամը 9:00ին)

ՄՇՏ ՏՂԱՆԴ

Մեսրոպեան - Ե. Մանուկեան կամ Լ. եւ Ս. Յակոբեան (աւարտական, ժամը 10:00ին)

«ՋԵՄՓԻՐԸՆԶ ԼԻԿ»

ԱՅՍՕՐ՝ ԵՈՒՎԷ – ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏ ԳԱԳԱԹԻ ՄՐՑՈՒՄԸ

Այսօր երեկոյեան ժամը 9:30ին Ամմաթերտամի «Ալբեկա» մարգադաշտը պիտի խլէ աչխարհի մարգական բոլոր լուսարձակները, ուր երկար ատենէ ի վեր սպասուած «երազային» աւարտական մրտեղի պիտի ունենայ «Ջեմփիրընզ Լիկ»ի գծով իրարու դէմ հանելով տիտաններ Իտալիոյ Եուվենթուսն ու Սպանիոյ Ռէալ Մատրիտը։

Բոլոր նախատեսութիւնները կատարուած են չատ գծուչաւոր ձեւով՝ տրուած րլլալով, որ գոյգ կագմերը հաւասարապէս հաւանականութիւն ունին չահելու տիտղոսը։ Անկախ երկու կողմով աստղերու պայքարէն, կայ նաեւ մարգիչներու պայքար մը՝ մէկ կողմէ Ռէալի մարգիչ Եուփ Հէյնքէսի իսկ միւս կողմէ՝ Մարչելլօ Լիփիի միջեւ։ Ռէալ Մատրիտ վերջին անգամ 1966ին տիրացած էր այս բաժակին, հետեւաբար ամէն գնով պիտի փորձէ 7րդ անգամ րլլալով չահիլ այս տիտղոսը։ Մինչ Եուվենթուս, իր կարգին, բնականարար պիտի ձգտի միեւնոյն նպատակին, մանաւանդ որ անիկա անցեալ տարի հասած էր աւարտականին եւ անսպասելիօրէն տեղի տուած էր Պորուսիա Տորթմունտի առջեւ։

Երկու կագմերն ալ լեցուն են աստղերով։ Եուվենթուս իր «երկինք»ին տակ ունի Ալեսանտրօ Տէլ Փիէռոն, Զինէտին Զիտան, Տիտիէ Տէչան եւ ընկերները, իսկ Ռէալ Մատրիտ ունի այլ աստղեր, ինչպէս Ռուպերթօ Քարլոս, Ռաուլ, Քրիսթիաններ Փանուչչի եւ Քարամպէօ, Տաւօր Սուքէր եւ ընկերներ։

Ինչ կը վերաբերի երկու կագմերուն բարոյական կորովին Եուվենթուս այս իմաստով չունին աւաւելութիւն մը ունի՝ տրուած րլլալով, որ անիկա տիրացած է իր երկիրին ախոյեանութեան (25րդ անգամ րլլալով), մինչ Ռէալ Մատրիտ իր երկիրին մէջ պրաւած է միայն 4րդ դիրքը։

Ցամենայնդէպս այսօր կ'ակնկալուի բարձր մակարդակի պեդեգիկ մրցում մը, մանաւանդ որ երկու կագմերն ալ կը կիրարկեն գուտ յարձակողական խաղաոճ։

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ (ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.)

ԵՈՒԹԱ ՃԷՋ - ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԷՍ ԼԷՅՔԸՐՋ (2-0)

Էն. Պի. Էյ.ի Արեւմտեան Շրջանի աւարտական Բ. հանդիպումին Եութա ՃԿ Սոլթ Լէյք Սիթիի իր դաշտին վրայ այս անգամ դժուարութեամբ յաղթեց Լոս Անճելըս Լէյքըրգի՝ 99-95 արդիւնքով։

Այժմ ՃԿ 2-0 առաւելութիւն մը ունի Լէյքըրգի վրայ, նախքան մեկնիլը Լոս Անճելըս, ուր պիտի ունենայ իր 3րդ աւարտական հանդիպումը։ Այս մրցումին Լէյքըրգ իր դաշտին վրայ անպայման պէտք է յաղթէ յառաջիկայ Ուրբաթ օր, այլապէս 3-0 արդիւնք մը ի նպաստ ՃԿի կրնայ, եթէ ոչ բոլորովին, ապա մեծ մասամբ անոր ապահովել աւարտականի տոմսը։

Եութայի աստղը՝ Քարլ Մալոն 33 կէտ նշանակեց իր կագմին հաչուոյն, մինչ անոր մրցակից աստղը՝ Շաքիլ Օնիլ 31 կէտ ապահովեց փայիֆորնիական կագմին, որ սակայն չկրցաւ յաղթանակը ապահովել։

Հ.Յ.Դ. ԲԻՒՐՈՆ ԿԸ ՄԱՄՆԱԿՑԻ...

Միջագգայնականի կանոյցին մէջ տարեկան յաճախականութեամբ գումարուող եւ իր վճռորոշ նչանակութիւնը ունեցող այս ժողովին կը մասնակցին աւելի քան 110 պատուիրակութիւններ, որոնք կը ներկայացնէին տարբեր երկիրներու եւ պետութեանց ընկերվարական կուսակցութիւնները ու կագմակերպութիւնները։ Հայ Յեղափոխական Դաչնակցութիւնը եւս յատուկ պատուիրակութեամբ կը մասնակցէր այդ ժողովին։ Հ.Յ.Դ. պատուիրակութիւնը կը ներկայացնէին Հ.Յ.Դ. Բիւրոյի ներկայացուցիչ ընկեր Բենօ Թոնդեան եւ Հ.Յ.Դ. Բիւրոյի անդամ ու Ընկերվար Միջագգայնականի հարցերու պատասխանատու ընկեր Մարիս Նալպանտեան։

Ընկերվար Միջագգայնականի այս համագումարին ներկայ գտնուող քաղաքական ծանօթ դէմքերու չարքին կին տարբեր երկիրներու այժմու թէ նախկին նախագահներ, վարչապետներ, նախարարներ եւ երեսփոխաններ։

Համագումարիրացման նիստին յատկապէս խօսք առին Ընկերվար Միջագգայնականի նախագահ Փիեռ Մօրուա, Պաղեստինի նախագահ Եասէր Արաֆաթ, Իսրայէլի նախկին վարչապետ Շիմոն Փերէս եւ ժողովի հիւրընկալ Նորվեգիոյ Աչխատաւորական կուսակցութեան դեկավար Եակլանտ։

Ժողովի օրակարգին հիմնական նիւթն էր Համաչխարհային Զօրակցութիւն (Global Solidarity) առաջացնելու նպատակը՝ ի խնդիր մերօրեայ աչխարհ յուզող այժմէական եւ հրատապ հարցերու լուծման յատուկ չեշտ դնելով ընկերվարական կուսակցութիւններու եւ մանաւանդ Ընկերվար Միջագգայնականի դերակատարութեան վրայ։ Մերօրեայ քաղաքական աչխարհը յուզող այդ հարցերու չարքին կարեւոր տեղ ունէին Կովկասի, Միջին Արեւելքի, Կեդրոնական Եւրոպայի եւ այլ շրջաններու խնդիրները։ Համագումարի օրակարգին վրայ կային նաեւ Ընկերվար Միջագգայնականի ներքին-կագմակերպական հարցեր։

Կովկասի վերաբերեալ հարցերու քննարկման ընթագքին յանուն Հայ Յեղափոխական Դաչնակցութեան խօսք առաւ ընկ. Մարիս Նալպանտեան, որ անդրադարձաւ յատկապէս հետեւեալ հարցերուն.-

1) Շրջանի ռագմաքաղաքական կացութեան ընդհանուր հոլովոյթը։

2) Հայաստանի Նոր Իրաւդրութիւնը՝ նախագահական վերջին ընտրութեանց լոյսին տակ, եւ Հայ Յեղափոխական Դաչնակցութեան դերակատարութիւնը

3) Արցախի Հարցին արդար լուծման հայութեան պատկերացումը եւ Հ.Յ.Դաչնակցութեան սպասումները Ընկերվարական Միջագգայնականէն՝ աւելի ներգործօն դերակատարութիւն ստանձնելու իմաստով։

Իր քննարկումներու աւարտին համագումարը առանձին որոչում-բանաձեւեր որդեգրեց օրակարգի վրայ դրուած գլխաւոր հարցերէն իւրաքանչիւրի վերաբերեալ։

Ժողովը փակուեցաւ երեքչարթի, 19 Մայիսի յետմիջօրէին։

Օգտուելով Ընկերվար Միջագգայնականի Խորհուրդի Օսլոյի Համագումարի ընծայած առիթէն՝ Հ.Յ.Դ. պատուիրակութիւնը բագմաթիւ հանդիպում-չփումներ ունեցաւ տարբեր երկիրներ եւ ընկերվարական կուսակցութիւններ ներկայացնող քաղաքական ծանօթ դէմքերու հետ անոնց հետ քննարկելու համար Հայաստանն ու հայութիւնը յուզող հիմնական հարցերը, ինչպէս նաեւ ճչդելու համար մանրամասնութիւնները հետագայ գործակցութեան ամրապնդման սատարող գործնական աչխատանքներու։

Միջագգայնականի Օսլոյի համագումարը կը գուգադիպէր 17 Մայիսի Նորվեգիոյ անկախութեան, որուն նուիրուած պաշտօնական թէ քաղաքական ու ժողովրդային հանդիսութիւններուն իր մասնակցութիւնը բերաւ Հ.Յ.Դ. պատուիրակութիւնը։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄՈՆՏԻԱԼԻ ՄՐՑԱՆՔՆԵՐ

ԱԶԴԱԿի Մոնտիալի մրցանքները պիտի ըլլան 3 տեսակի՝ *Գլխաւոր, Հանգրուանային* եւ *Բացառիկ*։ Այս երեքը իրարմէ տարբեր մըրցանքներ են եւ իւրաքանչիւրը ունի իր յատուկ նուէրները։ *Հանգրուանային* եւ *Բացառիկ* մրցանքներուն մասնակցութեան պայմաններն ու մանրամասնութիւնները պիտի հրատարակուին օրը օրին, Մոնտիալի ապդանշանէն՝ 10 Յունիսէն ետք։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄՈՆՏԻԱԼԻ *ԳԼԽԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆՔ*

1.- Որո՞նք պիտի ըլլան Մոնտիալի կիսաւարտականի չորս խումբերը։

----------(20 նիշ)

2.- Ո՞ր խումբերը պիտի ճակատին աւարտական մրցումին։

----------(25 նիշ)

3.- Ո՞վ պիտի ըլլայ 1998ի Մոնտիալի տիտղոսակիրը։

----------(30 նիշ)

4.- Ի՞նչ պիտի ըլլայ աւարտական մրցումին արդիւնքը։

----------(35 նիշ)

5.- Ո՞վ պիտի հանդիսանայ Մոնտիալի կոլըսքորերը։

----------(40 նիշ)

6.- Կոլսքորերը քանի՞ կոլ պիտի նշանակէ։

----------(50 նիշ)

ԱՆՈՒՆ----------

ՄԱԿԱՆՈՒՆ----------

ՀԵՌԱՁԱՅՆ----------

Սոյն մրցանքին կարելի է մասնակցիլ մէկէ աւելի կտրօններով։ Կ'ընդունուին միայն օրաթերթի կտրօնները։ Պատճէնահանուած կտրօններ նկատի չեն առնուիր։ Առաւելագոյն նիշ ապահովողը կը շահի մրցանքը։ Հաւասարութեան պարագային վիճակահանութեամբ կը ճշդուի շահողը։

Սոյն մրցանքին չեն կրնար մասնակցիլ «ԱԶԴԱԿ»ի պաշտօնեաները եւ անոնց անմիջական պարագաները։

Արդիւնքին կտրօնները «ԱԶԴԱԿ»ի խմբագրատուն պէտք է հասած ըլլան առաւելագոյնը մինչեւ Չորեքշաբթի, 10 Յունիսի կէսօրին։

● ՄՐՑԱՆԱԿ.- 25 *հնչ* պաստառով *TOSHIBA* գունաւոր հեռատեսիլ մը։

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

ՔՈՒՋԵՆՔՈՎԱ ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԻՇ ՀԱՍՏԱՏԵՑ

Աթլեթիկմի աչխարհին մէջ իր անուններ ոսկիով տառերով արձանագրած մարգիկներուն չարքին կը պատսի ուսս Օլկա Քուգենքովայի անունը։

Մուրճ արձակելու աղջկանց աչխարհի ախոյեան Օլկա Քուգենքովա 1994ին ի վեր գրպած է... ինքն իր մրցանիշը բարելաւելով։ Ան կիրակի օր Թոկկիաթի (Ռուսիա) քաղաքին մէջ հաստատեց նոր մրցանիշ մը՝ 73.80 մեթր՝ բարելաւելով իր վերջին մրցանիշը, որ արձանագրած էր 22 Յունիս 1997ին, Միւնիխի մէջ Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցաչարքին։

Սոյն մարզին մէջ, Քուգենքովայի գլխաւոր մրցակիցն է ուսմանացի Միհայլա Մելինթէ, որ Մարտ 1997ին մրցանիշ հաստատած էր (69.58 մեթր), սակայն 3 ամիս ետք կայն դարձեալ գիջած էր Քուգենքովայի։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՌՄԲԱԶԻԳՆԵՐԸ

Շաբաթավերջին Սպանիոյ եւ Իտալիոյ ախոյեանութեան վերջին հանգրուանի մրցաւմներէն ետք, *կոլ-ագորըրներու* վերջնական դասաւորումը կը ներկայացնէ հետեւեալ պատկերը.

ՍՊԱՆԻԱ

1. Քրիսթիան Վիերի (Աթլեթիքօ Մատրիտ) 24 կոլ։
2. Ռիվալտօ (Պարսելոնա) 19 կոլ։
3. Լուիս Էնրիքէ Մարթինէս (Պարսելոնա) 18 կոլ։
4. Տարքօ Քովաեւիչ (Ռէալ Սոսիետատ) 17 կոլ։
5. Լուպոսլաւ Փեներ (Քոմփոսթելա) 16 կոլ։

ԻՏԱԼԻԱ

1. Օլիվըր Պիրհոֆ (Ուտինեզէ) 27 կոլ։
2. Ռոնալտօ (Ինթեր Միլան) 25 կոլ։
3. Ռուպերթօ Պաճիօ (Պոլոնիա) 22 կոլ։
4. Ալեսանտրօ Տէլ Փիերօ (Եուվենթուս) եւ Կապրիել Պաթիսթութա (Ֆիորենթինա) 21ական կոլ։
5. Վինչենսօ Մոնթելա (Սամտորիա) 20 կոլ։
6. Ֆիլիփօ Ինզակի (Եուվենթուս) 18 կոլ։

ՕՐԱՑԵՑՐ

ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ

◆ *ՈՒԱԿ ՏԸ ՏԱԿ*- (*Քոնքորտ, Սիթէ, Սաժէս, Փլաճէթ/ Ապրաժ*).- Միացեալ Նահանգներու նախագահը վերընտրուելու համար գործի կը լծէ իր քարոզչական մեքենան: Իր դէմ եղող մեղադրանքները մոռցնելու համար ան պատերազմ կը յայտարարէ անծանօթ երկրի մը դէմ: Յաջող բեմադրութիւն՝ Պերի Լեվինսընի եւ դերասանութիւն՝ Ռապըրթ Տը Նիրոյի եւ Տասթին Հոֆմանի:

◆ *ՏԸ ՌԷՅՆՄԷՅՔԸՐ*- (*Քոնքորտ, Սաժէս, Փլաճէթ-Ապրաժ, Զուք*).- Քոփոլա կը ներկայացնէ «Քազինօ»ի ոճով այլ ժապաւէն մը: Մաթ Տէմընն, Միքի Ռուրք եւ Տանի Կլովըր կը փորձեն գարտուղի միջոցներով գումար ապահովել:

◆ *ԱՆԱՄԹԱԶԻԱ*- (*Էլիթ, Ամփիր/Մոտեքօ, Էլիզէ, Էսփաս եւ Սէնթ Էլի*).- Կեդրոնի գծանկար մը, որ կը ներկայացնէ ոուս դքսուհիին կեանքը:

◆ *ՌԵՏ ՔՈՒՆԸՐ*- (*Քոնքորտ, Փլաճէթ/Ապրաժ եւ Քասլիք*).- Ութշրթռ կիր վտանգաւոր օրեր կ'ապրի Չիճաստանի մէջ: Սովորական ժապաւէն մը: Բեմադրութիւն մոռ Ռաճէթի:

◆ *ՍՖԻՐ* (*Էլիթ, Սաժէս, Ամպասատ եւ Ֆրիուէյ*).- Գիտաերեւակայական նորագոյն պատրաստութիւնը: Բեմադրիչ՝ Պերի Լեւինսըն օգտագործած է հին ժապաւէններու գաղափարներ, որոնց կարգին *Ապիս*- եւ *Սփէյս Օտիսի*-:

◆ *ՏԸ ՊՈՔՍԸՐ*- (*Քոնքորտ, Փլաճէթ/Զուք եւ Ապրաժ*).- Միւ Շերիտրն անգամ մը եւս կը նկարագրէ Իրլանտան իր ցաւերով: Բանտէն ազատ արձակուած Տենի Ֆլին կ'ուզէ փոխել իր ապրելաձեւը, կողքին ունենալով նախկին սիրուհին:

◆ *ՏԸ ՄԷՆ ԻՆ ՏԸ ԱՅՐԸՆ ՄԱՍԻ*- (*Քոնքորտ, Վաճոմ, Փլաճէթ Ապրաժ եւ Քասլիք*).- Ալեքսանտր Տիւմայի Թրուա Մասքըթէր-ը անգամ մը եւս պատրաստուած Հոլիվուտի մէջ: Դէպքը կը պատահի 1660ին:

◆ *ԿՈՒՏՈՒԻԼ ՀԱՆԹԻՆԿ*- (*Քոնքորտ, Փլաճէթ / Ապրաժ եւ Զուք*).- Ամերիկեան սովորութիւններուն դէմ պայքարող աճի մը, որ կը փորձէ փոփոխութիւններ մտցնել իր միջավայրէն ներս: Բեմադրիչ Կաս Վան Սանթի հետաքրքրական ժապաւէններէն: Դեր ստանձնած են Մաթ Տեմընն՝ *օսքարի* տիրացած եւ Ռոպին Ուիլիըմս:

◆ *ԷՋ ԿՈՒՏ ԷՋ ԻԹ ԿԷԹՍ*- (*Ամփիր / Տիւճ, Մոտեքօ, Քոլիզէ, Էսփաս, Սէնթ Էլի*).- Ճէք Նիքլսընն վտանգաւոր անձնաւորութեան մը դերը ստանձնած է, մտահոգելով իր շրջապատը:

Այս դերին շնորհիւ, Նիքլսընն եւ Հելընն Հանթ շահեցան լաւագոյն դերասանի *օսքարը*:

◆ *ԹԱՅԹԵՆԻԿ*- (*Սէնթ Էլի, Էլիթ, Ամփիր / Մոտեքօ եւ Էսփաս*).- Ճէյմս Քամերոնի գերպատրաստութիւնը, որ շահեցաւ 10 *օսքար*: Դերասաններէն աւելի ջուրն ու հրսկայ գբօսանաւը իրենց վրայ կը կեդրոնացնեն հանդիսատեսին ուշադրութիւնը:

◆ *ՍՔՐԻՄ 2*- (*Փլաճէթ Զուք / Ապրաժ, Քոնքորտ, Վաճոմ*).- Միշտ այդ անծանօթ արիւնարբուն, որ աչու ձախ անմեղներ կը սպաննէ: Ուէս Քրէյվընի բեմադրած ժապաւէնը սովորական վախագդու պատրաստութիւն մըն է:

◆ *ՏԸ ՈՒԻՆԿ ԱՖ ՏԸ ՏՈՎ* (*Փլաճէթ Զուք / Ապրաժ, Քոնքորտ*).- Լոճտոն, դարուս սկիզբը... երիտասարդ ուսանողուհի մը կը սիրահարի լրագրողի մը:

◆ *ՏԵՍՓԸՐԲԷՅԹ ՄԵԺԸՐՋ*- (*Էսփաս, Ամփիր / Մոտեքօ, Էլիթ, Սէնթ Էլի*).- Ոստիկան մը իր հիւանդ գաւակը բուժելու համար կը դիմէ ամէն տեսակի միջոցներու:

◆ *ԵՈՒ. ԷՄ. ՄԱՐԸՐԼԶ*- (*Ամպասատ, Ֆրիուէյ, Սիթէ, Ամփիր / Սոֆիլ եւ Տիւճ*).- Օպանհայի արկածի մը արդիւնքը, բանտարկեալ մը կը յաջողի խոյս տալ գործի լծելով ոստիկանութիւնը:

ՍՐԱՀՆԵՐՈՒ ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻՒԵՐԸ

Քոնքորտ.- 738439	Քոլիզէ.- 342962
Փլաճէթ / Ապրաժ.- 292192	Էսփաս.- 212526
Փլաճէթ/ Քասլիք.- 912503/4	Վաճոմ.- 443992
Ամպասատ.- 217490	Սէնթ Էլի.- 406706
Էլիթ.- 840286	Ամփիր / Տիւճ.- 792123/4
Ամփիր / Մոտեքօ.- 616706/7	Ամփիր / Սոֆիլ.- 204080
Ֆրիուէյ.- 485590	Սաժէս.- 336075

ԼՈՒՐ. ԷԼ.

7:30.- *Արաբերէն լուրեր*
8:00.- *Ֆրանս 2ի լուրեր*
8:30.- *Մուվի Մէմիք*
9:00.- *Սուպիրէ*

11:00.- *Հիքայաթ*
12:00.- *Արուսա*
14:30.- *Արաբերէն լուրեր*
15:30.- *Ասկնա Ուալաքըն՝ եգիպտական յայտագիր*
16:30.- *Կենդանի գծանկար՝ Ճի. Ալ. Ճօ.*
17:00.- *Թրէժըր Այլընտ*
17:30.- *Քիֆ Սահրաք*
18:30.- *Տը Պոլտ Էնտ Տը Պիւրիֆիուլ*
19:30.- *Արաբերէն լուրեր*
20:00.- *Ալօ Նաան*
20:30.- *Մոնտիալ*
21:00.- *Սիւփըր Մոնտիալ*
22:00.- *«Ալ Ժուն» եգիպտական երկար ժապաւէն*
23:30.- *«Հիմըն Նէյըր» վաւերագրական*

ԼՄ. ԹԻ. Վ.

7:30.- *Թէլէ Մաթէն*
9:00.- *Ասթրօ Ճէյ*
9:15.- *Քլիփս*
9:30.- *Վաւերագրական*
10:30.- *Թալասա*
11:30.- *Սավուար Փլիւս Սանթէ*
12:15.- *Ուա Թենաս*
13:15.- *Տէ Շիֆր Է Տէ Լեթր*
13:45.- *Ասթրօ Ճէյ*
14:00.- *Թէ. Էֆ. Ի լուրեր*
14:30.- *Թուշէ Կանիէ*
15:00.- *Քլիփս*
15:30.- *Ալղանի Ալղանի*
17:00.- *Մինի Սթիւտիօ*
18:25.- *Էմ. Թի. Վի. Սփորց*
18:30.- *Ուա Թենաս*
19:15.- *Քըլ Մալէ Ալլէ*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Ամերիկեան երկար ժապաւէն՝ «Էքսիտենթըլ Թուրիսթ»*
23:00.- *Պէյրութ Եա Պէյրութ*

ԼԻ. ՊԻ. ՍԻ

7:00.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
7:30.- *Էյ. Պի. Սի ի լուրեր*
8:00.- *Ֆրանս 2ի լուրեր*
9:00.- *Մա Ըլաք Իլլա Հայֆա*
9:30.- *Եանկ Ռայտըրզ*
10:30.- *Նահարքում Սայիտ*
13:30.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
14:00.- *Ֆրանս 2ի լուրեր*
14:40.- *Վիտէօ Քլիփս*
15:00.- *Արաբերէն լուրեր*
15:15.- *Մարիա՝ անձնական յայտագիր*
16:15.- *Քէսթիոն Փուր Էօն Շամփիոն*
16:40.- *Քիֆ Ու Լէյշ*
18:00.- *Մոնտիալ 98*
19:00.- *Նաուրաս*
19:50.- *Եում Եաուտ*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:40.- *Ֆութպոլ*
21:30.- *Չեմփիընզ Լիկ՝ Եուվենթուս Ռէալ Մատրիտ*

ՄԱՐ-ՄԹԱՔՊԱԼ

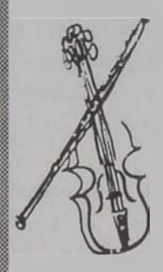
7:00.- *Ալամ Ալ Սապահ*
13:00.- *Արաբերէն լուրեր*
13:15.- *«Տարս Էլ Օմր»*
14:00.- *Քասանտրա*
15:00.- *Արաբերէն լուրեր*
15:15.- *Մուղամարաթ*
16:15.- *Կենդանի գծանկար՝ Պոնքըրզ*
17:00.- *Կենդանի գծանկար՝ Ուինի Տը Փուհ*
17:30.- *Կենդանի գծանկար՝ Լիթըլ Մըրմէյտ*
17:45.- *Արաբերէն լուրեր*
18:00.- *Նէյպըրզ*
18:30.- *Սինեմաժալէ*
19:00.- *Օթոմոպիլ*
19:30.- *Ուշուայա*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Փրոֆայլըր*
21:30.- *Ուաժիէթ Նապար*
23:30.- *Միշըն Իմփասիպըլ*

ԷՆ. ՊԻ. ԷՆ.

15:30.- *Լուրեր*
17:00.- *Կենդանի գծանկար*
18:00.- *Զաուժի Էլ Ակի*
19:00.- *Ամերիկեան երկար ժապաւէն՝ «Մէյա Ֆոր Իչ Ատըր»*
21:00.- *Արաբերէն լուրեր*
21:30.- *Պալա Հարաժ*
23:30.- *Երաժշտութիւն*

* Վերոյիշեալ յայտագիրները ենթակայ կրնան ըլլալ որոշ փոփոխութիւններու:

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

◆«*ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ*».- «ԳՈՒՍԱՆ» երգչախումբի եւ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» նուագախումբի կատարողութեամբ, «Էսէմպլի Հոլ»:

◆«*ԱՆՏԱԼՈՒՍԻԱ*».- Պար. Քարաքալա խումբին կատարողութեամբ, «Իվուար» սրահ, Սին Էլ Ֆիլ:

◆«*ԱԽԲՐ ԱՅՅԱՄ ՍՈՔՐԱԹ*».- Բեմադրութիւն՝ Մարուան Ռահպանիի, «Քափինօ Տիւ Լիպան»:

Optique
La Vista
PERSOL POWER

Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի հրապարակ, Աղասարգիսեան հաստ.ի դիմաց, հեռ. 03-302752 եւ 01-262071

ՀԵՌԱՁԱՅՆԱՅԻՆ ԽԱՂԱՂԵՒՈՒՄՆԵՐՈՒ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

●C.F. կ'ընդունի հաղորդակցութիւններ յատուկ բարեկամներէ միայն, արգիլելով խաչաձեւումներ:

●Հեռաձայնային խօսակցութիւնները արձագագրեցէք 12 ժամ տեւողութեամբ եւ գաղտնօրէն:

●500 կամ 1000 լ. ո. աշխատող հեռաձայններու միջոցաւ կրնաք ճշդել իւրաքանչիւր հաղորդակցութեան ժամանակը:

KOUPALY - PHONE
Tel. 01- 563039 / 563040

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրութի սակարանին մէջ օտար դրամանիշերու փակման սակագիները հետեւեալներն էին երէկ.

Սուրիական ֆունտի	32,94 - 34,98 լ.ո.
Իրանեան տիւնար	50.00 - 51.00 լ.ո.
Պաճիբլեճեան տիւնար	4028,77 - 4030,81 լ.ո.
Քուէյթեան տիւնար	4963,97 -4965,99 լ.ո.
Յորդանանեան տիւնար	2128,54-2130,58 լ.ո.
Ա. Մ. Էմիրութեանց տիրհամ	411.63 - 413.67 լ.ո.
Սէուտական ռիալ	403.10 - 405.10 լ.ո.
Օմանեան ռիալ	3653,82 -3657,86 լ.ո.
Քաթարեան ռիալ	415.25 - 417.29 լ.ո.
Եգիպտական կիւճ	442.28 - 444.32 լ.ո.
Անգլիական սթերլին	2467.75 - 2465.82 լ.ո.
Գերմանական մարք	850.71 - 852.06 լ.ո.
Հոլանտական ֆլորէն	754.17 - 756.68 լ.ո.
Ֆրանսական ֆրանք	252.27 - 254.60 լ.ո.
Զուիցերիական ֆրանք	1047.60 - 1049.47 լ.ո.
Պելճիքական ֆրանք	38.10 - 41.55 լ.ո.
Դանիական քուրոն	216.21 - 220.10 լ.ո.
Շուէտական քուրոն	193.87 - 195.66 լ.ո.
Սպանական փեզէթա	7.80 - 11.83 լ.ո.
Թրքական լիրա	0.0065 - 0.0085 լ.ո.
Կիպրական փաունտ	2892.86 -2896.30 լ.ո.
Իտալական հազար լիր	858.00 -868.00 լ.ո.
Ճափոնական հազար եէն	11016- 11020 լ.ո.
Ափրիկեան հազար ֆրանք	2478.00 - 2482.00 լ.ո.
Ամերիկեան տոլար	1513.00 - 1525.50 լ.ո.
Քանատական տոլար	1047.12 - 1049.79 լ.ո.
Աւստրալիական տոլար	946.24 -948.59 լ.ո.

● ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի	112.000 - 132.000 լ.ո.
Իրանեան մէկ ոսկի	112.000 - 132.000 լ.ո.
Օսմանեան մէկ ոսկի	97.000 -100.000 լ.ո.
Մեքսիքական փեսոս	540.000 - 550.000 լ.ո.
Մէկ քիլոգրամ ձոյլ ոսկի	14.100.000 - 14.600.000 լ.ո.
Մէկ օնս ոսկի	297.14$ - 299.15 $
Մէկ օնս արծաթ	5.22 $ - 5.24 $

● ՍՈԼԻՏԷրի ԲԱԺԱՆԵՔՈՒԼՔԵՐ

	Գինի Ա. ճշդում	Գինի Բ. ճշդում
Ա. կարգի բաժնեթուղթ	12 3/4	12 7/8
Բ. կարգի բաժնեթուղթ	12 7/8	12 7/8

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լոնտոնի սակարանին մէջ, դրամանիշներու փոխանակման սակը հետեւեալն էր երէկ կէսօրին.

Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.

Քանատական տոլար	1.4487/92
Գերմանական մարք	1.7827/37
Հոլանտական ֆլորէն	2.0094/99
Զուիցերիական ֆրանք	1.4805/10
Պելճիքական ֆրանք	36.80/84
Ֆրանսական ֆրանք	5.9805/15
Իտալական լիր	1758.3/9.3
Ճափոնական եէն	136.37/42
Շուէտական քուրոն	7.7591/91
Նորվեկիական քուրոն	7.5143/63
Դանիական քուրոն	6.7903/23
Մէկ սթերլին	1.6209/19
●Մէկ օնս ոսկին	298.10/90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾՕՆ...

Մուպարաք կը խօսէր վարչապետ Լիոնել Ժոսփէնի հետ տեսակցութեան մը աւարտին: Երկուշաբթի երեկոյեան եգիպտացի պետավարը տեսակցութիւն ունեցած էր նախապահ Ժաք Շիրաքի հետ: Տեսակցութեան աւարտին երկու պետավարները Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացին առնչուող երկիրներու խորհրդաժողովի մը կոչ ուղղեցին:

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆԻ ՃԵՄԱՐԱՆՆԵՐ

Համազգայինի Ն. Փալանճեան եւ Մ. եւ Հ. Արսլանեան ճեմարաններու 1998-1999 տարեշրջանի արձանագրութիւնները կը սկսին Բշ. 25 Մայիսին եւ կը փակուին Շաբ. 4 Յուլիսին: Այս վերջին թուականէն ետք ներկայացող աշակերտներուն համար Տնօրէնութիւնը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ:

Աւարտական հանդէսը նախատեսուած է Շաբաթ, 4 Յուլիս 1998ին: Վայրը եւ ժամը կը յայտարարուին ատենին:

Նոր տարեշրջանին համար կ'արձանագրուին այն աշակերտները, որոնք փակած են իրենց պարտքը դպրոցին՝ 1997-1998 տարեշրջանին հաշուոյն, ներառեալ Տնօրէնութեան 18 Մարտի շրջաբերականին նիւթ կազմած 5 %ը:

Իրենց պարտքը չփակած եւ այլ դպրոց (կամ համալսարան) յաճախել ուզող աշակերտները կը զրկուին Ճեմարանէն փոխանցման գիր կամ որեւէ վաւերագիր ստանալու իրաւունքէն:

Նորեկ աշակերտները պէտք է ներկայանան իրենց ինքնութեան թուղթով եւ նախորդ վարժարանի համապատասխան փաստաթուղթերով (պետական արձանագրութիւն, վիճակագոյց, բարի վարուց վկայագիր եւն.):

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Լ. Օ. ԽԱՉԻ «ԱՍՏՂԻԿ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԴԱՇՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Դէպի՝

«ՇԷԼԼԷԼԷԹ ՊԱՐՈՒՔ»

Տեղի պիտի ունենայ Երեքշաբթի, 26 Մայիս 1998, առաւօտեան, մեկնում՝ ժամը ճիշդ 7:30ին, Տիգրան Ծամհուր ակումբէն:

ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՍՏ.

SAN GIORGIO

AUTOMATIC WASHING MACHINES, DISHWASHERS & DRYERS

NEW MODELS

Պուրճ Համուտ - Քաղաքապետարանի հրապարակ,
ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ 01-241000
2րդ մուտք, Սանթր Պլանքոյէն:
Կառատումը ապահովուած:

Sidon Travel & Tourism Ltd.

Ձեզի համար ԲԱՐԵԿԱՄ, ՄԱՍՆԱԳԷՏ եւ ՎՍՏԱՀԵԼԻ օդանաւային ճամբորդական ընկերութիւնն է, որ ծառայութիւն կը տրամադրէ դէպի աշխարհի քոլոր շրջանները:

(Սեփականատէր՝ ԿԱՐՕ ԱՒԱԳԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ)
Պուրճ Համուտ, «Արմենիա» շէնք, հեռ. 261887 եւ 03-322022

ԾԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹ (ԽԼՈՒՅՈՎ)

●Արաքս թաղի մէջ, գետնայարկ եւ Ա. յարկ: Հեռ. 01-259009:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Կարօ Չայլեանի մահուան առիթով, տէր եւ տիկին Վահէ Մինասեան 30,000 լ.ո՝ ՔԱՇԼԻի Ծերանոցին:

3

ՍԵՒԱՆԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ...

կարգին, բաւ, որ այս ամրոցաձեւ պիտակին մէջ կատարուրիւնը նախատեսած է 1 միլիառ դրամ: Արուամնի փոպուղիի շինարարութիւնը շարունակու համար, որովհետեւ անիկա ամրիկան շուրջ 200 միլիոն խորանարդ մեթրին ապրի չափ պիտի տեղափոխէ Սեւանի: Անոնք նշեց, որ ի սարքերութիւն նախորդ ամրոցաձեւ՝ այս ամրի բնապահպանութեան պիտանին տանձին յատուածներով մէկուկէսին երկու անգամ աւելի է:

ՍԵՒԱՆԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ ՊԻՏԻ Է 3 ՄԵԹՐՈՎ ՔԱՐՁՐԱՆԱՅ

Ազգային եւ միջազգային փորձագէտներու վերլուծութիւններու եզրակացութեանց համաձայն, եթէ Սեւանայ լիճի մակարդակը առնուազն 3 մեթրով չբարձրանայ, ապա կը շարունակուի անոր մակընթացումը:

Մասնագէտներու հետազօտութիւնները ցոյց տուած են, որ եթէ Սեւանայ լիճի մակարդակը 3 մեթրով աւելի բարձր բլայ, ճահճացման հարցերը կրնան լուծուիլ եւ լիճին վիճակը կը կայունանայ:

Ըստ Հ. Պիւրակեանի, այս գծով նախատեսուած են, որոնց կարգին են Արուամնի փոպուղիի եւ Եղվարդի ջրամբարի շինարարութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ Սեւանիկ գետը Լճափ ջուրերու առնմանութեամբ: Այս գծով արդէն իսկ նախաձեռնութիւններ ստեղծուած են: Օրինակ, 1994ին Սեւանիկ գետը կը հոսէր 1 միլիառ եւ 250 միլիոն խորանարդ մեթր ջուր, իսկ 1997ին այդ ծաւալը կրնայուած էր մինչեւ 250 միլիոն խորանարդի:

Իսկ լիճի մաքրութեան համար նախատեսուած են մաքրման կայանիներու կառուցում, ինչպէս նաեւ՝ ցորցպակի անտառներու տնկումներ, որ բարձր արդասաւորութիւն կարելի է սպասել ստանալ վնասակար շրջակայ միջավայրին:

4

ՍԿԱՆՏԷ ԱՇԽԱՐՀԸ ԵՒ ՀԱՅՔ

արխիներում պահուող վաւերաթղթերում յիշատակուած են Շուէյտիայի հետ առեւտուր անող մի շարք հայերի անուններ, որոնք էլ ոտսական ձեւերով՝ Անուշ Վարդանով, Նոփար Վասիլեւ, Եակով Դաւիթով, Գրիգորի Բոզպանով եւ այլն: Առաջին յայտնի է պատմութիւնը Թիֆլիսի եւ Զաղոյ կամ Թիֆլիս Սանկտ Գալէնի արկածախնդիր վաճառականներ, որ 17րդ դարի վերջին յայտնուել է Շուէյտիայում: Այստեղ նա ամուսնացել է Սրտհիմդի արմունիից մի քարտաս աղիկոջ հետ, սակայն կարճ ժամանակ անց թողել է Շուէյտին՝ թափառելով Լեհաստանում, Ռուսաստանում, Մերձպարիսիայում, մինչեւ որ ապաստանել է Իրանում 1707 թուականին:

Նոյն 17րդ դարում հանդէս են եկել շուէտ իրականութեան առաջին հայագրի գործիչները: Լեհ-շուէտական պատերազմի ժամանակ շուէտացիները գերեվարել են Կամոգլի անուամբ մի լեհահայ ազնուականի, որն այդուհետեւ պարզապէս ծառայել է շուէտներին: Նա մի շարք դիւանագիտական ծառայութիւններ է կատարել, որպէս Շուէյտիայի պատգամաւորը բանակցութիւնների մեկնել Մոլդաւիա եւ Թուրքիա: Պահպանուել է Կամոգլու մի փորագրանկարը, որ նրան պատկերում է 1672 թուականին, գինուորական շքերթի ժամանակ:

Իր դէմս հայերին, շուէտները տեսել են իրենց գործերի տատասարմատարների: Օսմանեան տարածքում շուէտական դեսպանատան աշխատողների մէջ եղել են մի քանի հայեր: 1721ին Պոլսի շուէտական դեսպանատան բարգման է դարձել Յովհաննէս Մուրատեանցեանը, որ երդապետների կողմից անուանուել է Ժան Մուրատ: Վերջինիս որդին՝ Եղիազարոս Մուրատ ա՛Օսմանը եղել է Շուէյտիայի գործերի հատատարմատար Օսմանեան կայսրութիւնում: Այս կարգին հայն որդին՝ Աբրահամ Դուստանցին ա՛Օսմանը եղել է Ուփսալայի համալսարանում ուսած առաջին հայերին: Նա եղել է Շուէյտիայի դեսպանը եւ գործերի հատատարմատարը Պրուսիայում, Ծրանսիայում, Սպանիայում, Հոլանտայում, Վերմանիայում: Աբրահամ Դուստանցին ա՛Օսմանը համալսարանում է երդապետական մոնիզոգրաֆիաբանի հիմնադիրը: Նա գրել է առաջին խոշոր երկը մոնիզոների մասին, որի համար օգտագործել է նաեւ հայկական սկզբնաղբիւրներ:

1749–52 թուականներին արեւելքում նահապարհորդել է երիտասարդ շուէտ բժիշկ Փրեսերիմ Հասսելքուիստը, որի իր ուղեւորութեան ընթացքում նամակ է մի շարք հայերի: Ուփսալայի համալսարանի գրադարանում պահուող նրա արխիներում կար մի ձեռագիր գիրք, որտեղ տարբեր մարդիկ յիշատակագրեր էին թողել Հասսելքուիստին: Անոնց գրած մէջ նա գտել է Պաղեստինում, Եգիպտոսում եւ վերադարձի նահապարհին մահացել Զմիւռնիայում՝ ընդամէնը երեսուն տարեկանում: Յետմահու շուէտերէն, անգլերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով լոյս է տեսել նրա՝ Արեւելք յատարած նահապարհորդութեան ուղեգրութիւնը: Այնտեղ կան նշումներ նաեւ հայոց մասին, երուսաղէմի հայկական վանքերից մէկի նկարագրութիւնը, ինչպէս նաեւ տեսնելիք բնորոշումները: Թուրքը չգիտէ, թէ ինչպէս է կեմ Բարը յարմար կերպով գետնել, տալի մէջ է նրա դէմ շինելու կարողութիւնը: Հայերն են նրանց նարատապետները: Սրանք բնական հակում ունեն դէպի այս արուեստը: Եւ ամենագործած այն բոլորով, ինչ որ տեսել են Արեւելքում իրենց նամբորդութիւնների ընթացքում՝ զատուցում են այնման բան, որ ակնկալել կարելի է մի նողովրդից, որն իր ոգի իմացութիւնը պարտական է մի տեսակ բնութեան: Երէ այս ժողովուրդը (հայերը) կարողանայ ներսը ուղեւորուել եւ այնտեղ գարգացնել իր յարդութիւնները՝ մեծ գոյզ Արեւմուտքում ունենալու պարզ ազգակար գիտութիւնների մէջ վարպետներ, որոնք ամենայարար մրցելու նեղերի հետ եւ անցնելու նորերից շատերին»:

(Շար. 1)

Հ.Բ.Ը.Մ. - Հ.Ե.Ը.
Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ
Կը ներկայացնէ՝
ԱԼԸՆ ԷՅՋՊԸՐՆԻ
«ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԳԻՇԵՐ»
Կատակերգութիւնը 2 արարով
Բեմադրութեամբ՝
ԳՐԻԳՈՐ ՏԵԿԻՐՄԵՆՃԵԱՆԻ
Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ 22, Շաբաթ 23, եւ Կիրակի 24 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 9ին: Ցերեկոյթ՝ 23 Մայիս կէսօրէ ետք ժամը 4:30ին, «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ:

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ

Նախագահութեամբ՝
ԳԵՐՊ. Տ. ԳԵՂԱՄ Ծ. ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
(Բարեջաղ առաջնորդ Լիբանանի հայոց թեմի)

Կազմակերպութեամբ՝
ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Բանախօսուհի՝ ՏԻԿ. ԱԶԱՏՈՒՀԻ ՍԻՄՈՆԵԱՆ
Գեղարուեստական յայտագիր՝
Մասնակցութեամբ՝ Սրբոց Ղառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ «ՆԱՐԵԿԱՑԻ» երգչախումբին

Չորեքշաբթի, 20 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 7.30ին, Յակոբ Տէր Մելքոնեան սրահին մէջ:
ՀՐԱՒԷՐ

ՄՒԹԱՐԵԱՆ ՎԱՆՔ - ՌԱՈՒՏԱ

ՈՒԽՏԻ ՕՐ ՍԲԲՈՒՀԻ ՌԻԹԱՑԻ

Մխիթարեան վանքի հայրերը կը ծանուցանեն, թէ Կիրակի, 24 Մայիս 1998ին ՈՒԽՏԻ ՕՐ Է ՍԸՐԲՈՒՀԻ ՌԻԹԱՑԻ՝ Ռաուտայի մէջ: Ձայնաւոր Սուրբ պատարագը պիտի մատուցուի կէսօրէ ետք ժամը 5:30ին: Պիտի կատարուի ՎԱՐԴԵՐՈՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ եւ ՆՇԽԱՐՀԱՄԲՈՅՐ:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝
ՀԱՅՐ ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՎՐԴ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ:

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐ

70 ԱՄԵԱԿ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ՝
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝
Ն. Վ. ՓԱՌՈՋԻ ՀԸՊԷՅՇԻ
(ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ)

Մասնակցութեամբ՝
«ԳՈՒԱՆ» ԵՐԳԱՉԱԽՈՒՄԲԻ
ԵՒ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Գեղարուեստական դեկավար՝
ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Հինգշաբթի, 21 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 8:30ին, Ամերիկեան համալսարանի «Հանդիպում Հոլ»ին մէջ:

Տոմսերը ստանալ «Sugar Feet»էն եւ տիսրոթէք ձեռքերէն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՔՈԼԷՋԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԻՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

կը ներկայացնէ՝
ԿԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
եւ իր ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 22 Մայիս 1998, երեկոյեան ժամը 9ին, «Միրան Մանուկեան» սրահին մէջ:

Սակ՝ 15,000 լ. ո.

Լ. Օ. ԽԱՉԻ «Ա. ՊՈՒԼՂՈՒՐՃԵԱՆ» ԸՆԿԵՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆ

ՄԵՔԵՆԱԳԷՏԻ ՊԱՀԱՆՋ

Լ. Օ. Խաչի «Ա. Պուլղուրճեան» ընկերաբժշկական կեդրոնի տարրալուծարանը կարիքը ունի համալսարանաւարտ մեքենագէտի մը:

Հետաքրքրուողներէն կը խնդրուի դիմել Լ. Օ. Խաչի «Ա. Պուլղուրճեան» ընկերաբժշկական կեդրոն:

ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՃԱՐԱՆԸ GOLDEN BEACHԻ ՄԷՋ

ԲՆԱՏԵԳԱԿԱՆ ԽԱՆԳԱՎԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՃԱԽ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Ելոյթ կ'ունենայ սիրուած երգիչ
ԳԷՈՐԳ ՄԱՏԱՐԵԱՆ

Ընկերակցութեամբ
ԽԱՉԻԿ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆԻ
ԵՒ ԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

23 տեսակ աղանդեր, ճաշ, խմիչք՝ *ուիսքի* եւ օղի

- *Շաբաթ երեկոյեան՝ սակ 20$*
- *Իսկ Կիրակի կէսօրին՝ սակ 15 $*
- *Փոքրերուն կէս գին:*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Սթիւտիօ Խաչիկ Մալխասեան, Սանթըր Գերմանիկ, հեռ. 266118 եւ 03-261061, իսկ երեկոյեան՝ ճաշարան Կոլտըն Պիչ, հեռ. 402559 , 407371 / 2,3,4,5:

ԾԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՁՈՒ

- Գրասենեակ մը՝ 50 քառ. մեթր: Սանթըր Ալիշան, Ա. յարկ, յարմար գին: Դիմել՝ հեռ. 267322:

ՎԱՐՁՈՒ ՔԱՊԻՆ

Տուշով, Թապարժա Պիչ: Հեռ. 03-249026 եւ 03-267637:

ՇԱՆՈՒՅՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ տպագրուած ծանուցումներ հրատարակել փափաքողները կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթերցելի գիրով (նատատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ՎԱՐՁՈՒ ՔԱՊԻՆ

Հօլիտէյ Պիչ, բաղնիքով միասին: Հեռ. 01–446201 եւ 443971:

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂ

- Մըզհէրի մէջ 827 քառ. մեթր, արտօնագրով եւ մըրի յարկնալվճարուած: Դիմել՝ հեռ. 03-736362:

STUDIO
Lantern
•Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video նկարահանումներ եւ passporth գունաւոր լուսանկարահանումներ:
Հեռ. 01-266866 եւ 03- 268852

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ. ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:

ՄԱՀԱՋԴԱՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահագդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ պայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՉԵՐԲԱՋԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ
ԱՖՀԻԼի մօտ
- ՆՈՒԱՋԱԳՈՅՆ սակերով
- ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
- Վճարման դիւրութիւններ

Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք. ԱՖԷՏի կից,
Հեռ. 248238, 262221:

★ ՏԵՂԻ Ի ԳԱԼՈՒ ԱՍՏՂԵՐԸ ★

★ *ԽՈՒՅ (21 Մարտէն 20 Ապրիլ)*

Դարձի մարդը պիտի բլայ բեղուն: Նոր գործերու ձեռնամուխ պիտի բլլաք ու յաջողութիւն պիտի արձանագրէք: Օրը նաեւ յարմար է բարեկամական հանդիպումներու:

★ *ՑՈՒԼ (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)*

Դրամական ծախսերու առիթով մխում մի՛ կատարէք այսօր: Ընտանեկան կամ վիճակախաղի ոչ մէկ փորձ կատարեցէք, ներկուելս՝ ոչ մէկ համաձայնագիր:

★ *ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Մայիսէն 21 Յունիս)*

Որեւէ հարցի մէջ այսօր եղէք չափաւոր: Մի՛ բնդդիմանաք ուրիշ մէկուն: Նոյնիսկ ծախսերու պարագային եղէք խնայասէր: Օրը հանդիստառութիւն կը պահանջէ:

★ *ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 Յունիսէն 23 Յուլիս)*

Ուշադիր եղէք գրամական հարցերու պարագային: Գրաւոր ուենալու գրամական կարուտ: Ձեր կարողութիւնները վեր գործերու միջոցով մի՛ բլլաք:

★ *ԱՌԻՒԾ (24 Յուլիսէն 23 Օգոստոս)*

Բարձրաստիճան անձնաւորութեան հետ պիտի ունենաք հանդիպում մը փափուկ հարց մը կարգադրելու համար: Ձեր կարողութիւնները պիտի բանեցնէք ներուժութեամբ՝ հարցերով խնդրող տարբեր հարցը:

★ *ԿՈՒՅԻ (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)*

Հակուելէ անհետեւական ձեր վիճակին: Յիմար կռիւ» սրինակին մի հետեւիք: Այլ եղէք ուշադիր եւ արդուն: որպէսզի գրամական կարուտ մը չունենաք:

★ *ԿՇԻՌ (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)*

Օգտագործեցէք վերջին օրերուն նուաճած ձեր յաջողութիւնները, ապա թէ ոչ պարշտանակից մը ձեր յաջողութիւնը պիտի շահագործէ ի նպաստ իրեն:

★ *ԿԱՐԻՃ (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)*

Անսպասելի նեցուկ մը պիտի ունենաք, ինչ որ պիտի մղէ ձեզ յառաջդիմելու եւ գրաւելու առաջին դիրքերը: Գրնաք մասնակցիլ վիճակախաղի մը:

★ *ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)*

Կը մտածէք, որ ամէն ինչ կրնայուած է: Վերակազմեցէք՝ դժուար: Ասկից ասկայ մտածում մըն է եւ յոռետեսութեան նեամաւոր: Ձանի մը բրէք գործադրելու եւ ինքնավստահ բլլալու:

★ *ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)*

Պետական կր մտահոգէ յատուկ ուշադրութեամբ: ունոր յատկութիւնով ունենաք այս ձեռով վարուելու: Յոռետեսութիւնը կր վնասէ անձին: մինչ յատուկ ուշադրութիւնը գոնէ հանդարտ կր պահէ ձեզ:

★ *ԾՈՎԱՆՈՑՇ (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)*

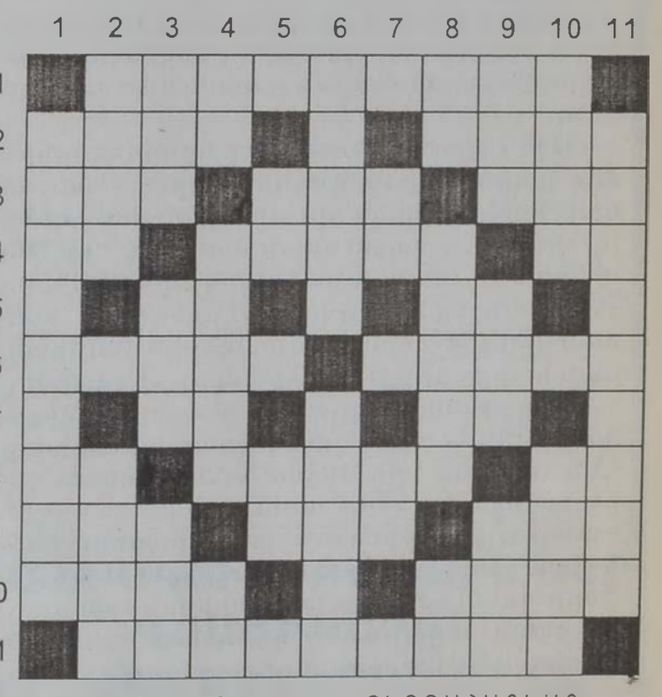
Յետաձգեցէք նամբորդութիւնը մը: որ ձեզի պիտի բերէ ձեր ակնկալած գոհունակութիւնը: այլ՝ բնդհակառակն: Մնացէք հանդարտ: առօրեայ գործերով:

★ *ՋՈՒԿ (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)*

Ձեր արժէքն խօսող գործերը պիտի բերանան յաջողութեամբ: Ձեր խոսուամնները կատարեցէք: որպէսզի բլլամ վատահելի:

ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԹԻՒ 3974

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

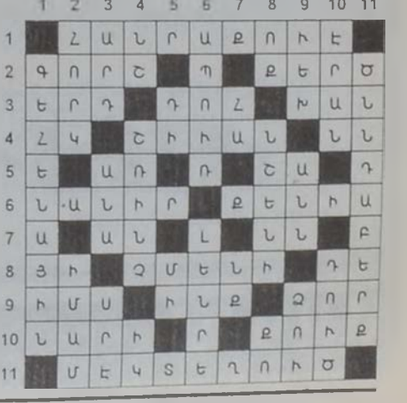

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. *Ուժգին մրրիկ:*
2. *Համառօտ - Առաքել, պրկել:*
3. *Սկաուտ - Կոմպիւտերի համեմատութ - Լեկուով մը՝ այո՛ (հակ.):*
4. *Կրկնուած բաղաձայններ - Առաջին մարդասպանը - 2003:*
5. *Ձայնանիշ - Մկրտ:*
6. *Հայաստանի լեռներէն - Գեղանկարիչ Կորքի:*
7. *Այրուբենէն - Կրկնուած ձայնաւորներ:*
8. *Քանի բայ - Մ. Գրային մարգարէ - Ձայնակից պիրեր:*
9. *Միայն - Դալարիք - Վանայ լիճի ափագանը Արածանիի հովիտին կապող լեռնանցք:*
10. *Թել մանելու գործիք - Ոչխարի ճարպոտ պոչ:*
11. *Երեկոյի սկիզբ:*

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. *Տարակուսելի, երկբայական:*
2. *Նորապսակ կին - Խեյեղ, սիրահար:*
3. *Մեռ ազգաւ - Նօսր փետուրներով հաւակզի - Ձերմակ չինանիւթ:*
4. *Իրերայաջորդ տառեր - Հանգրուան - Արական օտար անուն:*
5. *Յուզական ածական - Յաւի ձիւ:*
6. *Ընդերուկում - Հնոց:*
7. *Այրուբենէն - Ածականակերտ մասնիկ:*
8. *Հոլովակերտ մասնիկ - Դարձեալ, վերստին - Կրկնուած բաղաձայններ:*
9. *Մոպուր - Մղձ՛, հրձ՛ - Յապաւուած՝ արարական երկիր:*
10. *Յունական դիցարանութեան աստուածահայրը - Մաստկահոտ խմոր (հակ.):*
11. *Բաղնիքի ետք հագցուող գգեստ:*

ԹԻՒ 3973

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ՓԱՔԻՍՏԱՆ ԿԸ ՅՍՏԱԿԱԳՆԷ

ԿՈՐԻԶԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱՐԿՈՒՄԻ ԴԻՄԵԼԸ՝ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՀԱՐՑ

Փաքիստանի արտաքին գործոց նախարար Կոհար Այուբ Խան յայտնած է, թէ Հնդկաստանի կորիւպային փորձարկումներուն իրրեւ հակադարձութիւն իր երկիրին կորիւպային փորձարկումի ձեռնարկելը «ժամանակի հարց է միայն»։

Ան հարցազրոյցի մը ընթացքին ըսած է, թէ կորիւպային փորձարկումի ձեռնարկելու որոշում կայացուած է արդէն։ սակայն ան մանրամասնութիւններ չէ տուած։

Երէկ ընդդիմադիր ղեկավար Պենազիր Պութօ վարչապետ Նաուազ Շարիֆի հրաժարելու կոչ ուղղեց, որովհետեւ ան Հնդկաստանի ստորերկրեայ կորիւպային 5 պայթումներուն չէ հակադարձած։

Մինչ այդ Փաքիստանի արտաքին գործոց նախարարութեան մէկ բաներերը երէկ Հնդկաստանը ամբաստանեց հարաւային Ասիոյ խաղաղութեան սպառնալու յանգանքով եւ խոստացաւ «արագ եւ իսկական պատասխան մը» տալ իր մրցակիցին կողմէ թշնամական որեւէ արարքի։

Իսկ Հնդկաստան երէկ կոչ ուղղեց Փաքիստանը, որ պէտք է խաղաղութեան ընտրանքին դիմէ՝ վերահաստատելով, որ Ճինաստան իրեն դէմ մեծապոյն սպառնալիքը կը մնայ։

Միւս կողմէ, Գերմանիա երէկ հաւաստեց, որ պիտի շարունակէ Հնդկաստանի սժանդակութիւններ յատկացնել՝ արդէն իսկ գոյացած համաձայնութիւններու հիմամբ սակայն անիկա նոր սժանդակութիւններու գծով բանակցութիւնները ջնջած է։

(ՌՈՅԹԵՐ)

ԻՆՏՈՆԵԶԻԱ

ՍՈՒՀԱՐԹՕ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ԻՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ ԴԺԳՈՀ

ՋԱՔԱՐԹԱ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Ինտոնեզիոյ նախագահ Սուհարթօ, որ 32 տարիէ ի վեր իշխանութեան վրայ կը գտնուի, կր ծրագրէ հրաժարիլ 1998ի աւարտին ընտրութիւններ կազմակերպելէ ետք, յայտնեց նախարար մը Երեքշաբթի օր։

Կենսորտի նախարար Ճուոնօ Սուտարսոնօ դիտել տուաւ, որ Սուհարթօ պատրաստած է ծրագիր մը, որուն հիման վրայ ընտրական նոր օրէնքները բարեկարգումի պիտի ենթարկուին յաւաջիկայ երկու ամսուան ընթացքին եւ անոնց յաջորդող երեք ամիսներուն տեղի պիտի ունենան խորհրդարանական ընտրութիւնները։ Այս ծրագիրին գործադրութեան յոյսին տակ պիտի կազմուի ժողովուրդին Խորհրդակցական Խորհուրդը, որուն հազար անդամներուն չարքին են խորհրդարանի 500 անդամները։ Տարեվերջին պիտի ընտրուի նոր նախագահ։ Ճուոնօ ըսաւ, որ Սուհարթօ անձամբ իրեն փոխանցած է ծրագիրը, որ յարմարագոյն լուծումն է տիրող տագնապին։

Միւս կողմէ, իսլամական ընդդիմադիր ղեկավար Ամիէն Ռայս մերժեց Սուհարթոյի խոստումներն ու գիջումները՝ հաստատելով, որ Զորեքշարթի օրուան (այսօր) ծրագրուած քողարկի ցոյցերը տեղի պիտի ունենան։ Ռայս ըսաւ, որ միլիոնաւոր ինտոնեզիացիներ փողոց պիտի իջնեն մասնակցելու համար ցոյցերուն։ Ան յոյս յայտնեց, որ ցոյցերը բլլան խաղաղ, թէեւ բախումներն այ հաւանական են։ Բանակի հրամանատար գոր. Ուիրանթօ Երկուշաբթի օր ցոյցերը ջնջելու կոչ ուղղած էր կանխարգիլելու համար անցեալ չարթուան խռովութիւններուն կրկնութիւնը։ Անցեալ չարթուան դէպքերը աւելի քան 500 գոհ խլած էին։

Խորհրդարանին չորքփակին մէջ հաւաքուած հազարաւոր ուսանողներ «ստէ՛ն, ստէ՛ն» բացագանչեցին, երբ Սուհարթօ բարեկարգումներու խոստումներ տուաւ եւ ծրագիրը յայտարարեց։

Ինտոնեզիոյ գլխաւոր քաղաքներէն՝ Սուրապայայի մէջ աւելի քան 60 հոգի վիրաւորուեցաւ, երբ բանակին փոխադրակառքերը քալեցին ցուցարարներու վրայ, որոնք նստած էին համալսարանի մուտքին։

● *ՃԻՆԱՍՏԱՆ յայտարարեց, որ Ինտոնեզիայէն դուրս հանած է չին հպատակներու խմբակ մը։*

ՊԱՔՈՒ - ՃԷՅՀԱՆ ՔԱՐԻԽՂԱՏԱՐԸ ...

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆԻ ԱՆԿԱԽՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղեկագիրը կ'ըսէ, թէ Ուաշինկթրն «մեծ բան չի կրնար բնել, բայց՝ չափազանց բարդ որոշումի մը կայացման գործընթացը առաջնորդելու եւ անոր ապրելու փորձ կատարելէ»։

Ըստ տեղեկագիրին, Պաքու - Ճէյհանին թերութիւններէն մէկը այն է, որ անիկա բնաւ պիտի չունենայ քարիւղի յաւելեալ քանակ մը՝ գայն չհարթելու համար։ Անիկա կ'ըսէ, թէ անհաւանական է, որ 2008 թուականին անոր առաւելագոյն արտադրութիւնը, որ օրական 700 հազար տակառով կը գնահատուի, դէպի Ճէյհան արտածման մեծ խողովակի մը կարիքը ստեղծէ։

ՔԱԿԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐԸ

Տեղեկագիրը նաեւ բաւական յայն տեղ տուած է Պաքու - Ճէյհանի հանդէպ Քիւրտիստանի Աշխատաւորական Կուսակցութեան ներկայացուցած սպառնալիքին եւ գայն բոլորովին ջնջելու թրքական բանակին պայքարին։

«Քրտական հարցը պիտի չարունակուի գոյութիւն ունենալ եւ ՔԱԿ, արտաքին սահմանափակ գործակցութեամբ, կարողութիւնը պիտի ունենայ խողովակին դէմ յարձակողական գործողութիւններու ձեռնարկելու», կ'ըսէ տեղեկագիրը։

Միւս կողմէ, Պեգանիսի տեսակէտը այն է, թէ թրքական նեղուցներուն գծով թուրքիոյ արտայայտած կենսորտային հարցերը «անիմաստ կը հնչեն»։ Նեղուցներու հարցը խորքին մէջ շաւթած է եւ անիկա կը նպատակադրէ թուրքիոյ տուրքերէ, տրանսիտի չահերէ, չահարկումներէ նիւթական եւ քաղաքական ապրեցութիւն ապահովել», կ'ըսէ ան։

ԴԷՊԻ ՎՐԱՍՏԱՆ ՃԱՄԲԱՆ

Փի. էֆ Սի տեղեկագիրը պիտի կու տայ, որ Պաքուն դէպի Սուփսա (Վրաստան) երկարող խողովակը, գոր կ'առաջադրուի պարծածել իրրեւ «սկզբնական քարիւղի» խողովակ մը, չատ յաւելեալ կրնայ վերածուիլ գլխաւոր ընտրանքի մը։

Տեղեկագիրը կ'ըսէ, թէ դէպի Վրաստան ուղղուող խողովակին վստահիլը կրնայ աւելի «մարսելի» բլլալ ռուսերուն համար քան ամերիկեան կառավարութեան ապրեցութեամբ տրուած որոշում մը, որ ի նպաստ անոր մրցակից Թուրքիոյ է եւ հետեւաբար անիկա աւելի դրաւիչ կրնայ բլլալ Ագրպէյճանի եւ անոր կասպեան քարիւղը չահարկող ընկերութիւններու միջազգային համախմբումին համար։

Սուփսա հասած ապերիական քարիւղը կ'առաջադրուի մղել դէպի ուքրանական Փիւտենի նաւահանգիստը (Օտեսայի մօտ), ուր այժմ կր կառուցուի 40 միլիոն թոն ընդունելու կարողութիւն ունեցող կեդրոն մը։ Արդէն իսկ ուքրանական նաւ մը կր սպասարկէ մինչեւ պուլկարական վառնա նաւահանգիստը։ Ենթադրարարանիական ապագային ուսումնասիրութիւնը նաեւ պիտի հասնի։

«Նկատի ունենալով, որ Ղազախստան կ'ուզէ ամէն գնով Ճինաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ հաւասարակշռութիւն պահող իր քաղաքականութիւնը չարունակել, անիկա բացայայտօրէն գօրավիգ պիտի չկանգնի ծրագիրի մը, որ Մոսկուան կրնայ գայրացնել», դիտել կու տայ տեղեկագիրը։

Անիկա կր խօսի նաեւ Թուրքմենիստանի մասին՝ ըսելով, որ Աշխապատ որեւէ պատճառ չունի Պաքու - Ճէյհանին գօրավիգ կանգնելու, տրուած բլլալով, որ անիկա Թուրքմենիստանի Իրանի վրայ կեդրոնացած քաղաքականութեան կր հակապրուի։

Թուրքմենիստանի գրչատուր չահագրգռութիւնը իր բնական կապր եւ քարիւղր երկու խողովակներով Աֆղանիստանի ճամբով Փաքիստան մղել է։ Իսկ Աֆղանիստանի մէջ բախումներուն կարելի չէ վերջ տալ առանց Իրանի միջնորդութեան։ Հետեւաբար Աշխապատ չէ հետաքրքրուած Թեհրանի հետ թշնամանալով Պաքու - Ճէյհանին գօրավիգ կանգնելով։

ԻՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԲԱՐԻ ՀԱՐՑ

«Իրանի դիրքը կը թուի աւելի բարդ բլլալ քան ուրիշներու դիրքը», կ'ըսէ տեղեկագիրը։

Թեհրանի մօտեցումը «գործնական» է, անիկա կը փորձէ ամէն գնով մասնակից դառնալ խաղին, ո՛չ միայն իր ներկայ մեկուսացումէն դուրս գալով, այլ չահապահովելով մասնակցելով ծրագիրին։

«Գործնականին մէջ ասիկա կը նշանակէ, թէ Անգարա եւ Թեհրան դրժկամ պիտի չբլլան Թուրքիկն անցնող եւ ո՛չ Թիֆլիսէն, Պաքու - Ճէյհան քարիւղատար խողովակի մր կառուցումէն», կ'ըսէ տեղեկագիրը։

Ինչ կր վերաբերի ռուսական կեցուածքին, տեղեկագիրը կր չեշտէ անոր հիմնական դիրքորոշումը։ «Մոսկուա ծրագիրին կ'ընդդիմանայ»։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ՝ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

Պաքու - Ճէյհան հարցով ամերիկեան բարձրաստիճան պատուիրակութիւն մր, ներառեալ ուժանիւթի փոխ նախարարին փոխանորդր՝ Ուիլիըմ Ռէմկի, Մայիս 25էն 27 Անկարա պիտի այցելէ։

(Ը. Տ. Ն.)

ՓՈՒԲՐՔԻՈՅ ՀԵՏ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼՈՒ ԳԾՈՎ

ՔԼԻՆԹԸՆԻ ԿՈՉԸ՝ ԱՆՀԱՍԿՆԱԼԻ

ԿԸՍԷ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆՔ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Յունաստան մերժեց Երեքշարթի օր Թուրքիոյ հետ խաղաղութեան համաձայնութիւն մր կնքելու նախապատ Պիլ Քլինթընի կոչը, դիտել տալով, որ Անգարայի հետ պիտի չբանակցի։

Արտաքին գործոց նախարար Թէոտորոս Փանկալոս ըսաւ, որ Քլինթընի կոչը յստակ չէ Աթէնքի համար։ Ան չեշտեց, որ Յունաստան կր մերժէ քանի մր հարցերու հաւաքական լուծումի մր առաջարկր։ Փանկալոս ըսաւ նաեւ, որ Թուրքիոյ հետ բանակցիլ կր նշանակէ, որ Աթէնք անդադար ճնշումի պիտի ենթարկուի գիջումներ կատարելու համար։

Քլինթընի Երկուշարթի օր ըսած էր, որ Թուրքիա եւ Յունաստան դժուար որոշումներ պէտք է տան նպաստելու համար Կիպրոսի մէջ յարուածութեան մեղմացումին, ինչպէս նաեւ Անգարայի Եւրոպական Միութեան անդամակցելու ծրագիրին։ Քլինթընի ըսած էր նաեւ, որ ՕթԱՆի երկու անդամները պէտք է լուծումներ գտնեն գիրենք իրարմէ հեռացնող տագնապներուն։ Սպիտակ Տան պետր կ'ակնարկէր Եգէականի վիճերուն եւ Կիպրոսի տագնապին։ Քլինթընի դիտել տուաւ, որ բոլոր տագնապները միեւնոյն ատեն պէտք է լուծել։ Յունաստան, սակայն իրարմէ կ'անջատէ հարցերր իրարանչիւրին առանձին լուծում պահանջելով։

ԱԲԽԱԶ ԱՆՋԱՏՈՂԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑՈՎ

ՀԵՐՔՈՒՄ՝ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ

ԹԻՖԼԻՍ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Վրաստանի կառավարութիւնը Երեքշարթի օր հերքեց, թէ որեւէ կապ ունի գինեայներուն հետ, որոնք արխապ 19 անչափահասներ սպաննած էին։ Կառավարութեան յայտարարութիւնը կր նշէր սակայն, որ այսպիսի գործողութիւնները «բնական» արդիւնքն են խաղաղութեան համաձայնագիրի մր ձախողութեան։

Ապահովութեան հարցերու նախարար Ճեմալ Կախիձիձէ չեչտեց, որ վրայի պաչտօնատարներ որեւէ ձեւով չեն առնչուիր գինեայներուն։

Վրացիներ արխապ 19 գինեայներ սպաննեցին Երկուշարթի գիչեր։ Թիֆլիսի պատկերասփիւռի կայանը հաղորդեց, որ «Անտաւի Եղբայրներ» չարժումէն անդամներ յարձակած են Ռեփի գիւղին վրայ, ուր կ'ապաստանէին արխապ գինեայները։ «Անտաւի եղբայրներ»ր կրկին բացած են բնակարանի մր վրայ՝ սպաննելով 13 գինեայներ։ Աւելի ուշ սպաննուեցան վեց այլ գինեայներ։

ԱԼՃԵՐԻԱ

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ՝ ԳՈՐՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱԼԺԷ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Ալճերիոյ բանակր յայնաձիր արշաւի մր ձեռնարկած է իսլամական ընդդիմադիր ուժերուն դէմ։ «Լը Մաթէն» օրաթերթր հաղորդեց, որ գործողութիւնը տեղի կ'ունենայ Ալժէի հարաւ-արեւելեան լեռնային մէկ չրջանին մէջ։

«Անցնող քանի մր օրերուն բանակր աւելի քան 50 գինեայներ սպաննած է հինգ նահանգներու մէջ տեղի ունեցած բախումներու ընթացքին», հաղորդեցին այլ օրաթերթեր։

«Լը Մաթէն» հաղորդեց, որ օդուժին ուղղաթիռները հրթիռներով հարուածած են Լախտարիայի լեռները, ուր ապաստանած են իսլամականները։ Օրաթերթին համաձայն, գինեայները անյամ են Իսլամական Ճինեայ Շարժումին։

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՔԻՐԻԵՆՔՕ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵՑ ԼԵՊԷՏԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Ռուսիոյ վարչապետ Սերկէյ Քիրիենքօ Երեքշարթի օր պարձաւ ռուս առաջին բարձրաստիճան պաչտօնատարը, որ չնորհաւորեց Ալեքսանտր Լեպէտր Քրասնոյարսքի չրջանին կառավարիչ ընտրուելուն համար։

Լեպէտի յաղթած հեռապիրի մր մէջ, Քիրիենքօ յոյս յայտնեց, որ նոր կառավարիչը իր բոլոր կարելիութիւնները պիտի օգտագործէ Քրասնոյարսքի չրջանին մէջ քաղաքային ներդրչնակութիւնը ամրապնդելու, ընկերային եւ տնտեսական բարեկարգումներու ձեռնարկելու եւ մարդոց կեանքը բարելաւելու համար։

Կիրակի օր նչեալ չրջանին մէջ կայացած ընտրութեանց անպաչտօն արդիւնքներուն համաձայն, Լեպէտ քուէներուն 57,3 առ հարիւրը ապահոված է, մինչ Կրեմլին կօրակցութիւնը վայելող նախկին կառավարիչը Վայերի Ջուպով 38,2 առ հարիւրը։ Վերջնական արդիւնքները Հինգչարթի օր կր նախատեսուին։

Երկուշարթի օր Լեպէտ յայտնած էր, որ չեչէն ղեկավար Ասլան Մասխատովր պիտի հրաւիրէ իր երկրի արարողութեան։ Ան Մասխատովի հետ խաղաղութեան համաձայնագիրի մր չուրջ բանակցութիւններու ձեռնարկած էր։

ՖՈՆՏ ՉՅԱՏԿԱՑՈՒՑԻՆՔ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԴԵՄՈԿՐԱՏՆԵՐՈՒՆ

ԿԸՍԷ ՃԻՆԱՍՏԱՆ

ՓԵՔԻՆ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Ճինաստան «ճինծու» որակեց այն լուրերը, ըստ որոնց, Փեքին ֆոնտեր հայթայթած է ամերիկացի դեմոկրատներուն 1996ի ընտրութիւններուն։

Արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Ժու Պանկգաօ ըսաւ, որ վերջերս ամերիկեան աղբիւրներ կը տարածեն ճինծու լուրեր պարզապէս Ճինաստանը վարկաբեկելու համար։

«Նիւ Եորք Թայմզ» օրաթերթը անցեալ Ուրբաթ օր հաղորդած էր, որ Դեմոկրատ կուսակցութեան ընտրապայքարի ֆոնտերը ապահովող Ճոնի Չանկ արդարադատութեան նախարարութեան յայտնած է, որ իր կողմէ դեմոկրատներուն տրամադրուած 100 հազար տոլարին մեծ մասը հայթայթուած էր Ճինաստանի բանակին կողմէ։

Ժու շեշտեց, որ Ճինաստան որեւէ ատեն ազդեցութիւն չէ բանեցուցած եւ ոչ ալ պիտի բանեցնէ ամերիկեան քաղաքականութեան վրայ։

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. 258526 - 260115 -241274 ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՄՈՒՏ
AZTAG TEL. 258526 - 260115 -241274 E. MAIL : aztag@inco.com.lb FAX : 258529 P.O.BOX : 80860 BOURJ HAMMOUD
أزتاك : هاتف : ٢٤١٢٧٤ - ٢٦٠١١٥ - ٢٥٨٥٢٦ فاكس: ٢٥٨٥٢٩ ص.ب: ٨٠٨٦٠ برج حمّود

Պ. ԵԼՑԻՆ ՆԵՂ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

ՏՈՒՄԱՆ ԵՒ ՀԱՆՔԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ԿԸ ՃՆՇԵՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 19 (ՌՈՅԹԵՐ)։- Ռուսիոյ կեդրոնական դրամատունը, որ պայքար կը մղէ երկիրին ելեւմտական խախուտ շուկաներուն հանդէպ շահարկողներու վատահութիւնը վերահաստատելու համար, Երեքշաբթի օր դրամատնային տոկոսները բարձրացուց՝ յայտնելով, որ այդ քայլը պիտի նպաստէ ռուբլին ամրապնդելու գործընթացին։

Սակայն իշխանութիւնները դարձեալ ճնշումներու ենթարկուեցան իրենց ամասականները պահանջող գործադուլի դիմած աշխատաւորներուն կողմէ, մինչ շահարկողները վտահոգ կերպով կը հետեւէին այն վարգացումներուն, որոնք տեղի կ'ունենային Ինտոնեզիոյ մէջ, ուր քաղաքական տագնապները Ռուսիոյ տնտեսական ապիական խոցելիութիւնը աւելի եւս ցայտուն կը դարձնեն։

Միւս կողմէ, Ռուսիոյ խորհրդարանին մէջ քաղաքական ընդդիմութիւնը նախագահ Պորիս Ելցինը դիւանագիտական գետնի վրայ նեղ կացութեան մատնեց, երբ Պետական Տուման, անտեսելով Կրեմլինի կոչերը, որոշեց կորիւպային վէնքերու կրճատման ՍԹԱՐԹ-2 համաձայնագիրին վաւերացման հարցը մինչեւ Սեպտեմբեր չքննարկել։

Կեդրոնական դրամատան քայլին միջոցառումները շատ հաւանաբար պիտի խեղդեն Ռուսիոյ նոր ակսած տնտեսական վերելքը, պիտի վնասէ առեւտրական մարլին հանդէպ գոյութիւն ունեցող վատահութեան եւ պիտի խոչընդոտէ կառավարութեան ձիգերը՝ դրամ գտնելու եւ հանրային ապասարկութեան մարլին մէջ աշխատաւորներուն յետնեալ ամասականները հատուցելու համար։

Զայրացած հապարաւոր հանքագործներ Մոսկուան ծայրագոյն արեւելեան հիւսիսային բեւեռային եւ երկրագործական հարաւային շրջաններուն կապող երկաթուղային կապերը խափանած են օրերէ ի վեր եւ հացադուլներու ձեռնարկած՝ իրրեւ բողոք ամասականները չհատուցելու իշխանութեանց կեցուածքին դէմ։

Ածխահանքերու աշխատաւորները յատկապէս Սիպերիոյ եւ ծայրագոյն հիւսիսային շրջաններուն մէջ, խոստացած են «մինչեւ վերջ» շարունակել գործադուլը եւ անոնցմէ շատեր Ելցինի եւ անոր կառավարութեան հրաժարումը պահանջած են։

Թոշակառուներ, բժիշկներ, ուսուցիչներ եւ պետութենէն ամասական ստացող այլ քաղաքացիներ նաեւ բողոքի ցոյցեր կազմակերպած են։ Հանքագործներուն նման անոնց կենսամակարդակը նաեւ մեծ անկում արձանագրած է, անցնող քանի մը տարիներուն շուկայի արեւելումով բարեկարգումներուն պատճառով, որոնք մեծ համեմատութեամբ խորացուցած են Ռուսիոյ ունեւորներուն եւ չունեւորներուն միջեւ բացուած վիհը։

Երեքշաբթի օր շուրջ 200 գիտնականներ Վլատիվոսթոքի շրջակայ գլխաւոր ճամբաները խափանեցին բողոքելու համար ցած ամասականներուն եւ անոնց վճարումներուն ուշացումներուն դէմ։